Sahityarathi
Lakshminath Bejbarua

Nalinibala Devi

ASSAMESE SELF-TAUGHT

By

BIDHU BHUSAN DAS GUPTA

Author of Learn Bengali (yourself), Learn Hindi (yourself), Nepali Self-Taught, Oriya Self-Taught, Punjabi Self-Taught, Marathi Self-Taught, Asamiya Parichaya, Rashtra Bhasha Pravesh etc.

With a Preface
By
Shri Trailokya Nath Goswami, M. A., B. L.
Principal, Nalbari College,
Kamrup, Assam.

DAS GUPTA PRAKASHAN

C-15, College Street Market,

CALCUTTA-12.

Preface

I met Sri Bidhubhusan Das Gupta, writer of the present volume recently at Calcutta. I was really impressed by his untiring zeal and devotain to a cause which is likely to bring better understanding among the people speaking different languages in our country. Sri Das Gupta has published a number of books with a view to bringing one Indian language within the easy reach of the people ignorant of that language. Learn Hindi, Learn Bengali, Rashtrabhasa Pravesh, Nepali Self-Taught, Asamiya Parichaya (through Hindi), Prarambhik Hindi Shiksha (Bengali and Assamese medium), Oriya Self-Taught are some of the representative works he has written and published so far. One can easily read Sri Das Gupta's sincerity and devotion to a cause through the pages of these books. The lessons he has selected are well-planned and perfectly suitable for the first learners for whom they are meant.

I went through the contents of the present volume in final print and was glad to see that Sri Das Gupta had taken enough pains in grading the lessons of a language which is not his own. I am sure, any one who learns the lessons thoroughly will not only be acquainted with the Assamese language but will also acquire a taste for that literature.

Lastly, I congratulate Sri Das Gupta for the laudable

attempt he has made in bringing out this volume and affording an opportunity to learn Assamese through the medium of English.

I hope the book would be an effective guide to those who want to learn Assamese without much effort.

Nalbari (Kamrup)
Assam

T. N. Goswami, M. A., B. L.
Principal, Nalbari College,
Assam

A:FEW WORDS

India, inspite of diversities and with problems of manifold nature apparently insoluble, is inherently one and intrinsically undivided. Its tradition, its culture, bear a distinct stamp though its different provinces speak different languages. And in these languages one can easily discern the innate indissoluble mind of India that is one.

Through ages and centuries blasts of tremendous proportions rocked from outside but could never shake its moorings. If we look into the matter deeply we cannot miss the truth that Sanskrit, the mother of all Aryan languages and from which these have mainly sprung, has been instrumental in maintaining this proud heritage throughout the ages.

The English language along with British rule, tried to dominate our thoughts and culture and did succeed to a large extent, in bringing about disintegration just at the outset, but the abiding forces, later on, rallied in making it utterly ineffective. Instead the situation was utilised for furtherence of cohesion and unity amongst the Indian people which was evident in our attainment of independence.

Now, that provincial bickerings and so called clash of interests, at times, come to the surface here and there, it is time that these be nipped in the bud. This can only be achieved through a better understanding of one another's feelings—sorrows, trials, tribulations and happiness as

well. And for the purpose of emotional integration which is now uppermost in every body's mind, it is incumbent, that the education we have had, be utilised for learning the languages that are spoken in the different parts of our country.

In the past we brought out several Self-Taught Series—Learn Bengali yourself, Learn Hindi yourself, Nepali Self-Taught etc. Keeping the above object in view, and this present venture "Assamese Self-Taught" is an addition to the previous ones. It can very reasonably be hoped that this one also will be received with the same caressing hand by the readers for whom it is mainly meant.

Lastly, I should express my heartfelt gratitude to Shri Trailokyanath Goswami, M. A., B. L , Principal, Nalbari College, Kamrup, Assam, who has very kindly gone through the pages and made some valuable suggestions. The book has also been enriched by the "Preface" he has written.

In writing this book I have got help from many of my friends of whom Shri Jagannath Bhattacharyya, Shri Gurudas Bandyopaddhyaya, Shri Ambikapada Choudhury and Shri Gurupada Choudhury's name should be particularly mentioned. It would have been impossible for me to publish the book without their liberal co-operation.

Bidhubhusan Das Gupta

CONTENTS

Other Books Of Our Publication

No.	Title		Price
1.	Learn Hindi Yourself	(English medium)	4·00
2.	Learn Bengali Yourself	(")	4·00
3.	Nepali Self-Taught	(")	4·00
4.	Oriya Self-Taught	(")	4·00
5.	Marathi Self-Taught	(")	3·80
6.	Punjabi Self-Taught	(")	3·80
7.	Rashtra Bhasha Pravesh	(Bengali medium)	3·00
8.	" " "	(Assamese medium)	2·50
9.	Bangla Bhasha Pravesh	(Hindi medium)	2·25
10.	" " "	(Marathi medium)	2·00
11.	" " "	(Gujarati medium)	2·50
12.	" " "	(Nepali medium)	2·00
13.	Asamiya Parichaya	(Hindi medium)	2·50
14.	Hindi, Bengali, Assamese & English Word Book		1·[illegible]5
15.	Uchchatara Hindi Vyakaran O Rachana	(Bengali medium)	4·00
16.	Prarambhik Hindi Shiksha	(Bengali & Assamese medium)	0·60
17.	Prarambhik Bangla Shiksha	(Hindi medium)	0·60
18.	Bengali Writing Book		0·75
19.	Hindi Writing Book		0·75
20.	Acharya Vinoba	(in Bengali)	2·50
21.	Āmār Jiban Kahini (An Autobiography of Gandhiji)	(")	3·00
22.	Mahajevaner Punyalokey		5·00
23.	Bangla Sahitya Path	(in 3 parts)	
24.	Rashtra Bhasha Pathamala	(in 5 parts)	

LESSON—1

ALPHABET

Vowels (স্বরবর্ণ) Swara-Barna

অ	আ	ই	ঈ
a, ŏ	ā	i	ī
উ	ঊ	ঋ	এ
u	ū	ri	e, ē
ঐ		ও	ঔ
oi, ai		o, ō	ou

Read :—

Vowels are of two kinds :

(i) Short (হ্রস্ব—hraswa)

and

(ii) Long (দীর্ঘ—dirgha)

(i) Short Vowels : অ (a, ŏ), ই (i), উ (u),
and ঋ (ṛ, ri).

(ii) Long Vowels : আ (ā), ঈ (ī), ঊ (ū), এ (e,ē),
ঐ (ai, oi), ও (o, ō), ঔ (ou)

Short vowels are to be pronounced short and long vowels, long.

অ	ই	উ	ঋ
a	i	u	ṛi

আ	ঈ	ঊ	এ	ঐ	ও	ঔ
ā	ī	ū	e,ē	ai, oi	o, ō	ou

CONSONANTS (ব্যঞ্জনবর্ণ)

[অ (a) is inherent in every consonant sound but while pronouncing words this final vowel-sound is often dropped.]

ক্	খ্	গ্	ঘ্	ঙ্
k	kh	g	gh	ṅ
ক	খ	গ	ঘ	ঙ
ka	kha	ga	gha	ṅa
চ	ছ	জ	ঝ	ঞ
cha (sa)	chha (sa)	ja	jha	ña
ট	ঠ	ড	ঢ	ণ
ṭa	ṭha	ḍa	ḍha	ṇa
ত	থ	দ	ধ	ন
ta	tha	da	dha	na
প	ফ	ব	ভ	ম
pa	pha	ba	bha	ma

[Assamese alphabet is almost identical with devanagari.]

Read :—

গ ল ব ক ঘ

চ খ ঙ ঝ ঞ

ত ছ ট জ ঃ

ঠ ধ হ শ ভ

ঁ ন থ ণ ঢ়

য ফ র ষ হ

ঢ দ স ম র

ং ড য় ড় প

Now comes the writing Process of the letters. All letters should be written from left to right. The starting points are marked with 1, 2, 3 serial numbers. The learners should follow the directions given in the following Pages.

LESSON 2

HOW TO WRITE

[Begin from blacks 1, 2, 3……serially.]
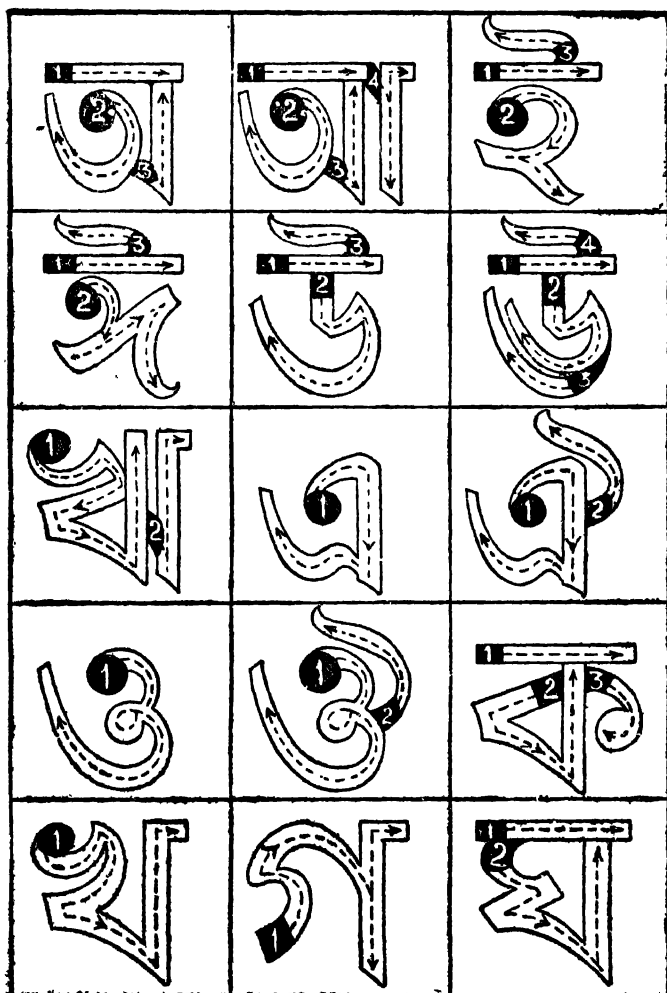
[Begin from blacks 1, 2, 3,······serially.]
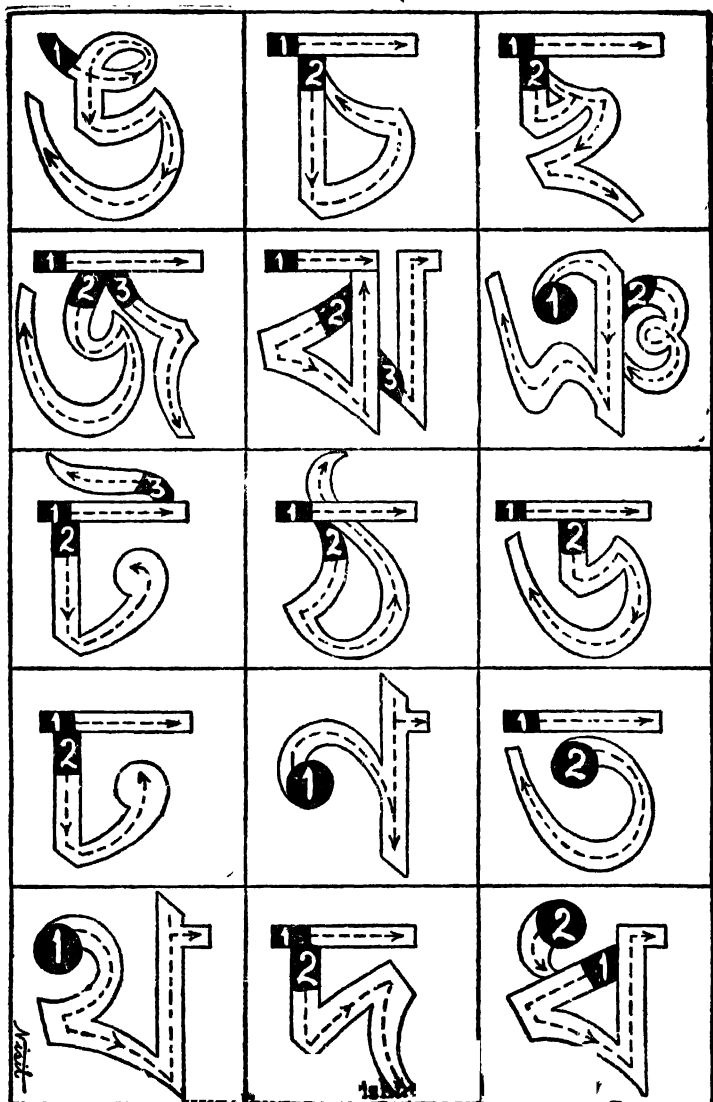
[Begin from blacks 1, 2, 3······serially.]
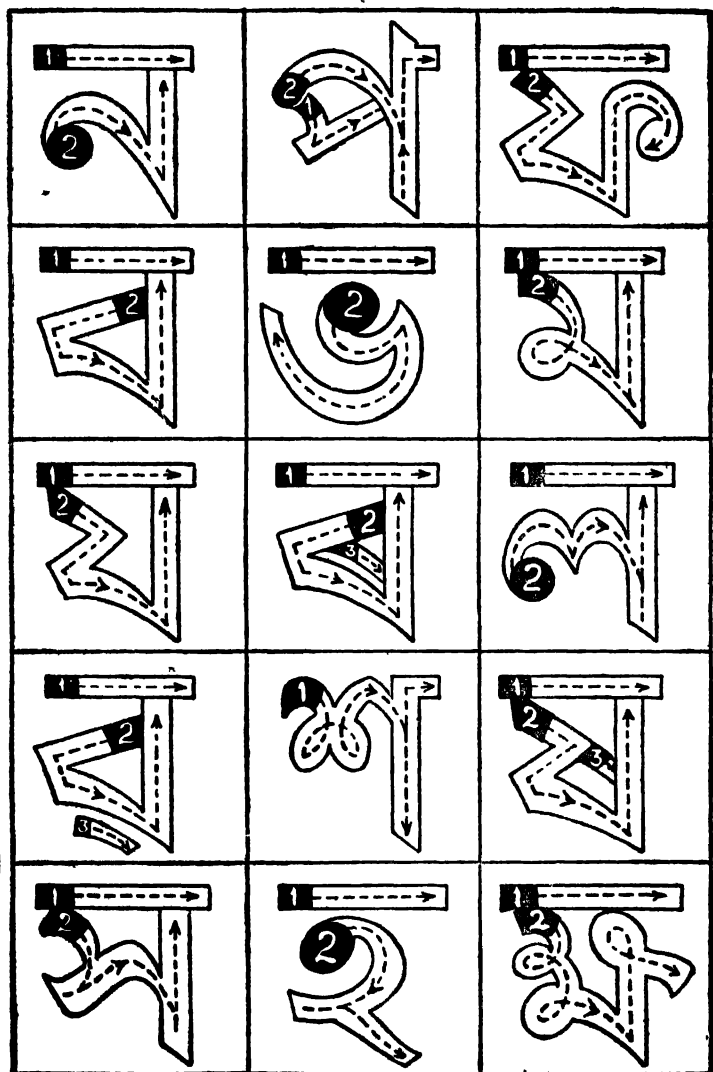
Read and Write :

কৰ (kara) — do
পণ (paṇ) — oath
নৰ (nara) — man
গণ (gaṇ) — men at large, people
কমল (kamal) — lotus
কলম (kalam) — pen
অলপ (alap) — a little
মটৰ (maṭar) — motor car
উপবন (upaban) — garden
কচৰৎ (kasrat) — exercise
জলমল (jalmal) —Pomp and grandeur
সমতল (hamatal)—Plains

আম ল (ām la)—Take the mango
সৎ হ (hat ha)—Be honest.

বৰ ওখ গছ (bar okha gŏs)—A very high tree.
এখন মটৰ গ'ল (ekhan maṭar gŏl)—One motor started.
অলপ তপত কৰ (alap tapat kar)—Warm slightly.
হলধৰ বৰ শকত (haladhar bar hakat)— Haladhar is very fat.

LESSON 3

Vowel signs (স্বৰচিহ্ন)

With the exception of 'অ' all the vowels have their distinctive signs as follows :—

আ (া) ই (ি) ঈ (ী) উ (ু)

ঊ (ূ) ঋ (ৃ) এ (ে) ঐ (ৈ)

ও (ো) ঔ (ৌ) অং (ং) অঃ (ঃ) অঁ (ঁ)

ক	কা	কি	কী	কু	কূ	কৃ
ka	kā	ki	kī	ku	kū	kri
কে	কৈ	কো	কৌ	কং	কঃ	কঁ
ke	kai	ko	kau	kaṁ	kaḥ	kã

খ	খা	খি	খী	খু	খূ	খৃ
kha	khā	khi	khī	khu	khū	khri
খে	খৈ	খো	খৌ	খং	খঃ	খঁ
khe	khai	kho	khau	khaṁ	khaḥ	khã

গ	গা	গি	গী	গু	গূ	গৃ
ga	gā	gi	gī	gu	gū	gri
গে	গৈ	গো	গৌ	গং	গঃ	গঁ
ge	gai	go	gau	gaṁ	gaḥ	gã

ঘ	ঘা	ঘি	ঘী	ঘু	ঘূ	ঘৃ
gha	ghā	ghi	ghī	ghu	ghū	ghri
ঘে	ঘৈ	ঘো	ঘৌ	ঘং	ঘঃ	ঘঁ
ghe	ghai	gho	ghau	ghaṁ	ghaḥ	ghã
ট	টা	টি	টী	টু	টূ	টৃ
ṭa	ṭā	ṭi	ṭī	ṭu	ṭū	ṭri
টে	টৈ	টো	টৌ	টং	টঃ	টঁ
ṭe	ṭai	ṭo	ṭau	ṭaṁ	ṭaḥ	ṭã
ড	ডা	ডি	ডী	ডু	ডূ	ডৃ
ḍa	ḍā	ḍi	ḍī	ḍu	ḍū	ḍri
ডে	ডৈ	ডো	ডৌ	ডং	ডঃ	ডঁ
ḍe	ḍai	ḍo	ḍau	ḍaṁ	ḍaḥ	ḍã

আ (া)	মাছ (māsa) Fish	ভাই (bhāi) Brother
ই (ি)	ফণি (fani) Comb	তিনি (tini) Three
ঈ (ী)	হাতী (hātī) Elephant	ভগ্নী (bhanī) Sister
উ (ু)	টুপী (ṭupī) Hat	মুখ (mukh) Face

ঊ (ূ)	ভূমি (bhūmi) Land	পূজা (pūjā) Worship
ঋ (ৃ)	মৃগ (mriga) Deer	ঘৃণা (ghriṇā) Hatred
এ (ে)	দেশ (dekh) Country	মেঘ (megh) Cloud
ঐ (ৈ)	বাঢ়ৈ (bārhai) Carpenter	সৈনিক (hainik) Soldier
ও (ো)	ঘোঁৰা (ghon̄rā) Horse	সোণ (hoṇ) Gold
ঔ (ৌ)	কপৌ (kapou) Pigeon	গৌৰৱ (gourab) Glory
অং (ং)	অংশ (aṅkha) Part	হংস (haṅkha) Duck
অঃ (ঃ)	দুঃখ (dukkha) Sorrow	পুনঃ (punaḥ) Repeatedly
অঁ (ঁ)	চাঁদ (chān̄d) Moon	দাঁত (dān̄t) Tooth

গ, ৰ, শ and হ change their usual forms when they are combined with উ as :—

গ্ + উ = গু gu	গুণ (guṇ)—quality
ৰ্ + উ = ৰু (ru)	ৰুটি (ruṭi)—bread
ৰ্ + ঊ = ৰূ (rū)	ৰূপ (rūp)—silver
শ্ + উ = শু (hu)	শুনা (hunā)—to hear
হ্ + উ = হু (hu)	হুল (hul)—sting.

হ also takes a special form when it combines with ঋ; as—হ্ + ঋ (ৃ) = হৃ (হ ৃ) hṛi, হৃদয় (heart).

Read and Write :—

মাতা (mātā)—mother

পিতা (pitā)—father

আই (āi)—mother

দেউতা (deutā)—father

ভাই (bhāi)—brother

ভনী (bhanī)—sister

জেঠা (jeṭhā)—uncle (father's elder brother)

জেঠী (jeṭhī)—aunt

খুৰা (khurā)—uncle (father's younger brother)

খুৰী (khurī)—aunt

পুতেক (putek)—son

জীয়েক (jiyek)—daughter

মামা (māmā)—maternal uncle

মামী (māmī)—maternal aunt

মহা (mahā)—husband of mother's sister

মাহী (māhī)—mother's sister

পেহা (pehā)—husband of father's sister

পেহী (pehī)—father's sister

ভতিজা ল'ৰা (bhatijā lorā)—brother's son

ভতিজা ছোৱালী (bhatijā soālī)—brother's daughter

ভাগিন ল'ৰা (bhāgin lorā)—sister's son, nephew

ভাগিন ছোৱালী (bhāgin soālī)—sister's daughter, niece

ককাইদেউ (kakāideu)—elder brother

বাইদেউ (bāideu)—elder sister

আতা, ককাদেউতা (ātā, kakādeutā)—grandfather

আবু, আইতা (ābu, āitā)—grandmother

ঘৈণী (gh͡oinī)—wife

বোৱাৰী (bowārī)—daughter-in-law

জোঁৱাই (joñwāi)—son-in-law

খুলশালি (khulhāli)—brother-in-law

শহুৰ (hahur)—father-in-law

শাহু আই (hāhu āi)—mother-in-law

বৈনাই (baināi)—sister's husband

ভিনীহিদেউ (bhinīhideu)—elder sister's husband

কইনা (kainā)—bride

দৰা, বৰ (darā, bar)—bridegroom

ল'ৰা (lorā)—boy

ছোৱালী (sowālī)—girl

ল'ৰা-ছোৱালী (lorā-sowālī)—children

সতিনী (hatinī)—co-wife

ভাই শহুৰ (bhāi hahur)—husband's elder brother

দেৱৰ (dewar)—husband's younger brother

ননন্দ (nananda)—husband's sister

পকা আম (pakā ām)—Ripe mango.

কেঁচা জামু (keñsā jāmu)—Green berry.

আমি অসমীয়া (āmi akhamīyā)—We are Assamese.

অসম আমাৰ জন্মভূমি (akham āmār janmabhūmi)
—Assam is our motherland.

অসমত বৰষুণ সকলোতকৈ বেছি হয় (akhamat barakhun hakalotkai besi hŏy)—Rainfall of Assam is the heaviest of all.

মই সৈনিক হম (mai hainik hŏm)
—I shall be a soldier.

গোপীনাথ বৰদলৈ ডাঙৰ মানুহ আছিল (gopināth bardolai ḍāngar mānuh āsil)—Gopinath Bardolai was a great man.

পৃথিৱীখন ঘূৰণীয়া (prithibikhan ghūraniyā)
—The earth is round.

পিতৃ মাতৃ আমাৰ গুৰু (pitri mātri āmār guru)
—Parents are our instructors.

———

LESSON—4

Conjuncts (ফলা)

য, ৰ, ল, ৱ, ন, and ম join with other Consonants as follows :

য (্য)—	ক্য	খ্য	গ্য	ঘ্য	ব্য	ম্য
y—	kya	khya	gya	ghya	bya	mya
ৰ (্ৰ)—	ক্ৰ	খ্ৰ	গ্ৰ	ঘ্ৰ	ব্ৰ	ম্ৰ
r—	kra	khra	gra	ghra	bra	mra
ল (্ল)—	ক্ল	গ্ল	প্ল	ব্ল	ম্ল	হ্ল
l—	kla	gla	pla	bla	mla	hla
ৱ (্ব)	ক্ব	গ্ব	জ্ব	ত্ব	ল্ব	হ্ব
w—	kwa	gwa	jwa	twa	lwa	hwa

ন (্ন)	ক্ন	গ্ন	ঘ্ন	ত্ন	প্ন	হ্ন
n—	kna	gna	ghna	tna	pna	hna
ম (্ম)	ক্ম	গ্ম	ত্ম	ন্ম	ল্ম	হ্ম
m—	kma	gma	tma	nma	lma	hma
ৰেফ্ (´)	ৰ্ক	ৰ্খ	ৰ্গ	ৰ্ঘ	ৰ্ল	ৰ্হ
r—	rka	rkha	rga	rgha	rla	rha

বাক্য (bākya)	খাদ্য (khādya)	মিথ্যা (mithyā)
Sentence	Food	Lie
শুক্র (hukra)	চন্দ্র (chandra)	চক্র (chakra)
Sukra	Moon	Wheel
গ্লানি (glāni)	ক্লান্ত klānta)	প্লীহা (plihā)
Defamation	Tired	Spleen
বিদ্বান (bidwān)	ঈশ্বৰ (iswar)	বিশ্ব (biswa)
Learned	God	World
ভগ্ন (bhagna)	যত্ন (jatna)	ৰত্ন (ratna)
Broken	Care	Jewel
জন্ম (janma)	পদ্ম (padma)	ৰশ্মি (rasmi)
Birth	Lotus	Ray
দৰ্জি (darji)	মূৰ্খ (mūrkha)	মুৰ্গী (murgī)
Tailor	Foolish	Hen

Harder Conjuncts :—

ক্+ক=ক্ক (kka) মক্কা (makkā)

ক্+ত=ক্ত (kta) ৰক্ত (rakta)

ক্+ষ=ক্ষ (kkhya) ৰক্ষক (rakkhyak)

গ্+ধ=গ্ধ (gdha) দুগ্ধ (dugdha)

ঙ্+ক=ঙ্ক (ṅka) শঙ্কৰ (haṅkar)

চ্+চ=(chcha) উচ্চাৰণ (uchchāraṇ)

চ্+ছ=চ্ছ (ssa) পৰিচ্ছদ (parichchhad)

জ+ঞ=জ্ঞ (gña) জ্ঞান (gñān)

ঞ+চ=ঞ্চ (ñcha) পঞ্চম (pañcham)

ঞ+ছ=ঞ্ছ (ñchha) লাঞ্ছনা (lāñchhanā)

ঞ+জ=ঞ্জ (ñja) জঞ্জাল (jañjāl)

ট+ট=ট্ট (ṭṭa) পট্টা (paṭṭā)

ড্+ড=ড্ড (ḍḍa) আড্ডা (āḍḍā)

ণ্+ড=ণ্ড (ṇḍa) পণ্ডিত (paṇḍit)

ত্+ত=ত্ত (tta) উত্তৰ (uttar)

ত্+থ=ত্থ (ttha) উত্থান (utthān)

দ্+দ=দ্দ (dda) উদ্দেশ্য (uddeshya)

দ্+ধ=দ্ধ (ddha) উদ্ধাৰ (uddhār)

ন্+ত=ন্ত (nta) অন্ত (anta)

ন্+ন=ন্ন (nna) অন্ন (anna)

প্+ত=প্ত (pta) লুপ্ত (lupta)

ব্+দ=ব্দ (bda) শব্দ (habda)

ব্ + ধ = ব্ধ (bdha) লব্ধ (labdha)
ম্ + ভ = ম্ভ (mbha) আৰম্ভ (ārambha)
শ্ + চ = শ্চ (ścha) নিশ্চয় (niśchaya)
ষ্ + ক্ = ষ্ক (ṣka) পৰিষ্কাৰ (pariṣkār)
ষ্ + ট = ষ্ট (ṣṭa) অষ্টম (aṣṭam)
ষ্ + প = ষ্প (ṣpa) পুষ্প (puṣpa)
স্ + ক = স্ক (ska) পুৰস্কাৰ (puraskār)
স্ + ত = স্ত (sta) নিস্তাৰ (nistār)
স্ + থ = স্থ (stha) স্থান (sthān)
স্ + ন = স্ন (sna) স্নান (snān)
স্ + প = স্প (spa) স্পষ্ট (spaṣṭa)
স্ + ব = স্ব (swa) স্বৰ (swar)
হ্ + ণ = হ্ণ (hna) অপৰাহ্ণ (aparānha)
হ্ + ন = হ্ন (hna) বহ্নি (banhi)
হ্ + ম = হ্ম (hma) ব্ৰহ্মপুত্ৰ (brahmaputra)
ত্ + ৰ্ + উ = ত্ৰু (tru) শত্ৰু (hatru)
ন্ + ত্ + উ = ন্তু (ntu) পৰন্তু (parantu)
স্ + ত্ + উ = স্তু (stu) প্ৰস্তুত (prastut)

Practise :—

বিদ্যা অমূল্য ধন bidyā amulya dhan	Learning is an invaluable treasure
এলাহ নকৰিবা ālāh nakaribā	Do not be idle.

Assamese	English
গাঁৱলীয়া মানুহ শ্ৰমশীল gāṅolia mānuh sramahil	Village people are diligent.
আনৰ বস্তু নলবা ānar bastu nalabā	Do not take other's thing.
এক গিলাচ পানী আনা ek gilās pāni ānā	Get a glass of water.
শুক্ল পক্ষত চন্দ্ৰ বৃদ্ধি পায় hukla pakkhyat chandra briddhi pāy	The moon increases in the light half of the month.
মূৰ্খৰ লগত বৃথা তৰ্ক কৰি লাভ নাই mūrkhar lagat brithā tarka kari lābh nāi	It is useless to argue with a fool.
বিদ্বান সৰ্বত্ৰ সন্মান পায় bidwān harbatra hanmān pāy	The learned is honoured everywhere.

হে প্ৰভু করুণাসিন্ধু অনাথৰ প্ৰাণবন্ধু

কৰা সঙ্কটৰপৰা নিচলাক পাৰ।

(hē prabhu karunā hindhu anāthara prānabandhu

karā hankaṭarapara nichalāk pār)

English meaning :

Oh Lord ! Thou art the ocean of kindness,
Thou art the real friend of the helpless.
Release the wretched like me from the great
danger.

Specimen of handwriting

Pronunciation :—

hukhara dukhara manēi kārana
manak rākhibā thit
tyāgat labhibā parama hantokh
hādhibā lokara hit.

—*Ananda Chandra Agarwala.*

English meaning :—

Mind is the root of happiness and sorrow. So one should keep one's mind quiet (free from anxieties). One will be able to enjoy real happiness by sacrificing the desire for worldly objects and performing the service of mankind.

LESSON—5

Pronunciation (উচ্চাৰণ)

Every language has its own peculiarity in pronouncing the letters. It is almost impossible to have mastery over it only with the help of books. So it is essential to use one's ears also to have accurate knowledge in pronunciation. The learners should take help of a teacher for this purpose, yet attempts are to be made to make it clear and easy as far as practicable by mere writing.

Vowels (স্বৰবৰ্ণ) Swarbarna

অ (a) is pronounced like English 'a' in the words talk, tall, halt etc. Sometimes it is very short like English 'o' in 'hot', 'pot', 'not' etc. as :—
মই (mai) I, তই (tai) You, etc.

Final অ inherent in every consonant is generally omitted in pronunciation, as :—
ঘৰ (ghar) house, পাথৰ (pāthar) stone, মানুহ (mānuh) man, etc.

But if the final অ comes with a conjunct-consonant it should be fully pronounced, as :—
বুদ্ধ (buddha), উমাকান্ত (umākānta), হৰিশ্চন্দ্ৰ (harischandra), অত্যন্ত (atyanta) etc.

অ after ং and : is fully pronounced, as :—
মাংস (māṅkha) meat, সংঘ (haṅgha) organisation, দুঃখ (duhkkha) sorrow, etc.

আ (ā) has the long sound of English 'a' in large, star, charge etc. as :—
আম (ām) mango, আমি (āmi) we, হাত (hāt) hand, ল'ৰা (lorā) boy, etc.

ই (i) has the short sound of English 'i' in pin, him, if, etc. as :—দিন (din) day, তিনি (tini) three, চাৰি (chāri) four, etc.

ঈ (ī) has the long sound of English 'ee' in meet, feet, reel, etc. as :—হাতী (hātī) elephant, চিকাৰী (sikārī) hunter, ভনী (bhanī) sister, etc. But this long and short quantity of ই and ঈ is not generally maintained in Assamese. The long or the short of quantity depends on the length of the word or the position of the vowel within the word. Assamese ঈ corresponds to the sound in the English 'i' in machine. Its sound is very distinct in the final syllable of verbal formation.

উ (u) has the short sound of English 'u' in put pull. etc., for example আৰু (āru) and, তুমি (tumi) you, হুল (hul) sting, etc.

ঊ (ū) has the long sound of English 'oo' in moon, food, etc. as—পূজা (pūjā) worship, পূব (pūb) east, ময়ূৰ (mayūr) peacock, etc.

Like ই and ঈ vowels উ and ঊ also do not maintain their long and short quantity in pronunciation.

ঋ (ri) resembles the sound of 'ree' in the English words street, breed, free, etc. as :— ঘৃণা (ghriṇā) hatred, কৃষি (krishi) agriculture, পৃথিৱী (prithivī) earth, etc.

এ (e) corresponds to the English 'e' in hen, pen, men, etc. as—দেশ (dekh) country, মেঘ (megh) cloud, চেনেহ (seneha) affection, etc.

ঐ (ai) There is no similar letter in English which pronounces ঐ accurately. It is a diphthong sound pronounced 'oi', as—কাৱৈ (kāvai)—a kind of fish, সৈনিক (hainik)—soldier, তৈয়াৰ (taiār)—making, etc.

ও (o, ō) has the long sound of 'o' in the words go, so, low, etc. as :—সোণ (hōṇ)—gold, পোক (pōk)—worm, কাপোৰ (kāpōr)—cloth, etc.

'ও' has two values in Assamese, long and short. When long it has a sound as the

English 'o' in 'gold' etc. as :—ভোগ (bhog)—enjoyment, লো (lo)—iron etc.

The short ও has a position intermediate between long 'o' and 'a' as :—(গোধূলি) গধূলি (godhūli)—evening, পোনা (ponā —young fish etc.

ঔ (ou) is a diphthong and has the mixed sound of অ and উ, as—ঔষধ (oukhadha)—medicine, মৌন (mouna)—silent, নৌকা (noukā)—boat ৰৌ মাছ (rou mās) - rahu fish etc.

Consonants (ব্যঞ্জনবৰ্ণ) Byanjan barna

ক (ka) has the sound of English 'c' in call, caution, committee, etc. as—কল (kal)—banana, কলম (kalam)—pen, কণী (kaṇi)—egg etc.

খ (kha) has the mixed sound of English k and h uttered all at once, as—খুটা (khuṭā)—post, খদ্দৰ (khaddar)—hand-spun and hand-woven cloth, খেতিয়ক (khetiyak)—cultivator.

গ (ga) has the sound of 'g' in go, give, God, etc. as—গছ (gŏs)—tree, গৰম (garam)—hot, গা (gā)—body etc.

ঘ (gha) has the mixed sound of English 'g' and

and 'h' uttered all at once, as—ঘৰ (ghar)—house, ঘড়ী (gharī)—watch, ঘোঁৰা (ghoñrā)—horse etc.

ঙ (ṅga, ṅ) has the sound of English 'ng' in long, song, sing, etc. No word in Assamese begins with this letter. It is always used in the middle or at the end of a word, as—খঙ (khong)—anger, ৰঙ (rong)—colour, টেঙা (ṭengā)—sour etc.

চ and ছ (cha, chha) has the sound of English 's' and 'sh' in son, sin and shine etc. as—চকু (saku) —eye, চিকণ (sikan)—fine, চিকাৰ (shikār) —hunting, ছয় (sŏy)—six, ছাগলী (sāgalī)—goat, ছোৱালী (sowālī)—girl etc.

জ (ja) has the sound of j in joy, James and judge etc. as—জখম (jakham)—wound, জখলা (jakhalā)—ladder, জলমল (jalmal)—brilliance etc,

ঝ (jha) has the mixed sound of 'j' and 'h' uttered all at once, as:—ঝৰণা (jharnā)—fountain, ঝাড়ু (jhāṛu)—broom, ঝাৰণি (jhārani) —a thick jungle etc.

ঞ (niya, ñ) has the mixed nasal sound of ই

and ঙঁ. But when it occurs with চ, ছ, জ and ঝ it is pronounced like a simple 'n' ; as—পঞ্চম (pancham)—fifth, বাঞ্ছা (bānchhā)—desire etc.

When it occurs independently it pronounces like iñyañ (ইঞঁ) ; as :—কেঞা (keyāñ) —a Marwari trader, গঞা (gayāñ)—a villager, মিঞা (miyāñ)—a Muslim gentleman, ভূঞা (bhuyāñ)—the Bhuyans, landlord etc.

Its independent occurrence is very rare in this language.

ট and ত (ṭa) There is a very little distinction between the sounds of ট and ত in Assamese. Both of them have the sound of English 't' in talk, tall, tank etc. as :—টান (ṭān)—hard, want ; টেঙা (ṭengā)—sour, টোঁৱা (ṭoñwā)—to aim, তেজ (ṭej)—blood, তেলী (ṭelī)—an oilman, তুলনা (ṭulanā)—comparison etc.

ঠ and থ (ṭha) There is a very little distinction between the sounds of ঠ and থ in Assamese. They have the compound sound of 'ṭ' and 'h' uttered all at once, as :—ঠাই (ṭhāi)—place, ঠাল (ṭhāl)—branch of a tree, ঠিকা (ṭhikā) —contract, থান (ṭhān)—a place of residence

or worship, থিৰ (ṭhir)—fixed, থলুৱা (ṭhaluā) —local.

ড and দ (ḍa) have the simple sound of English 'd' in dog, date, doll etc. as :— ডাৱৰ (ḍāwar)—cloud, ডিঙি (ḍingi)—neck, ডেকা (ḍekā)—a young man, দ' (ḍa)—deep, দা (ḍā)—a larg knife, দাই (ḍāi)—an offence, দাপোণ (ḍāpon)—mirror, দীঘল (ḍīghal)— long etc.

ঢ and ধ (ḍha) have the mixed sound of ḍ and h uttered all at once. as,—ঢকা (ḍhakā)- a stroke, a slap, ঢৰা (ḍharā)—mat, ঢৌ (ḍhau) —wave, ধৰুৱা (ḍharuwā)—debtor, ধাউতি (ḍhāuti)—earnest desire, ধাৰি (ḍhāri)—row, line.

ণ and ন (na) has no distinction between their sounds, they are pronounced as an ordinary English 'n', as :—গুণ (gun) quality, চিকণ (chikan)—fine, নদী (nadī)—river, নালিচ্ (nālish)—complaint, নাহক (nāhak)—unjust, useless etc.

প (pa) has the sound of English 'p' in paw. pen, pot etc. as :—পইচা (poisā)—pice, পখিলা

(pakhilā)—a butterfly, পঘা (paghā)—a rope for binding cattle.

ফ (pha) has the sound of English 'f' in fog, fall, food etc. as :—ফণি (fani)—comb, ফচল (fasal)—crop, ফাটক (fāṭak)—prison etc.

ব (ba) has the sound of English 'b' in 'ball', 'box', boon etc. as—বগা (bagā)—white, বতাহ (batāh)—wind, বৰ (bŏr)—big etc.

ভ (bha) has the mixed sound of 'b' and 'h' coming all at once, as—ভাই (bhāi)—brother, ভনী (bhanī)—sister, ভৰি (bhari)—leg etc.

ম (ma) sounds like 'm' in may, me, man etc. as :—মই (mŏi)—I, মাতৃ (mātri)—mother, মৰম (maram)—love etc.

য (ja) has the same sound as জ in Assamese e. g. যঁতৰ (jañtara)—spinning wheel, যুগল (jugal)—a pair, যেতিয়া (jetiā)—when etc.

ৰ ('ra') has the simple sound of English 'r' in raw, rat, rain etc. as :—ৰঙা (rangā)—red, ৰুমাল (rumāl)—handkerchief, ল'ৰা (lorā)—boy etc.

ল (la) has the sound of English 'l' in love, lot,

long etc. as—লা (lā)—lac, লাই (lāi)—indulgence, লাহে লাহে (lāhē lāhē)—slowly etc.

ৱ (va, wa) has the mixed sound of v and w coming all at once, but the letter when begins a word is written and pronounced like ব (ba), as :—(ৱ) বংশ (bangsha)—race, (ৱ) বদন (badan)—face, (ৱ) বকুল (bakul)—a kind of flower etc.

But in other places ৱ is pronounced like v or w, as :—কাৱৈ (kāv$\underset{\smile}{oi}$)—a kind of fish, গুৱা (guvā)—betel nut, গুৱাল (guvāl)—a milkman, ধোঁৱা (dhoñvā)—smoke etc.

শ, ষ, স (ś, ṣ, s) have sounds peculiar to Assamese. They represent sanskrit শ (ś), ষ (ṣ) and স (s) in initial position. But their pronunciation is sometimes like 'kha' and sometimes like 'ha.' In the compound letters or conjuct consonants they are pronounced like English 's'. e. g.—শগুণ (hagun)—vulture, ষাঠি (hāṭhi)—sixty, সীতা (hītā) Sita, বিষয় (bikhaya) worldly objects, শ্রম (sram)—labour, স্নান (snān)—bath, বিষ্ণু (Bisnu)—Lord Vishnu etc.

হ (ha) has the sound of English 'h' in hot,

hall, half etc. as :—হাত (hāt)—hand, হাতী (hātī)—elephant, হাঁহি (hāñhi)—laughing.

ড় (ṛa) has the simple sound of English 'r' as in the words raw, room, rain etc. It has lost its original pronunciation in Assamese language. as :—গাড়ী (gāṛī)—carriage, ঘড়ী (ghaṛī)—watch, গড়াগড়ি (gaṛāgaṛī)—act of rolling etc.

ঢ় (ṛha) is the aspirated form of ড় as :—পঢ়া (paṛhā)—act of reading, গঢ়া (gaṛhā)—act of making etc.

য় (ya) is pronounced like the English 'y' in yoke, young etc. as :—ভয় (bhŏy)—fear, হয় (hŏy)—yes, ছয় (sŏy)—six, নিয়া (niyā)—to take etc.

ং (anooswār, ng) is pronounced like 'ng' in English words, as—উদং (udang)—open, দলং (dalang)—bridge, খং (khang)—anger, বিতং (bitang) - detail etc.

ঃ (bisarga, ḥ) is like a final breathing 'h' as :— পুনঃ (punah)—again, অধঃ (adhah)—below, নিঃকিন (nihkin)—very poor etc.

ঁ (chandrabindu, ñ) gives a nasal sound to the

letter at the top of which it is put ; as :—হাঁহি (hāñhi)—laugh, ঘোঁৰা (ghoñrā)—horse, দাঁত (dāñt)—tooth, কুঁৱা (kuñwā) well, কেঁচা (keñchā)—unripe, কেঁচুৱা (keñchuā)—baby etc

There are three peculiar conjunct consonants (ক্ষ. জ্ঞ, ঙ্গ) in Assamese language, the pronunciation of which are as follows :—

ক্ষ (khya) is a conjunct of k and ṣ (ক্+ষ) and it is pronounced like 'khya', as :—ৰক্ষা (rakhyā) —protection, পৰীক্ষা (parīkhyā)—examination. Sometimes it is pronounced like 'kkha', as ·—দক্ষিণ (dakkhin)—south, পক্ষী (pakkhī)—bird etc.

জ্ঞ (gya) is a conjunct of j and ñ (জ+ঞ) and it is pronounced like 'gya' in Assamese, as :— জ্ঞান (gyān)—knowledge, বিজ্ঞান (bigyān)— science, অজ্ঞান (agyān)—ignorant etc.

ঙ্গ (ṅga) is a conjunct of ṅ and g (ঙ্+গ) and is pronounced like 'nga', as—অঙ্গ (anga)— limb, অঙ্গনা (anganā)—a beautiful woman, মঙ্গল (mangal)—bliss, ৰঙ্গ (ranga)—delight, pastime etc.

Practise :—

Assamese	English
তোমাৰ নাম কি **tomār nām ki**	What is your name ?
মোৰ নাম ভুবন **mor nām bhuban**	My name is Bhuban.
তোমাৰ দেউতাৰ নাম কি **tomār deutār nām ki**	What is your father's name ?
তেখেতৰ নাম শ্ৰীসত্যেন্দ্ৰ নাথ বৰুৱা **tekhetar nām** **sri satyendranāth Baruā.**	His name is Shri Satyendranath Barua.
তুমি কাৰ লগত আহিছা **tumi kār lagat āhichhā**	With whom have you come ?
মই মোৰ বন্ধুৰ লগত আহিছোঁ **mŏi mōr bandhur lagat āhisoñ**	I have come with my friend.
এই ল'ৰাটো কোন **ei lorāṭo kon**	Who is this boy ?
এই ল'ৰাটো মোৰ সৰু ভাই **ei lorāṭo mōr haru bhāi**	This boy is my younger brother.
তাত কোন কোন বহি আছে **tāt kōn kōn bahi āchhe**	Who are sitting there ?

তাত সীতা আৰু সাবিত্ৰী বহি আছে tāt sitā āru sābitri bahi āchhē	Sita and Sabitri are sitting there.
কৃষ্ণ আৰু গোবিন্দ ক'ত আছে Krishna āru gobinda kot āchhē	Where are Krishna and Gobinda ?
সিহঁত নৰোত্তমপুৰলৈ গৈছে hihañt narottam puraloi goi sē	They have gone to Narottampur.
মই আধা ঘণ্টাৰ পিছত যাম mōi ādhā ghanṭār pichhat jām	I shall go after half-an hour.

Read and write :—

[The first portion of the Indian National Anthem, composed by Gurudev Rabindranath Tagore.]

জন-গণ-মন-অধিনায়ক জয় হে, ভাৰত-ভাগ্য-বিধাতা
পঞ্জাব-সিন্ধু-গুজৰাট-মাৰাঠা, দ্ৰাবিড়-উৎকল-বঙ্গ
বিন্ধ্য-হিমাচল-যমুনা-গঙ্গা, উচ্ছল জলধি তৰঙ্গ ।
তব শুভ নামে জাগে তব শুভ আশীষ মাগে,
গাহে তব জয় গাথা
জন-গণ-মঙ্গল দায়ক জয়হে, ভাৰত-ভাগ্য-বিধাতা ।
জয় হে, জয় হে, জয় হে, জয় জয় জয় জয় হে ।

Jana-gaṇa-mana-adhināyak jaya hē
Bhārata-bhāgya-vidhātā
Panjāba-Sindhu-Gujarāṭh-Marāṭha
Drāvida-utkala Vaṅga.
Vindya-Himāchala-Jamunā-Gangā uchchhala
jaladhi taranga.
Tava śubha nāmē jāgé, taba śubha āśisa māgē
gāhē tava jaya gāthā.
Jana-gaṇa-maṅgala-dāyaka jaya hē,
Bhārata-bhāgya-vidhātā.
Jaya hē, jaya hē, jaya hē; jaya jaya jaya jaya hē.

English Translation by the poet :—

Thou art the ruler of the minds of all people,
Thou dispenser of India's destiny,
Thy name rouses the hearts of the Punjab, Sind,
Gujarat and Maratha, of Dravida, Orissa and Bengal.
It echoes in the hills of the Vindhyas and Himalayas
mingles in the music of Jamuna and Ganga,
and is chanted by the waves of the Indian sea.
They pray for thy blessing and sing thy praise,
Thou Dispenser of India's destiny,
Victory victory, victory, victory to thee.

———

LESSON—6

Entrance into the Language.

মই (mŏi)—I	আমি (āmi)—we
তই (tŏi)—thou	তহঁত (tahañt)—you
তুমি (tumi)—you	তোমালোক (tomālok)—you
সি (hi)—he	সিহঁত (hihañt)—they
আপুনি (āpuni)—you (*polite*)	আপোনালোক (āponālok) —you (*polite*)
ল'ৰা (lorā)—boy	ল'ৰাহঁত (lorāhañt)—boys
ছোৱালী (sowāli)—girl	ছোৱালীহঁত (sowālihañt) —girls
পুত্ৰ (putra)—son	পুত্ৰহঁত (putrāhañt)—sons
কন্যা (kanyā)—daughter	কন্যাহঁত (kanyāhañt) —daughters

মই হওঁ (mŏi haoñ)—I am.

আমি হওঁ (āmi haoñ)—We are.

তুমি হোৱা (tumi hovā)—You are.

তোমালোক হোৱা (tomālok hovā)—You are.

আপুনি হয় (āpuni hŏy)—You are (*polite*)

আপোনালোক হয় (āponālok hŏy)—You are. (*polite*)

মই কৰোঁ (mŏi karoñ)—I do.

আমি কৰোঁ (āmi karoñ)—We do.

তই কৰ—(tŏi kar)—Thou doest

তুমি কৰা (tumi karā)—You do.

তোমালোকে কৰা (tomālokē karā)—You do.

সি কৰে (hi karē)—He does.

সিহঁতে কৰে (hihañtē karē)—They do.

আপুনি কৰে (āpuni karē)—You do (*polite*)

আপোনালোকে কৰে (āponālokē karē—You do (*polite*)

ৰামে কৰে (Rāmē karē)—Ram does.

সীতাই কৰে (Hitāi karē)– Sita does.

ইয়াত (iyāt)—here   তাত (tāt)—there

য'ত (jŏt)—where   ক'ত (kŏt)—where

ত'ত (tŏt)—there.

এই দৰে, এনেকৈ (ēidarē, ēnēkai)—in this way, thus.

সেই দৰে, তেনেকৈ (hēidarē, tēnēkai)—in that way.

যেনে দৰে, যেনেকৈ (jēnēdarē, jēnēkai)—in which way.

তেনে দৰে, তেনেকৈ (tēnēdarē, tēnēkai)—in that way.

কি দৰে, কেনেকৈ (kidarē, kēnēkai)—in what way.

এই কাৰণে (ēi kāranē)—for this reason.

সেই কাৰণে (hēi kāranē)—for that reason.

যি কাৰণে (ji kāranē)—for which reason.

কি কাৰণে (ki kāranē)—for what reason.

কিহৰ কাৰণে (kihar kāranē)—for what reason.

যদি (jadi)—if

কিন্তু (kintu)—but

পৰন্তু (parantu)—besides

ভাল (bhāl)—well, yes.

অথবা (athabā)—or

বা (bā)—or

আৰু (āru)—and

কিয় (kiya)—why

কিয়নো (kiyano)—because

যদিও (jadio)—although

যেনে (jēnē)—as

তেনে (tēnē)—so like

ই (i)—only

ৰামেই (Rāmēi)—only Ram

ও (o)—also

তুমিও (tumio)—you also

তথাপি (tathāpi)—even so

আকৌ (ākau)—again, once more

কিমান (kimān)—how much

যিমান (jimān) as much

সিমান, তিমান (himān, timān)—so much

ইমান (imān)—this much.

যেতিয়া (jetiā)—when

তেতিয়া (tetiyā)—then

কেতিয়া (ketiā)—when

এতিয়া (etiā)—now

নিতৌ (nitau)—every day

ততালিকে (tatālikē)—at once.

কেতিয়াকৈ (ketiākai)—when

কেতিয়াবা (ketiābā)—Sometimes.

সঘনে (haghanē)—frequently

এসময়ত (ehamayat)—once upon a time.

শেহত (hehat)—at last.

এইমাত্ৰ (ēimātra)—just now.

সিদিনা (hidinā)—the other day.

এতিয়াই (etiāi)—at once, presently.

এতিয়াও (etiāo)—yet, still, even now.

সম্প্ৰতি (hamprati)—for the time being.

অ'লৈ ত'লৈ (al$_{ai}$ tal$_{ai}$)—hither and thither.

তেতিয়াই (tētiāi)—then and there.

অলপতে (alapatē)—recently, shortly.

আগৰ কালত (āgar kālat)—formerly.

আগেয়ে (agēyē)—before, previously.

আজিকালি (āji kāli)—nowadays.

বাহিৰত (bāhirat)—outside.

ভিতৰত (bhitarat)—inside.

এইফালে (ēiphālē)—on this side.

সেই ফালে (hēiphālē)—on that side.

যিফালে (jiphālē)—on which side

কোন ফালে (kon phālē)—on which side.

পিছদিনা (pisdinā)—the next day.

আগদিনা (āgdinā)—the previous day.

পৰহিলৈ (parahil$_{ai}$)—the day after tomorrow.

পৰহি (parahi)—the day before yesterday.

লৰালৰিকৈ (larālari k$_{ai}$)—quickly.

আমনজিমনকৈ (āmanjimankai)—gloomily.

তত্তাতৈয়াকৈ (tatātāiyākai)—quickly.

চমু, চুটি, চমুকৈ (chamu, chuṭi, chamukai)—short, brief, briefly.

কাচিত (kāchit) —hardly, seldom.

কম বেছি (kam bāchhi)—more or less.

নিচেই কম (nichēi kam)—too little.

কিয়, কেলৈ (kiya, kēlai)—why, for what reason.

সুখে, সুখেৰে (hukhē hukhērē)—happily.

মৰমেৰে (maramērē)—lovingly.

যতনেৰে (jatanērē)—carefully.

স্বভাৱতে (habhāvatē)—naturally.

স্বৰূপতে (harupatē)—really, in truth.

অবাধে (abādhē)—freely.

Name of months :

বহাগ (bahāg) জেঠ (jēṭh)

আহাৰ (āhār) শাওন (hāon)

ভাদ (bhāda) আহিন (āhin)

কাতি (kāti) আঘোন (āghon)

পুহ (puh) মাঘ (māgh)

ফাগুন (fāgun) চ'ত (chŏt)

Name of days :

ৰবিবাৰ, দেওবাৰ (rabibār, deobār)—Sunday.

সোমবাৰ (hombār)—Monday.

মঙ্গলবাৰ (mangalbār)—Tuesday.

বুধবাৰ (budhbār)—Wednesday.

বৃহস্পতিবাৰ (brihaspatibār)—Thursday.

শুকুৰবাৰ (hukurbār)—Friday.

শনিবাৰ (hanibār)—Saturday.

Names of directions :

পূব (pūb)—East

পশ্চিম (paschim)—West

উত্তৰ (uttar)—North

দক্ষিণ (Dakkhin)—South

সোঁ (hoñ)—Right

বাওঁ (bāoñ)—Left

Name of Seasons :

গ্ৰীষ্ম (grisma)—Summer

বৰ্ষা (barhā)—Rainy season

শৰৎ (harat)—Autumn

হেমন্ত (hēmanta) – Dewy season

শীত (hīt)—Winter

বসন্ত (bakhanta)—Spring

ৰাম ভাল ল'ৰা **rām bhāl lorā**	Ram is a good boy.
মালতী সুন্দৰ ছোৱালী **mālatī hundar soālī**	Malati is a beautiful girl.
তুমি ক'লৈ যোৱা **tumi koloi jovā**	Where do you go ?

মই বাহিৰলৈ যাওঁ mŏi bāhiraloi jāoñ	I go out.
সিহঁত কেতিয়া আহিব ? hibañt ketiā āhiba	When will they come ?
তুমি যেতিয়া যাবা তেতিয়াই আহিব tumi jetiā jābā tetiāi āhiba	They will come when you will go.
তুমি গুৱাহাটীলৈ কেতিয়া ঘূৰিবা ? tumi guāhāṭiloi ketiā ghūribā	When will you return to Gauhati ?
মই জেঠ মাহৰ ২৬ তাৰিখ শুকুৰবাৰে ঘূৰিম Mŏi jeṭh māhar chhābbis tārikh hukurbārē ghūrim	I shall come back on Friday, the 26th day of Jeth.
তেওঁ আহিলে মই যাম teoñ āhilē mŏi jām	I shall go when he comes.
মই অহাৰ আগেয়ে তুমি এইটো কৰিব লাগিব mŏi ahār āgēyē tumi ēiṭo kariba lāgiba	You shall have to do it before I come.
কিতাপবোৰ মেজৰ ওপৰত থোৱা kitāpbor mejar oparat thovā	Place the books on the table.

মোৰ চাৰিওফালে বিপদ mor chāriofālē bipad	I am beset with dangers on all sides.
সি ক'ত থাকে মই নাজানো hi kot thākē mŏi nā jāno	I do not know where he lives.
তুমি কেনেকৈ ইয়ালৈ আহিলা ? tumi kēnēkoi iāloi āhilā	How could you come here ?
যিমানে পঢ়া তিমানে শিকিবা jimānē parhā timānē hikibā	The more you read the more you will learn.
মানুহ যিমানে জ্ঞানী হয় সিমানে নম্ৰ হয় mānuh jimānē gyānı hŏy himānē namra hŏy	The more learned a man the more modest he becomes.
শিকিবলৈ কেতিয়াও অতিপাত পলম নহয় hikibaloi ketiāo atipāt palam nahŏy	It is never too late to learn.

EXERCISE

Translate into Assamese :

I, he, they, boy, girl, here, there, north, south, hour, month, now, when, in, out, and, or, why, where, again, hastily, briefly, right, left.

Translate into English :—

মই হওঁ, আমি হওঁ, তুমি হোৱা, তোমালোক হোৱা, সি হয়, সিহঁত হয়, ইয়াত, তাত, ক'ত, য'ত, এনেকৈ, তেনেকৈ, যেনেকৈ, কেনেকৈ, এতিয়া, কেতিয়া, যেতিয়া, তেতিয়া, সিদিনা, অলপতে, আগেয়ে, চমুকৈ ।

LESSON—7

NUMERALS (সংখ্যা)

১	২	৩	৪	৫	৬	৭
এক	দুই	তিনি	চাৰি	পাঁচ	ছয়	সাত
ek	dui	tini	chāri	pāñch	chhŏy	hāt
one	two	three	four	five	six	seven

৮	৯	১০	১১	১২	১৩
আঠ	ন	দহ	এঘাৰ	বাৰ	তেৰ
āṭh	na	dah	eghāra	bāra	tēra
eight	nine	ten	eleven	twelve	thirteen

১৪	১৫	১৬	১৭	১৮
চৈধ্য	পোন্ধৰ	ষোল্ল	সোতৰ	ওঠৰ
chaidhya	pondhara	holla	hotara	oṭhara
fourteen	fifteen	sixteen	seventeen	eighteen

১৯	২০	২১	২২
ঊনৈশ	কুৰি	একৈশ	বাইশ
unaish	kuri	ekaish	bāish
Nineteen	twenty	twenty-one	twenty-two

২৩	২৪	২৫	২৬
তেইশ	চৌবিশ	পঁচিশ	ছাবিশ
tēish	choubish	pañchish	chhābish
twenty-three	twenty-four	twenty-five	twenty-six
২৭	২৮	২৯	৩০
সাতাইশ	আঠাইশ	উনত্রিশ	ত্রিশ
hātāish	āṭhāish	unatrish	trish
twenty-seven	twenty-eight	twenty-nine	thirty
৩১	৩২	৩৩	৩৪
একত্রিশ	বত্রিশ	তেত্রিশ	চৌত্রিশ
ekatrish	batrish	tetrish	choutrish
thirty-one	thirty-two	thirty-three	thirty-four
৩৫	৩৬	৩৭	৩৮
পঁয়ত্রিশ	ছয়ত্রিশ	সাতত্রিশ	আঠত্রিশ
pŏñyatrish	chhŏyatrish	hātatrish	āṭhatrish
thirty-five	thirty-six	thirty-seven	thirty-eight
৩৯	৪০	৪১	৪২
উনচল্লিশ	চল্লিশ	একচল্লিশ	বিয়াল্লিশ
unachallish	challish	ekchallis	biāllish
thirty-nine	forty	forty-one	forty-two
৪৩	৪৪	৪৫	৪৬
তিয়াল্লিশ	চৌচল্লিশ	পঞ্চল্লিশ	ছয়চল্লিশ
tiyāllish	chouchallish	pañchallish	chhŏychallish
forty-three	forty-four	forty-five	forty-six
৪৭	৪৮	৪৯	৫০
সাতচল্লিশ	আঠচল্লিশ	উনপঞ্চাশ	পঞ্চাশ
hātchallish	āṭhchallish	unapañchāsh	pañchāsh
forty-seven	forty-eight	forty-nine	fifty

৫১	৫২	৫৩	৫৪
একান্ন	বান্ন	তেন্ন	চৌন্ন
ekāvan	bāvan	tēvan	chouvan
fifty-one	fifty-two	fifty-three	fifty-four
৫৫	৫৬	৫৭	৫৮
পঁচপন	ছাপন	সাতান্ন	আঠান্ন
pañchpan	chhāpan	hātāvan	āṭhāvan
fifty-five	fifty-six	fifty-seven	fifty-eight
৫৯	৬০	৬১	৬২
ঊনষাঠি	ষাঠি	একষষ্ঠি	বাষষ্ঠি
unhāṭhi	hāṭhi	ēkhasṭhi	bākhasṭhi
fifty-nine	sixty	sixty-one	sixty-two
৬৩	৬৪	৬৫	৬৬
তেষষ্ঠি	চৌষষ্ঠি	পঁয়ষষ্ঠি	ছয়ষষ্ঠি
tēkhasṭhi	choukhasṭhi	põñyakhasṭhi	chhōyakhasṭhi
sixty-three	sixty-four	sixty-fivr	sixty-six
৬৭	৬৮	৬৯	৭০
সাতষষ্ঠি	আঠষষ্ঠি	ঊনসত্তৰ	সত্তৰ
hātkhasṭhi	āṭhkhasṭhi	unahattar	hattar
sixty-seven	sixty-eight	sixty-nine	seventy
৭১	৭২	৭৩	৭৪
এসত্তৰ	বাসত্তৰ	তেসত্তৰ	চৌসত্তৰ
ehattar	bāhattar	tehattar	chouhattar
seventy-one	seventy-two	seventy-three	seventy-four

৭৫	৭৬	৭৭	৭৮
পঁয়সত্তৰ	ছয়সত্তৰ	সাতসত্তৰ	আঠসত্তৰ
põñyahattar	chhõyhattar	hāthattar	āṭhhattar
seventy-five	seventy-six	seventy-seven	seventy-eight
৭৯	৮০	৮১	৮২
ঊনাশী	আশী	একাশী	বিৰাশী
ūnakhī	ākhī	ekākhī	birākhī
seventy-nine	eighty	eighty-one	eighty-two
৮৩	৮৪	৮৫	৮৬
তিৰাশী	চৌৰাশী	পঁচাশী	ছিয়াশী
tirākhī	chourākhī	pañchākhī	siyākhī
eighty-three	eighty-four	eighty-five	eighty-six
৮৭	৮৮	৮৯	৯০
সপ্তাশী	অষ্টাশী	ঊনন্নৈবে	নৈবে
haptākhī	aṣṭākhī	unannaboi	naboi
eighty-seven	eighty-eight	eighty-nine	ninety
৯১	৯২	৯৩	৯৪
একান্নৈবে	বিৰান্নৈবে	তিৰান্নৈবে	চুৰান্নৈবে
ekānnaboi	birānnaboi	tirānnaboi	chourānnaboi
ninety-one	ninety-two	ninety-three	ninety-four
৯৫	৯৬	৯৭	৯৮
পঁচান্নৈবে	ছিয়ান্নৈবে	সাতান্নৈবে	আঠান্নৈবে
pañchānnaboi	chhiyānnaboi	hātānnaboi	āṭhānnaboi
ninety-five	ninety-six	ninety-seven	ninety-eight

৯৯	১০০	২০০	৩০০
নিৰান্নবৈ	শ	দুই শ	তিনি শ
nirānnaboi	ha	dui ha	tini ha
ninety-nine	hundred	two-hundred	three-hundred

৪০০	৫০০	১০০০
চাৰি শ	পাঁচ শ	হেজাৰ
chāri ha	pāñch ha	hejār
four-hundred	five-hundred	thousand

১০০০০০	১০০০০০০০
লাখ	কোটি
lākh	koṭi
lac	crore

১ম	২য়	৩য়	৪ৰ্থ
প্ৰথম	দ্বিতীয়	তৃতীয়	চতুৰ্থ
pratham	dwitiya	tritiya	chaturtha
first	second	third	fourth

৫ম	৬ষ্ঠ	৭ম	৮ম	৯ম
পঞ্চম	ষষ্ঠ	সপ্তম	অষ্টম	নবম
pañcham	hasṭha	haptam	asṭam	navam
fifth	sixth	seventh	eighth	ninth

১০ম	১১শ	১২শ	১৩শ
দশম	একাদশ	দ্বাদশ	ত্ৰয়োদশ
dakham	ekādakh	dwādakh	trayodakh
tenth	eleventh	twelfth	thirteenth

১৪শ	১৫শ	১৬শ	১৭শ
চতুৰ্দশ	পঞ্চদশ	ষষ্ঠদশ	সপ্তদশ
chaturdakh	pañchadakh	basṭhadakh	haptadakh
fourteenth	fifteenth	sixteenth	seventeenth

১৮শ	১৯শ	২০শ
অষ্টাদশ	ঊনবিংশ	বিংশ
asṭādakh	unabinkha	binkha
eighteenth	nineteenth	twentieth

ARTICLES (উপশব্দ)

To indicate specification, affection or contempt etc. the affixes টো, টি, জন, জনী, খন, খনী, চলা, চলি, ডাল, ডালি, জোপা, জুপি, গছ, গছি are used. In Assamese they are named as উপশব্দ (upahabda). e. g. ল'ৰাটো সুন্দৰ (lorāṭo hundar)—The boy is beautiful. কেঁচুৱাটিয়ে ভাত খায় (keñchuātiyē bhāt khāya)—The child eats rice. কাগজখন বগা (kāgajkhan bagā)—The paper is white. মানুহজন নম্ৰ (mānuhjan namra)—The man is humble. মানুহজনীয়ে কাম কৰে (mānuhjaniyē Kām Karē)—The woman works.

জন indicates the person specially or definitely e.g. মানুহজন—the man, এই জন this fellow.

To indicate feminine জনী is used instead of জন।

জনা indicates some respect or honour. This is used in all the genders, as :—বৰ জনা—the elder one, ৰজা জনা—the king, etc.

গৰাকী indicates respect or lovableness etc. মানুহ গৰাকী—the man, ঘৈণী গৰাকী—the wife.

টো is used in case of inferior object or to indicate contempt or disrespect, as :—কলহটো—the jar, পুখুৰীটো—the tank, ল'ৰাটো—the boy, ভিখাৰীটো—the beggar, গৰুটো—the cow, etc.

টি is used to indicate lovableness or tenderness, as :—ল'ৰাটি—the little boy, পাৰটি—the pigeon.

খন is generally used for things which are flat and wide, as :—নাওখন—the boat, নৈখন—the river, বজাৰখন—the market.

খনি is particularly used for smaller objects, as :—গামোছাখনি—the towel. etc.

ডাল is used for solid and long things to indicate definiteness, as : - কাঠডাল—the wood piece, বাঁহডাল—the bamboo piece.

গছ is used to indicate long and thinner objects, as :—জৰীগছ the piece of rope, গছি is used for smaller objects, as :—সূতাগছি—the piece of thread.

Examples :—

মোক এটা কাপ দিয়া mok eṭā kāp diyā	Give me a cup.
ঘোঁৰা লাগতিয়াল জন্তু ghoñrā lāgtiyāl jantu	The horse is a useful animal.
মোৰ কেইখনমান কিতাপ আছে mor keikhanmān kitāp āchhē	I have a few books.
তাক আৰু অলপমান গাখীৰ দিয়া tāk āru alapmān gākhir diyā	Give him a little more milk.
নীলা পেনচিলডাল হেৰাইছে nilā pensilḍāl herāichhē	The blue pencil is lost.
নীলা পেনচিল এডাল হেৰাইছে	A blue pencil is missing.
দুইজনীৰ ভিতৰত তাই দেখিবলৈ ভাল duijanīr bhitarat tāi dekhibaloi bhāl	She is more beautiful of the two.

কণীৰ বগা খিনি এৰি খাবা Kaṇīr bagā khini ēri khābā	Eat an egg leaving the white out of it.
চৰাইৰ ৰজা ঈগল Charāir rajā īgal	The eagle is the king of birds.
ফুলৰ ৰাণী গোলাপ phular rāṇī golāp	The rose is the queen of flowers.
পাঁচ যোৰ জোতা pañch jōr jōtā	Five pair of shoes.
দহ জাক গৰু dah jāk goru	Ten herd of cattle.
এশখন জাহাজ eshakhan jāhāj	A hundred sail.

Exercise

Translate into Assamese :—

5, 6, 9, 11, 18, 25, 27, 37, 39, 45, 59, 69, 72, thirteen, nineteen, thirty-five, seventy-nine, eighty-five, 3rd, 5th, 6th, 9th, 12th, 16th, 19th, 20th.

Translate into English :

এজন মাহুহ, এজনী তিৰোতা, এশ টকা, দহ্ লাখ ছাত্ৰ, ল'ৰাটো, কাপোৰখন, গামোছাখনি, মাহুহজন, ঘৈণী গৰাকী।

LESSON 8

Noun, Pronoun & Adjective

বিশেষ্য, সৰ্ব্বনাম আৰু বিশেষণ

Noun (বিশেষ্য)

There are five kinds of noun in Assamese language : ব্যক্তিবাচক, জাতিবাচক, ভাৱবাচক, বস্তুবাচক and সমষ্টিবাচক।

(a) ব্যক্তিবাচক বিশেষ্য (Proper noun) :—
ৰাম—Rama, শিৱ—Shiva, কামৰূপ—Kamrup, শ্বিলং—Shillong, গুৱাহাটী—Gauhati, ব্ৰহ্মপুত্ৰ Brahmaputra etc.

(b) জাতিবাচক বিশেষ্য (Common noun) :—
গৰু—cow, ঘোঁৰা—horse, গছ—tree, চৰাই—bird, ল'ৰা—boy, ছোৱালী—girl, মানুহ—man, তিৰোতা—woman etc.

(c) ভাৱবাচক বিশেষ্য (Abstract noun) :—
সাধুতা—honesty, দুষ্টালি—wickedness, মৰম—affection, love ; মইমতালি—obstinacy, কিৰ্পনালি—miserliness, ভদ্ৰতা—politeness etc.

(d) বস্তুবাচক বিশেষ্য (Material noun) :—
লো—iron, তীখা—steel, বোকা—mud, খৰি—fuel,

firewood ; পাথৰ—stone, মাটি—land, পানী—water, ৰূপ—silver, সোণ—gold, গাখীৰ—milk, etc.

(e) সমষ্টিবাচক বিশেষ্য (Collective noun) :—

Properly speaking there are a very few names in Assamese which signify সমষ্টি or collection of the things of one class.

Some words such as সমাজ (society), সমিতি (association), সভা (meeting), মজলিচ (an assembly), ফৌজ (army) etc. are collective nouns in Assamese.

Sometimes collective nouns are formed by adding মণ্ডলী, সমূহ, বৃন্দ, বৰ্গ etc. to the common nouns as they signify plurality of things, as :—

তাৰকা মণ্ডলী—a galaxy of stars.

মাছৰ জাক—a shoal of fish.

কলৰ আখি—a bunch of plantains.

এদল গায়ক—a band of musicians.

ছাত্ৰবৃন্দ—the students.

বালকসমূহ—the boys.

জাতিবৰ্গ—the kindred.

সৰ্ব্বসাধাৰণ—the public at large.

In Assamese verbal noun (ক্রিয়াবাচক বিশেষ্য) is also considered as a separate kind of noun and is widely described as so in most of the grammar books, but actually it should be considered as an abstract noun (ভাববাচক বিশেষ্য) as narrated in other languages. Abstract nouns are formed in three different ways :—

(i) From common nouns :—

ল'ৰা (child)	ল'ৰালি (childishness)
চোৰ (thief)	চুৰি (theft)
পশু (beast)	পশুত্ব (bestiality)

(ii) From adjectives :—

দুষ্ট (wicked)	দুষ্টালি (wickedness)
কিৰ্পিণ (miser)	কিৰ্পণালি (miserliness)
ভদ্ৰ (polite)	ভদ্ৰতা (politeness)

(iii) from verbs :—

শো (sleep)	শয়ন (sleeping)
মৰ (to die)	মৰণ (death)
পঢ় (to read)	পঢ়া (reading)
বুৰ (to sink)	বুৰণ (sinking)

Examples :

বদান্যতা এটা ধৰ্ম
badānyatā eṭā dharma. } Generosity is a virtue.

সাধু উদ্দেশ্য সদায় প্ৰশংসনীয় bādhu uddeshya hadāya prahankhaniya.	Honesty of purpose is always praiseworthy.
এই কাৰ্য্যই তেওঁৰ পশুত্ব প্ৰকাশ কৰিছে ei kārjai teoñr pahutta prakāsh karisē.	The behaviour shown by him has displayed the beast in him.
কালিদাস ভাৰতৰ চেক্সপিয়ৰ Kālidākh bhāratar Shakespeare	Kalidas is the Shakespeare of India.
ব্ৰহ্মপুত্ৰনদ গুৱাহাটী নগৰৰ মাজেদি বৈ গৈছে Brahmaputranad guāhāṭi nagarar mājedi boi goise	The Brahmaputra flows through the town of Gauhati.
দ' পানীত ডাঙৰ মাছ থাকে da pānit ḍāngar māchh thākē.	Big fishes live in deep water.
পুখুৰীৰ বোকাপানী ব্যৱহাৰ নকৰিবা Pukhurir bokāpāni byabahār nakaribā	Do not use the muddy water of the pond.
সোণ এটা বহুমূলীয়া ধাতু hoṇ eṭā bahumuliā dhātu.	Gold is a precious metal.

গৰুৱে আমাক গাখীৰ দিয়ে Garuvē āmāk gākhīr diyē.	Cow gives us milk.
ল'ৰাবিলাক এতিয়া খেলিবলৈ গৈছে। lorābilāk etiyā khelibalai goise	Boys have gone out to play now.
মানুহে সমাজ পাতি থাকে mānuhē hamāj pāti thākē	Mankind live in society.
মিছা কোৱা পাপ misā koā pāp	To tell a lie is a sin.
শিক্ষকে আমাক সজ উপদেশ দিলে। hikkhakē āmāk haj upadekh dilē.	The teacher gave us good counsel.

Adjective (বিশেষণ)

There are three kinds of Adjective in Assamese.

(i) Adjective which qualifies the noun is called বিশেষ্যৰ বিশেষণ, as :—

ভাল ল'ৰা (bhāl lorā)—A good boy.

সুন্দৰ ছোৱালী (hundar soāli)—A beautiful girl.

(ii) Adjective which qualifies an adjective is called বিশেষণৰ বিশেষণ, as :—

বৰ ভাল ল'ৰা (bar bhāl lorā)—A very good boy.

খুব সুন্দৰ ছোৱালী (khub hundar soāli) A very beautiful girl.

(iii) Adjective which qualifies a verb is called ক্রিয়া বিশেষণ (adverb) as :—

বেগাই বলা (begāi balā)—Go quickly.

লাহে লাহে কোৱা (lāhē lāhē koā)—Speak slowly.

Here বেগাই and লাহে লাহে are adverbs (ক্রিয়া বিশেষণ).

In English Adjectives are generally compared, but in Assamese grammar there is no such thing as may be properly called 'Comparison of Adjectives'. The degree of Adjectives in Assamese is however expressed by such addition to them, as :—

কৈ, পৰা, তৰ, তম, অপেক্ষা, অপেক্ষাকৃত etc.

তেওঁ মোৰ প্রিয়তম বন্ধু teoñ mōr priyatama bandhu	He is my dearest friend.

বলৰামতকৈ হলধৰ বুদ্ধিমান balarāmatkoi hala- dhar buddhimān	Haladhar is more intelligent than Balaram.
আজি কালিতকৈ অপেক্ষাকৃত ঠাণ্ডা । āji kālitkoi āpekkhā- krita ṭhāṇḍā	To day is colder than yesterday.
ভাৰতীয় সেনাৰ ভিতৰত শিখবোৰ সকলোতকৈ সাহসী bhāratīya henār bhitarat hikhbor hakalotkoi hāhakhī	Shikhs are the bravest of all the Indian soldiers.

Pronoun (সৰ্বনাম)

There are four kinds of Pronoun in Assamese :

(i) ব্যক্তিবোধক সৰ্বনাম (Personal Pronoun)

(ii) বিশেষণবোধক সৰ্বনাম (Adjectival Pronoun)

(iii) স্থানবোধক সৰ্বনাম (Pronoun of Place)

(iv) কালবোধক সৰ্বনাম (Pronoun of Time)

(i) Personal pronouns (ব্যক্তিবোধক সৰ্বনাম) are divided into three parts.

(a) First Person, (b) Second Person, (c) Third Person.

(a) First Personal Pronoun (প্ৰথম পুৰুষ)

Singular	*Plural*
মই (I)	আমি (We)

(b) Second Personal Pronoun (দ্বিতীয় পুৰুষ)

তুমি (you)	তোমালোক (you)
তই (thou)	তহঁত (you)
আপুনি (you) *polite*	আপোনালোক (you)

(c) Third Personal Pronoun (তৃতীয় পুৰুষ)

সি (he)	সিহঁত (they)
তেওঁ (he) *polite*	তেওঁলোক (they)
তেখেত (he) ,,	তেখেতসকল (they)
তাই (she)	তাইহঁত (they)

(ii) Adjectival Pronoun (বিশেষণবোধক সৰ্বনাম) of Assamese language includes Relative, Demonstrative and Interrogative Pronouns of English language.

Singular	*Plural*
যি (who)	যি সকল (who)
এইটো (this)	এইবিলাক (these)
কোন (which)	কোন-কোন (which)
কি (what)	কি-কি (what)

From যি the following forms are made :

যেই (who), যেনে (as), যেনেবা (as), যেনেকুৱা (as like as), যিমান (as much as), যেতেক (as much as) etc.

From ই the following forms are made :

ই (this man) এই (this woman), এয়া (this), এনে (this like), এনেকুৱা (this like), ইমান (as much, like this), এনেকুৱা (this like), এতেক (so much).

From সি the following forms are made :

সি (he), সেই (that), সেয়া (that) তেনে (that like), তেনেকুৱা (that like), সিমান (as much).

From কোন the following forms are made :

কোন (who), কোনোবা, কোন (somebody, certain person), কি (what), কেই, কেনে (what like), কিমান (how much), কেতেক (how much).

Moreover the বিশেষণবোধক সৰ্বনাম of Assamese language includes Reflexive and Emphasizing Pronouns of English, as :—অকল—alone, স্বয়ং—ownself, আপোন—self.

(iii) স্থানবোধক সৰ্বনাম (Pronoun of Place) of Assamese language is the same as the Adverb of place in English Grammar. e. g ইয়ালৈ—hereto, ইয়াৰপৰা—herefrom, ইয়াত—here, তা'লৈ—there-

to, তাৰপৰা—therefrom, তাত—there, ত'লৈ—thereto, ত'ৰপৰা—therefrom, ত'ত—there, ক'লৈ—where, ক'ৰপৰা—wherefrom, ক'ৰ—where, ক'ত—where, ক'লৈ—whereto, য'ৰপৰা—wherefrom, য'ত—where, অ'লৈ—hereto, অ'ৰপৰা—herefrom, অ'ত—here etc.

(iv) কালবোধক সৰ্বনাম (Pronoun of time) of Assamese language is the same as Adverb of Time in English grammar. In Assamese language adverb is a division of adjective and not a separate part of speech ; as :—

এতিয়া (now), তেতিয়া (then), কেতিয়া (when), যেতিয়া (when), কাহানি (when), তাহানি (then), অথনি (a short time before now), আজি (to day), কালি (yesterday), কাইলৈ (tomorrow), পৰহি (day before yesterday), পৰহিলৈ (day after tomorrow.

Examples :

তই এটা ভীৰু। tŏi eṭā bhiru.	You are a coward.
তহঁত মূৰ্খ। tahañt mūrkha.	You are fools.
মই তহঁতক এশিকা দিহে এৰিম mŏi tahañtak ehikā dihē erim	I will not leave you without teaching a good lesson.

মোৰ সোণ! তই কিয় কান্দিছ mōr hōn ! tŏi kiya kāndisa.	My darling ! Why do you weep ?
মৰমৰ ল'ৰাহঁত ! সদায় পাঠত মন দিবা। maramar lorāhaṅt ! badāya pāṭhat man dibā.	My dear boys ! Be always attentive to your lessons.
আপোনালোকে সহায় কৰিলে এই কাম মই সহজতে কৰিব পাৰোঁ। (āponālokē hahāya karilē ei kām mŏi hahajatē kariba pāroṅ)	I can do this work easily if you help me.
আপুনি বোধ কৰোঁ এতিয়া সুবিধা মতে আছে। āpuni bodh karoṅ etiā hubidhāmatē āchhē	I hope you are quite comfortable now.
মই নিজে এইটো দেখিছোঁ mŏi nijē eiṭo dekhichhoṅ	I have seen it myself.
তেওঁ নিজেই ভুক্তভোগী teoṅ nijēi bhuktabhogi	He himself is the sufferer.
মোৰ বয়স পোন্ধৰ, তোমাৰ কিমান? mōr bayah pondhara, tomār kimān	My age is fifteen, what is yours ?
সি আমাৰ ঘৰলৈ আহিলে ময়ো তাৰ ঘৰলৈ যাম। hi āmār gharaloi āhilē mayo tār gharaloi jām	If he comes to our house, I also shall go to his.

এইখন মোৰ নিজৰ কিতাপ ^{e}ikhan mōr nijar kitāp.	This is my own book.
তাক মোৰ কথা কবা tāk m^{ö}r kathā kobā	Tell him of me.
ই তোমাৰ ভৱিষ্যতে সহায় কৰিব। i tomār bhabiṣyat^{e} hahāya Kariba.	It will help you in future.
ই এটা ভাল ল'ৰা i eṭā bhāl lorā	This is a good boy.
মই ইয়াকো কৈছিলোঁ। m^{ö}i iāko kaichhiloñ	I too spoke so.
তোমাক এই কথা কোৱা নাছিলোঁ নে ? tomāk ei kathā koā nāchhiloñ n^{e} ?	Did I not tell you so ?
তুমি যি কৰা মযো তাকে কৰিম। tumi ji karā mayo tāk^{e} karim	I will do the same as you.
ডাঙৰ ভায়েকে যি কৰে সৰু ভায়েকেও তাকে কৰে। ḍāngar bhāy^{e}k^{e} ji kar^{e} haru bhāy^{e}k^{e}o tāk^{e} kar^{e}.	The younger brother does the same as the elder.
তোমাৰ কি হৈছে ? tomār ki h^{oi}s^{e}	What is the matter with you ?

মোক এই প্ৰশ্ন সুধিবৰ তুমি কোন ? mok ēi prashna hudhibar tumi kon	Who are you to put this question to me ?
তেওঁ কোন মই কব নোৱাৰোঁ। teoñ kon mŏi kaba noāroñ	I do not know who he is.
তুমি যি কোৱা সেয়ে ঠিক। tumi ji koā hēyē ṭhik	What you say is right.
কোনো কোনোৱে এনেকৈ কয়। kono konovē ēnēkoi kŏy	Some people say so.
সিদিনা মই গৈছিলোঁ। hidinā mŏi gaichhiloñ	I went the other day.
কৰা কাম নকৰা কৰিব নোৱাৰি। karā kām nakarā kariba noāri	What is done cannot be undone.

Exercise

1. How many kinds of Adjectives are there in Assamese? Cite two examples of each kind.
2. How Abstract nouns are formed ? Cite examples of each kind.
3. How many kinds of Pronouns are there in Assamese ? Cite examples of each kind ?
4. Translate into English :—
   আপুনি, তেওঁ, মই, যেনে, যি, যিবিলাক, এনে, ই, এইবিলাক, তইত, সিইত, আমি, মোৰ, মোক, আমাক।

LESSON 9

Verb (ক্ৰিয়া)

মই কৰোঁ—I do.

সি দৌৰে—He runs.

সিহঁত যায়—They go.

ল'ৰাবিলাকে হাঁহে—The boys laugh.

ছোৱালীবিলাকে নাচে—The girls dance.

In these sentences কৰোঁ, দৌৰে, যায়, হাঁহে and নাচে are finite verbs. In Assamese verbs do not change with their genders and numbers as in Hindi :

ল'ৰাটোৱে দেখিছে—The boy is seeing.

ছোৱালীজনীয়ে দেখিছে—The girl is seeing.

ল'ৰাবিলাকে দেখিছে—The boys are seeing.

ছোৱালীবিলাকে দেখিছে—The girls are seeing.

It changes according to the persons of the nominative only, as :—

1st Person

মই কৰিছোঁ—I am doing.

আমি কৰিছোঁ—We are doing.

2nd Person

তই কৰিছ—Thou art doing.

তহঁতে কৰিছ—You are doing.

তুমি কৰিছা—You are doing.

তোমালোকে কৰিছা—You are doing.

2nd Person (polite)

আপুনি কৰিছে—You are doing.

আপোনালোকে কৰিছে—You are doing.

3rd Person

সি কৰিছে—He is doing.

সিহঁতে কৰিছে—They are doing.

In Assamese verbs are divided into two groups—(a) সমাপিকা ক্ৰিয়া (complete verbs) and (b) অসমাপিকা ক্ৰিয়া (incomplete verbs).

The suffix ই is added with the root verb in incomplete verbs, as :—

কৰ্ + ই = কৰি (doing)

দেখ্ + ই = দেখি (seeing)

খা + ই = খাই (eating)

শুন্ + ই = শুনি (hearing)

তুমি কি দেখি আহিলা– Seeing what have you come ?

মই ঘৰ দেখি আহিলোঁ—Seeing the house I have come.

এতিয়া কিবা খাই যোৱা—Now taking something you go.

মানুহে শুনি কি কব—Hearing this what will people say ?

এই কামটো কৰি মই ভাত খাম—After doing this work I shall take my meal.

খাই উঠি স্কুললৈ যাবা—After taking your meal go to school.

Complete verbs are also divided into intransitive (অকৰ্মক) and transitive (সকৰ্মক) verbs.

A list of some transitive and intransitive verbs is given below :—

Intransitive—অকৰ্মক	*Transitive* সকৰ্মক
হোৱা – to be	খোৱা—to eat
যোৱা—to go	পঢ়া—to read
অহা—to come	ধোৱা—to wash
কন্দা—to weep	লোৱা—to take
শোৱা—to sleep	অনা—to bring
উৰা—to fly	ছপা—to print
ডুবা—to drown	হেৰোৱা—to loose
হঁহা—to laugh	জোখা—to measure
পলোৱা—to flee	সোধা—to ask
দৌৰা—to run	শুকোৱা—to dry
নচা—to dance	সিয়া—to sew

খেলা—to play
মৰা—to die
পৰা—to fall
বহা—to sit
উঠা—to rise
জগা—to wake
থকা—to reside
সাঁতোৰা—to swim
যুঁজা—to fight
ভোগা—to suffer
ভিজা—to wet
পিয়া—to drink
পোৱা—to get
দিয়া—to give
টনা—to draw
আঁকা—to draw
খন্দা—to dig
কৰা—to do
কোৱা—to speak
বেচা—to sell
সুঙা—to smell
শিকা—to learn

In Assamese causative verbs are formed by adding 'আ' to the primary root verb, as :—

সি দেখিব—He will see.

মই তাক দেখুৱাম—I shall show him.

সি পঢ়ে—He reads.

মই তাক পঢ়াওঁ—I teach him.

সি এইটো কৰিব—He will do it.

মই তাৰ হতুৱাই কৰাম—I shall make him do it.

A list of some simple and causative verbs in Assamese :

উঠা—to rise
তোলা—to raise
বহা—to sit
বহুওৱা—to cause to sit down
পিয়া—to drink
পিওৱা—to drench

পৰা—to fall
পেলোৱা—to fell
বুৰমৰা—to dive
বুৰুৱা—to dip
চোহা—to suck
চুহি পেলোৱা—to soak
পিয়াহ খোৱা—to suck
পিয়াহ খুউৱা—to suckle
খোৱা—to eat
খুউৱা—to feed
দেখা—to see
দেখুৱা—to show
শিকা—to learn
শিকোৱা—to instruct
পঢ়া—to read
পঢ়োৱা—to teach
বচা—to live
বচোৱা—to save
জনা—to know
জনোৱা—to inform
লৰা—to move
লৰোৱা—to remove
সোঁৱৰা—to remember
সোঁৱৰাই দিয়া—to remind
পৰি থকা—to lie
পেলাই থোৱা—to lay

Examples :

তেওঁ ইয়াত থাকে—He lives here.

তেওঁ বহুত দিন ইয়াত আছে—He has been here for a long time.

মই কিতাপ পঢ়িছোঁ—I am reading a book.

মই তোমাক কিতাপখন দিলোঁ—I give you the book

সি লেখিছে—He is writing.

মই কিতাপখন পঢ়িলোঁ—I have read the book.

এই কেই দিন বৰষুণ দিছে—It has rained all these days.

মই এইমাত্র আহি পালোঁ—I have just arrived.

তেওঁ গীত গাব নোৱাৰে—He cannot sing.

কমল শ্ৰেণীত উপস্থিত নাছিল—Kamal did not attend the class.

চৰাইটোলৈ চোৱা—Look at the bird

Exercise

1. What is an incomplete Verb? Cite two examples.
2. Give the causative forms of the following Verbs : উঠা, পৰা, দেখা, পিয়া, পঢ়া, লৰা, জনা ।
3. Translate into Assamese :—
   to be, to come, to go, to sleep, to weep, to flee, to sit, to fight, to dance, to laugh.

LESSON 10

Gender (লিঙ্গ)

There are three genders in Assamese language—পুংলিঙ্গ, স্ত্ৰীলিঙ্গ and ক্লীবলিঙ্গ which correspond to the genders in English ; as—the Masculine, the Feminine, and the Neuter. Besides the aforesaid three there is another

gender in Assamese by the name of উভয়লিঙ্গ i. e. common gender.

The masculine and the feminine of the words of উভয়লিঙ্গ are marked by prefixing টো, জনী etc.

A few examples of common gender and their English equivalents :

Common		*Mas.*		*Fem.*	
মানুহ	mankind	মানুহটো	man	মানুহজনী	woman
গৰু	cow	গৰুটো	bull	গৰুজনী	cow
ছাগলী	goat	পঠা ছাগলী	he goat	পাঠী ছাগলী	she goat
সন্তান	child	পুত্র সন্তান	male child	কন্যা সন্তান	female child
ঘোঁৰা	horse	ঘোঁৰাটো	male horse	ঘোঁৰাজনী, ঘুঁৰী	mare
চৰাই	bird	চৰাইটো	male bird	চৰাইজনী	female bird

Masculine words can be changed into feminine in three ways :

(1) By using affixes or suffixes

(2) By using words of feminine senses

(3) By using corresponding feminine terms

1. (a) Feminine forms by affixing আ

Mas.	*Fem.*
মহাশয় (gentle man)	মহাশয়া
প্ৰিয়তম (dearest one)	প্ৰিয়তমা
আচাৰ্য্য (preceptor)	আচাৰ্য্যা
শিষ্য (disciple)	শিষ্যা
বৃদ্ধ (old)	বৃদ্ধা
কৃশ (lean)	কৃশা

(b) Feminine forms by affixing ঈ, ইনী, উনী, and অনী।

Mas.	*Fem.*
সুন্দৰ (beautiful)	সুন্দৰী
তৰুণ (young)	তৰুণী
নদ (river)	নদী
ব্ৰাহ্মণ (brahman)	ব্ৰাহ্মণী
দেৱ (god)	দেৱী
ছাত্ৰ (student)	ছাত্ৰী
হৰিণ (stag)	হৰিণী
বান্ধৱ (friend)	বান্ধৱী
ৰুদ্ৰ (Rudra)	ৰুদ্ৰাণী
ইন্দ্ৰ (Indra)	ইন্দ্ৰাণী
মাতুল (maternal uncle)	মাতুলানী
চাকৰ (servant)	চাকৰণী
কুমাৰ (potter)	কুমাৰণী
গোসাঁই (Gohain)	গোসাঁনী
কোঁচ (an Assamese caste)	কুঁচুনী

Mas.	*Fem.*
বাঘ (tiger)	বাঘিনী
বগা (white)	বগী
ক'লা (black)	ক'লী
ৰঙা (red)	ৰাঙী
ফেটা (bent upward)	ফেটি
ডেকা (young boy)	ডেকেৰী, গাভৰু
ধোবা (washerman)	ধুবুনী
খাচীয়া (Khāsiā)	খাচীয়ানী
নাপিত (barber)	নাপিতনী
মিকিৰ (Mikir)	মিকিৰণী
বান্দৰ (monkey)	বান্দৰী
শিয়াল (jackal)	শিয়ালী
পেহা (husband of father's sister)	পেহী
মহা („ of mother's „)	মাহী
খুৰা (uncle)	খুৰী
মামা (maternal uncle)	মামী
বগ (heron)	বগলী
শালিকা (a kind of small bird)	শালিকী
টেঙৰ (cunning)	টেঙৰী
অঁকৰা (fool)	আঁকৰী
পগলা (mad)	পাগলী
অজলা (simple)	আজলী
কণা (blind)	কাণী
নিলাজ (shameless)	নিলাজী

Mas.	*Fem.*
বিড়াল (cat)	বিড়ালী
বৰুৱা (Barua)	বৰুৱানী
শইকীয়া (Shaikia)	শইকীয়ানী
ফুকন (Phookan)	ফুকননী

(c) By changing ই to ঈ

সখা, সখি (friend)	সখী
ৰান্ধনি (Cook)	ৰান্ধনী
মঙ্গলতি (foreteller)	মঙ্গলতী

(d) By changing অক into ইকা

লেখক (writer)	লেখিকা
বালক (boy)	বালিকা
পাঠক (reader)	পাঠিকা
গায়ক (singer)	গায়িকা
সাধক (devotee)	সাধিকা
নায়ক (leader)	নায়িকা

2. By using words of feminine senses.

মতা কুকুৰা (cock)	মাইকী কুকুৰা
মতা হাতী (elephant)	মাইকী হাতী
মতা মহ (buffalo)	মাইকী মহ
মতা ম'ৰা (peacock)	মাইকী ম'ৰা
মান্নহজন (man)	মান্নহজনী
গৰুটো (cow)	গৰুজনী
মহটো (buffalo)	মহজনী
শিয়াল (fox)	শিয়ালী

3. By using corresponding feminine terms :—

Mas.	*Fem.*
পিতা (father)	মাতা (mother)
খুৰা (uncle)	খুৰী (aunt)
মোমাই (maternal uncle)	মামী (maternal aunt)
পো (son)	বোৱাৰী, জীয়াৰী (daughter-in-law)
শহুৰ (father-in-law)	শাহু (mother-in-law)
গোলাম (servant)	বান্দী (maid-servant)
পতি (husband)	পত্নী (wife)
নৰ (man)	নাৰী (woman)
বৰলা (bachelor)	বাঁৰী (widow)
ককাই (elder brother)	বৌ, নবৌ (sister-in-law)
দৰা (bridegroom)	কন্যা, কইনা (bride)
গিৰীয়েক, পৈয়েক (husband)	ঘৈণীয়েক (wife)
শিক্ষক (teacher)	শিক্ষয়িত্ৰী (mistress)
সম্পাদক (secretary)	সম্পাদিকা (secretary)
সভাপতি (president)	সভানেত্ৰী (president)
দেবৰ (brother of one's husband)	ননন্দ (sister of one's husband.)
ষাঁড় (ox)	গাই (cow)
দমৰা (bull-calf)	চেউৰী (cow-calf)
মুনিহ (man)	তিৰোতা (woman)
বোপাই, দেউতা (father)	আই (mother)
ভাই (brother)	ভনী (sister)

Mas.	*Fem.*
ককা দেউতা (grandfather)	বুঢ়ী আই (grand mother)
জোঁৱাই (son-in-law)	জী (daughter)
ল'ৰা (boy)	ছোৱালী (girl)
দঁতাল (having tusks)	মাখুন্দী (having tusks)
ৰজা (king)	ৰাণী (queen)
তাৱৈ (father's friend)	আমৈ (mother's friend)
গগৈ (Gagai)	আইচু (Aichu)
গোহাঁই (Gohain)	আইচু (Aichu)
কোৰা	কাউৰী
শৰ (big deer)	ভেলেঙী
বোপাটি (a male infant)	আইটি
মগনিয়াৰ (beggar)	মাগনী
নাচনিয়াৰ (dancer)	নাচনী
চপনীয়া (living as a dependent)	চাপনী
বোন্দা (male cat)	জঁাই
স্বামী (husband)	স্ত্রী
চোৰ (thief)	চুৰুণী
নগা (Naga)	নাগিনী

There are some words in Assamese which are always used in Masculine gender ; as :—

ব্রহ্মপুত্র, সিন্ধু, সোণ, হিমালয়, দেহ, বৃক্ষ, চন্দ্র, সূর্য etc.

There are some Sanskrit words used in Assamese which are always in Feminine gender, as :—

লতা, সভা, পৃথিৱী, গঙ্গা, যমুনা, ভাগীৰথী, ৰাত্রি, বীণা, ভূমি, সৰস্বতী, ৰজনী, লজ্জা, শোভা, বণিতা, শ্রেণী, সেনা, ৰেখা etc.

There are some more Assamese words which are always Feminine ; as :—

আয়তী, লাহতী, ফুলতী, নামতী, শিপিনী, বোৱনী, বাংঢালী, ধনশ্রী, সোৱণশিৰী, কাজী, একাজী, লাগী, এলাগী, পোৱাঁতী, পোহাৰী, মতৰী, ৰচকী, সুৰাগী ।

There are some words which are always in neuter gender ; as :—কার্য, গ্রহণ, শয়ন, লঘুত্ব, গৌৰৱ, পাণ্ডিত্য, ভোজন, মিত্র, অপত্য, সুখ, দুখ, ধন, ঘৰ, আকাশ etc.

Assamese words naming small round-shaped fruits etc. are always in neuter gender, as :—

আম, ভাল, পনীয়ল, খাজুৰ, তামোল, কঁঠাল etc.

EXERCISE

1. How many kinds of genders are there in Assamese ? Cite examples.

2. Cite 4 examples of each kind of words which are masculine, feminine and neuter by nature.

3. Change the genders of—

শহুৰ, বিয়ৈ, ৰজা, চাকৰ, ভেলেঙ্গা, বোৱাৰী, ডেকা, ভাই, কোঁচ, বিদ্বান, ৰান্ধনী, দমৰা. জী, নাচনী, দঁতাল, মুনিহ, ভাগিন, ছোৱালী ।

LESSON 11

Number (বচন)

There are two numbers in Assamese :

Singular (একবচন) and Plural (বহুবচন)

সকল, বিলাক, লোক, বোৰ, হঁত, মখা, জাক, পাল, গণ, সমূহ, বৃন্দ, মণ্ডলী etc. are used in forming Plural numbers ; as :—

Singular	*Plural*
তেওঁ (he)	তেওঁলোক (they)
মানুহ (man)	মানুহবিলাক (men)
তেখেত (he)	তেখেতসকল (they)
গৰু (cow)	গৰুবোৰ (cows)
ল'ৰা (boy)	ল'ৰাহঁত (boys)
বস্তু (thing)	বস্তুমখা (things)
মহ (buffalo)	মহজাক (buffaloes)
ঘৰ (house)	ঘৰবোৰ (houses)
প্ৰজা (subject)	প্ৰজাসমূহ (subjects)
ছাত্ৰ (student)	ছাত্ৰবৃন্দ (students)
মুনি (sage)	মুনিগণ (sages)
পণ্ডিত (scholar)	পণ্ডিতমণ্ডলী (scholars)
ডাঙৰীয়া (honourable)	ডাঙৰীয়াসকল (honourables)

লোক, সকল etc. are used for respectable ones and বোৰ, হঁত etc. are for common persons, as :—

তেওঁ—তেওঁলোকে বা তেখেতসকলে (they) respectful, সি—সিহঁত (they) common. বোৰ and বিলাক are also used with inanimate objects, as :—

কিতাপ (book)	কিতাপবোৰ (books)
কেৰাহী (iron pan)	কেৰাহীবোৰ (iron pans)
চাউল (rice)	চাউলবোৰ, চাউলবিলাক
দালি (pulse)	দালিবোৰ, দালিবিলাক

টি, টো, খন, খনি, জন, জনী, etc. are used to signify the singular numbers of common nouns, as :—

এজন মানুহ (one man)	মানুহজন (the man)
এটা ল'ৰা (one boy)	ল'ৰাটো (the boy)
এখন থাল (a dish)	থালখন (the dish)

টো, এটা, etc. are used for ordinary persons, youngsters or inanimate objects, as :—ল'ৰাটো কেনে—How is the boy ?

এটা দুষ্ট মানুহ আহিছিল—One wicked man had come.

জন, গৰাকী are used for respectable persons both in singular and plural numbers, as :—

এজন মানুহ—one man.
তিনি গৰাকী তিৰোতা—three ladies.
দু গৰাকী ছোৱালী—two girls.
পাঁচ গৰাকী পণ্ডিত—five scholars.

Sometimes অনেক, সকলো, বহুত, কিমান etc. are used for plural numbers, as :—

মানুহ (man) বহুত মানুহ (many men)

ছাত্ৰ (student) অনেক ছাত্ৰ (many students)

কিতাপ (book) কিমান কিতাপ (how many books)

Sometimes plural numbers are formed by repeating the adjectives as :—

ডাঙৰ ডাঙৰ নদী—big rivers.

সৰু সৰু গছ—little trees.

পকা পকা ফল—ripe fruits.

Examples :—

কেঁচুৱাটোৱে হাঁহে—The little boy laughs.

কেঁচুৱাজনীয়ে হাঁহে—The little girl laughs.

ল'ৰাবোৰে দৌৰে—The boys run.

ছোৱালীবিলাকে খেলে—The girls play.

ঘোঁৰাবিলাক বলবান—The horses are strong.

বলদবোৰ দুৰ্বল—The bulls are weak.

ছবিবোৰ ক'ত আছে—Where are the pictures ?

কলমবিলাক তাত আছে—The pens are there.

সৰু সৰু ল'ৰা—Young boys.

ডাঙৰ ডাঙৰ ছোৱালী—Elderly girls.

চিকাৰী দেখি হৰিণবোৰ পলাল—The deer fled away at the sight of the hunter.

উপস্থিত সভ্যসকলে তেওঁক সভাপতি কৰিলে—The members present elected him president.

সকলো মানুহেই এই দৰে ভাবে—All people think so.

সকলো পণ্ডিতেই ভাল মানুহ—All scholars are good men.

ল'ৰাটোৱে কিতাপ পঢ়ে—*The boy reads a book.*

ছোৱালীজনীয়ে তেওঁক চাইছে—The girl is seeing him.

ৰামে কুকুৰটোক মাৰিলে—Ram has beaten the dog.

N. B. Suffix is omitted when object is inanimate.

3. Instrumental Case (কৰণকাৰক)

This case denotes something which helps in the completion of an act, as :—

হাতেৰে কাম কৰা—Work with your hand.

জালেৰে মাছ ধৰা—Catch fish with the net.

In these sentences হাতেৰে and জালেৰে are instrumental cases (কৰণকাৰক). In passive voice the third case-ending (তৃতীয়া বিভক্তি) is used with nominative, as :—

তেওঁৰদ্বাৰাই কামটো কৰা হ'ল—The work has been done by him.

4. Dative Case (সম্প্ৰদানকাৰক)

It has two suffixes—ক and লৈ।

ক denotes something like an unreserved gift (which can never be taken back) and লৈ denotes something done for somebody, as :—

ধনীমানুহজনে দুখীয়াক কাপোৰ দিলে—The rich man gave cloth to the poor man.

মগনীয়াক ভিক্ষা দিয়া—Give alms to the poor.

কিতাপলৈ টকা পঠিয়াই দিয়া—Send some money for books.

In these sentences দুখীয়াক, মগনীয়াক and কিতাপলৈ are in the dative case.

5. Ablative Case (অপাদানকাৰক)

Ablative case is the name of something from which a thing or person is detached, as :—

গছৰপৰা পকা ফল সৰিল—A ripe fruit fell from the tree.

পাপৰপৰা দূৰত থাকিবা—Stay far from sin.

In these sentences গছৰপৰা and পাপৰপৰা are in the ablative case.

6. Possessive Case (সম্বন্ধ পদ)

In Assamese the possessive case—(সম্বন্ধ পদ) and the vocative case (সম্বোধন পদ) are not cases (কাৰক) as they have no relation with the verb in the sentence, as :—

মোৰ এখন কিতাপ হেৰাইছে—A book of mine is missing.

মোহন সোহনৰ নিচিনা নহয়—Mohan is not as like as Sohan.

শ্যামৰ ভনীয়েকে লিখিছে—Shyam's sister is writing.

তাৰ কথাত বিশ্বাস কৰি আমাৰ যোৱা উচিত—Taking him at his word, we should go.

Here মোৰ, সোহনৰ, শ্যামৰ, তাৰ and আমাৰ are in the Possessive case.

Sometimes 6th case-ending (ষষ্ঠী বিভক্তি) is used as an adjective, as :—

সি বৰ কামৰ মানুহ—He is a very competent man.
ৰতন বৰ আদৰৰ ল'ৰা—Ratan is a very pet boy.
এইটো বৰ কষ্টৰ বস্তু—This is a very hard-earned thing.

7. Locative Case (অধিকৰণকাৰক)

অধিকৰণকাৰক has the same relation with the verb as an adverb of place or time. It simply shows where and when an event happens. There are two kinds of locative case (অধিকৰণ কাৰক) in Assamese—(a) কালাধিকৰণ (denoting time), (b) আধাৰাধিকৰণ (denoting place)

(a) কালাধিকৰণ (denoting time)

ৰাতিপুৱা সূৰ্য উদয় হয়—The sun rises in the morning.
আজি দুপৰীয়াটো অতিপাত গৰম—The noon is too hot to-day.
শৰৎ কালত আকাশ নিৰ্মল হয়—The sky becomes clear in the autumn.
মই এঘণ্টাৰ ভিতৰত কিতাপখন পঢ়ি শেষ কৰিম—I will finish the reading of the book in an hour.

(b) আধাৰাধিকৰণ (denoting place) has three sub-divisions in Assamese, as :—

(i) একদেশ (denoting a certain place)
(ii) বিষয় (denoting matter)
(iii) ব্যাপ্তি (denoting prevalence)

(i) একদেশ :—

মই এই গাৱঁত থাকোঁ—I live in this village.

ছাত্ৰীবোৰে স্কুলত পঢ়িছে—The girls are reading in the school.

পানীত মাছ আছে—The fishes are in water.

(ii) বিষয় :

তেওঁ বিপদত পৰিছে—He is in danger.

তেওঁ বৰ শোচনীয় অৱস্থাত আছে—He is in a very deplorable condition.

তেওঁ সংস্কৃতত বেয়া—He is weak in Sanskrit.

(iii) ব্যাপ্তি :—

ঈশ্বৰ সৰ্বত্ৰ আছে—God is everywhere.

তেওঁৰ গাত জ্বৰ আছে—He has fever in the body.

8. Vocative Case (সম্বোধন পদ)

সম্বোধন is used in addressing a person or thing, as :—

হে নাথ! মোৰ অপৰাধ ক্ষমা কৰক—Oh Lord! Forgive my faults.

হেৰা ল'ৰাহঁত! তোমালোক ক'লৈ যোৱা—Oh boys! Where are you going?

হে ঈশ্বৰ! মোক দয়া কৰা—Oh God! Be merciful to me.

In these sentences হে নাথ, হেৰা ল'ৰাহঁত and হে ঈশ্বৰ are in the vocative case.

EXERCISE

1. How many cases are there in Assamese? Cite two examples of each kind.

2. What is অধিকৰণকাৰক? How many kinds of অধিকৰণকাৰক are there in Assamese? Cite examples.

LESSON 13

Declension (শব্দৰূপ)

মানুহ (man) masculine

		Singular	*Plural*
1.	Nom.	মানুহে	মানুহবিলাকে
		man	men
2.	Obj.	মানুহক	মানুহবিলাকক
		to a man	to men
3.	Inst.	মানুহেৰে	মানুহবিলাকেৰে
		by a man	by men
4.	Dat.	মানুহক, মানুহলৈ	মানুহবিলাকক, মানুহবিলাকলৈ
		to or for a man	to or for men
5.	Abla.	মানুহৰপৰা	মানুহবিলাকৰপৰা
		from a man	from men
6.	Poss.	মানুহৰ	মানুহবিলাকৰ
		of a man	of men

		Singular	*Plural*
7.	Loc.	মানুহত	মানুহবিলাকত
		in a man	in men
8.	Voc.	হে মানুহ	হে মানুহবিলাক
		Oh man !	Oh men !

Declension of all the masculine words pronounced likewise are the same as in মানুহ।

ছাত্র (student) masculine

1.	Nom.	ছাত্ৰই	ছাত্ৰবিলাকে
		student	students
2.	Obj.	ছাত্ৰক	ছাত্ৰবিলাকক
		to a student	to students
3.	Inst.	ছাত্ৰে	ছাত্ৰবিলাকেৰে
		by a student	by students
4.	Dat.	ছাত্ৰক, ছাত্ৰলৈ	ছাত্ৰবিলাকক, ছাত্ৰবিলাকলৈ
		to or for a student	to or for students
5.	Abla.	ছাত্ৰৰপৰা	ছাত্ৰবিলাকৰপৰা
		from a student	from students
6.	Poss.	ছাত্ৰৰ	ছাত্ৰবিলাকৰ
		of a student	of students
7.	Loc.	ছাত্ৰত	ছাত্ৰবিলাকত
		in a student	in students

		Singular	*Plural*
8.	Voc.	হে ছাত্ৰ !	হে ছাত্ৰবিলাক !
		Oh student !	Oh students !

Masculine words ending in অ such as পাৰ, পাভ, কাছ etc. are declined like ছাত্ৰ।

জেঠা (father's elder brother)

1.	Nom.	জেঠাই	জেঠাহঁতে
2.	Obj	জেঠাক	জেঠাহঁতক
3.	Inst.	জেঠাৰে, জেঠাৰদ্বাৰা	জেঠাহঁতেৰে জেঠাহঁতৰদ্বাৰা
4.	Dat.	জেঠাক, জেঠালৈ	জেঠাহঁতক, জেঠাহঁতলৈ
5.	Abla	জেঠাৰপৰা	জেঠাহঁতৰপৰা
6.	Poss.	জেঠাৰ	জেঠাহঁতৰ
7	Loc.	জেঠাত	জেঠাহঁতত
8.	Voc.	হে জেঠা !	হে জেঠাহঁত !

Masculine words ending in আ such as ডেকা, খুৰা, বুঢ়া, মামা etc. are declined like জেঠা।

ছোৱালী (girl) feminine.

		Singular	*Plural*
1.	Nom.	ছোৱালীয়ে	ছোৱালীবিলাকে
2.	Obj.	ছোৱালীক	ছোৱালীবিলাকক
3.	Inst.	ছোৱালীৰে, ছোৱালীৰদ্বাৰা	ছোৱালীবিলাকেৰে, ছোৱালীবিলাকৰদ্বাৰা

		Singular	*Plural*
4.	Dat.	ছোৱালীক, ছোৱালীলৈ	ছোৱালীবিলাকক, ছোৱালীবিলাকলৈ
5.	Abla.	ছোৱালীৰপৰা	ছোৱালীবিলাকৰপৰা
6.	Poss.	ছোৱালীৰ	ছোৱালীবিলাকৰ
7.	Loc.	ছোৱালীত	ছোৱালীবিলাকত
8.	Voc.	হে ছোৱালী !	হে ছোৱালীবিলাক !

Declension of all the Feminine words are the same as in ছোৱালী।

কিতাপ (book) neuter

		Singular	*Plural*
1.	Nom	কিতাপে	কিতাপবোৰে
2	Obj.	কিতাপক	কিতাপবোৰক
3.	Inst.	কিতাপেৰে, কিতাপেদি, কিতাপৰদ্বাৰা	কিতাপবোৰেৰে, কিতাপবোৰেদি, কিতাপবোৰৰদ্বাৰা
4	Dat	কিতাপক, কিতাপলৈ	কিতাপবোৰক, কিতাপবোৰলৈ
5.	Abla.	কিতাপৰপৰা	কিতাপবোৰৰপৰা
6.	Poss.	কিতাপৰ	কিতাপবোৰৰ
7.	Loc.	কিতাপত	কিতাপবোৰত
8.	Voc.	হে কিতাপ !	হে কিতাপবোৰ !

Declension of all the neuter words are the same as in কিতাপ।

লো (iron) neuter

		Singular	*Plural*
1.	Nom.	লোৱে	লোবোৰে
2.	Obj.	লোক	লোবোৰক
3.	Inst.	লোৰে, লোৰদ্বাৰা	লোবোৰেৰে, লোবোৰৰদ্বাৰা
4.	Dat.	লোক, লোলৈ	লোবোৰক, লোবোৰলৈ
5.	Abla.	লোৰপৰা	লোবোৰৰপৰা
6.	Poss.	লোৰ	লোবোৰৰ
7.	Loc.	লোত	লোবোৰত
8.	Voc.	হে লো !	হে লোবোৰ !

Neuter words ending in ও are declined like লো ।

DECLENSION OF PRONOMINAL WORDS

(সর্বনাম শব্দৰূপ)

মই (I) 1st Person

1.	Nom.	মই I	আমি we
2.	Obj.	মোক me	আমাক us
3.	Inst.	মোৰে, মোৰদ্বাৰা by me	আমাৰে, আমাৰদ্বাৰা by us
4.	Dat.	মোক, মোলৈ to or for me	আমাক, আমালৈ to or for us

		Singular	*Plural*
5.	Abla.	মোৰপৰা	আমাৰপৰা
		from me	from us
6.	Poss.	মোৰ	আমাৰ
		my, mine	our, ours
7.	Loc.	মোত	আমাত
		in me	in us

There is no vocative form of Pronominal words.

তুমি (you) 2nd Person

1.	Nom.	তুমি	তোমালোকে
		you	you
2.	Obj.	তোমাক	তোমালোকক
		to you	to you
3.	Inst.	তোমাৰে,	তোমালোকেৰে,
		তোমাৰদ্বাৰা	তোমালোকৰদ্বাৰা
		by you	by you
4.	Dat.	তোমাক, তোমালৈ	তোমালোকক, তোমালোকলৈ
		to or for you	to or for you
5.	Abla.	তোমাৰপৰা	তোমালোকৰপৰা
		from you	from you
6.	Poss.	তোমাৰ	তোমালোকৰ
		your	yours
7.	Loc.	তোমাত	তোমালোকত
		in you	in you

তই (thou) 2nd Person

		Singular	*Plural*
1.	Nom.	তই	তহঁতে
		thou	you
2.	Obj.	তোক	তহঁতক
		to thee	to you
3.	Inst.	তোৰে, তোৰদ্বাৰা	তহঁতেৰে, তহঁতৰদ্বাৰা
		by thee	by you
4.	Dat.	তোক, তোলৈ	তহঁতক, তহঁতলৈ
		to or for thee	to or for you
5.	Abla.	তোৰপৰা	তহঁতৰপৰা
		from thee	from you
6.	Poss.	তোৰ	তহঁতৰ
		thy, thine	yours
7.	Loc.	তোত	তহঁতত
		in or on thee	in or on you

আপোন (you) in honorific sense

		Singular	*Plural*
1.	Nom.	আপুনি	আপোনাসকলে
		you	you
2.	Obj.	আপোনাক	আপোনাসকলক
		to you	to you

		Singular	Plural
3.	Inst.	আপোনাৰে,	আপোনাসকলেৰে
		আপোনাৰদ্বাৰা	আপোনাসকলৰদ্বাৰা
		by you	by you
4.	Dat.	আপোনাক	আপোনাসকলক
		to you	to you
		আপোনালৈ	আপোনাসকললৈ
		for you	for you
5.	Abla.	আপোনাৰপৰা	আপোনাসকলৰপৰা
		from you	from you
6.	Poss.	আপোনাৰ	আপোনাসকলৰ
		your	yours
7.	Loc.	আপোনাত	আপোনাসকলত
		in you	in you

সি (he) third person

1.	Nom.	সি	সিহঁতে
		he	they
2.	Obj.	তাক	সিহঁতক
		him	them
3.	Inst.	তাৰে, তাৰদ্বাৰা	সিহঁতেৰে, সিহঁতৰদ্বাৰা
		by him	by them
4.	Dat.	তাক, তালৈ	সিহঁতক, সিহঁতলৈ
		to or for him	to or for them

		Singular	*Plural*
5.	Abla.	তাৰপৰা	সিহঁতৰপৰা
		from him	from them
6.	Poss.	তাৰ	সিহঁতৰ
		his	their
7.	Loc.	তাত	সিহঁতত
		in him	in them

তাই (she) third person

1.	Nom.	তাই	তাইহঁতে
		she	they
2.	Obj	তাইক	তাইহঁতক
		to her	to them
3.	Inst.	তাইৰে, তাইৰদ্বাৰা	তাইহঁতেৰে, তাইহঁতৰদ্বাৰা
		by her	by them
4.	Dat.	তাইক, তাইলৈ	তাইহঁতক, তাইহঁতলৈ
		to or for her	to or for them
5.	Abla.	তাইৰপৰা	তাইহঁতৰপৰা
		from her	from them
6.	Poss.	তাইৰ	তাইহঁতৰ
		her	their
7.	Loc.	তাইত	তাইহঁতত
		in her	in them

তেওঁ (he, she) third person

(Honorific sense in mas. & fem. gender.)

		Singular	*Plural*
1.	Nom.	তেওঁ	তেওঁবিলাকে
		he or she	they
2.	Obj.	তেওঁক	তেওঁবিলাকক
		him or her	them
3.	Inst.	তেওঁৰে, তেওঁৰদ্বাৰা	তেওঁবিলাকেৰে, তেওঁবিলাকৰদ্বাৰা
		by him or her	by them
4.	Dat.	তেওঁক, তেওঁলৈ	তেওঁবিলাকক, তেওঁবিলাকলৈ
		to or for him or her	to or for them
5.	Abla.	তেওঁৰপৰা	তেওঁবিলাকৰপৰা
		from him or her	from them
6.	Poss.	তেওঁৰ	তেওঁবিলাকৰ
		his or her	their
7.	Loc.	তেওঁত	তেওঁবিলাকত
		in or on him or her	in or on them

Declension of এওঁ is the same as তেওঁ।

যি (who) in all genders

		Singular	*Plural*
1.	Nom.	যি	যিবিলাকে
		who, which	who, which
2.	Obj.	যাক	যিবিলাকক
		to whom, which	to whom, which
3.	Inst.	যাৰে, যাৰদ্বাৰা	যিবিলাকেৰে, যিবিলাকৰদ্বাৰা
		by whom or which	by whom or which
4.	Dat.	যাক, যালৈ	যিবিলাকক, যিবিলাকলৈ
		to or for whom	to or for whom
5.	Abla.	যাৰপৰা	যিবিলাকৰপৰা
		from whom	from whom
6.	Poss.	যাৰ	যিবিলাকৰ
		whose	whose
7.	Loc.	যাত	যিবিলাকত
		in or on whom	in or on whom

The suffix সকল also may be used with the plural forms.

কোন Who, Which (interrogative) in all genders

		Singular	*Plural*
1.	Nom.	কোন, কোনে	কোনবিলাকে
		who, which	who, which
2.	Obj.	কাক	কোনবিলাকক
		to whom, which	to whom, which

		Singular	*Plural*
3.	Inst.	কাৰে, কাৰদ্বাৰা by whom	কোনবিলাকেৰে, কোনবিলাকৰদ্বাৰা by whom
4.	Dat.	কাক, কালৈ to or for whom	কোনবিলাকক, কোনবিলাকলৈ to or for whom
5.	Abla.	কাৰপৰা from whom	কোনবিলাকৰপৰা from whom
6.	Poss.	কাৰ whose, of which	কোনবিলাকৰ whose, of which
7.	Loc.	কাত in or on whom	কোনবিলাকত in or on whom

কোনো (**somebody**)—**in all genders.**

1.	Nom.	কোনোৱে	কোনোবিলাকে
2.	Obj.	কোনোক	কোনোবিলাকক
3.	Inst	কোনোৰে, কোনোৰদ্বাৰা	কোনোবিলাকেৰে, কোনোবিলাকৰদ্বাৰা
4.	Dat.	কোনোক, কোনোলৈ	কোনোবিলাকক, কোনোবিলাকলৈ
5.	Abla.	কোনোৰপৰা	কোনোবিলাকৰপৰা

		Singular	*Plural*
6.	Poss.	কোনোৰ	কোনোবিলাকৰ
7.	Loc.	কোনোত	কোনোবিলাকত

কিহ, যিহ (which) neuter gender

[-These two pronouns have no plural forms.]

		কিহ	যিহ
1.	Nom.	কিহ, কিহে	যিহ, যিহে
2.	Obj.	কিহক	যিহক
3.	Inst.	কিহেৰে	যিহেৰে
4.	Dat.	কিহলৈ	যিহলৈ
5.	Abla.	কিহৰপৰা	যিহৰপৰা
6.	Poss.	কিহৰ	যিহৰ
7.	Loc.	কিহত	যিহত

Practise :—

তোমাৰ নাম কি—What is your name ?

মোৰ নাম ৰাখাল—My name is Rakhal.

তুমি ক'ত থাকা—Where do you live in ?

মই গুৱাহাটীত থাকোঁ—I live in Gauhati.

তুমি কি কাম কৰা—What are you ?

মই এজন কিতাপ বেচোঁতা—I am a bookseller.

তোমাৰ দেউতাৰে কি কাম কৰে—What is your father ?

মোৰ দেউতা স্কুলৰ শিক্ষক—My father is a school teacher.

গোপালৰ বয়স কিমান—What is the age of Gopal ?
তেওঁৰ বয়স দহ বছৰ—He is now ten years of age.
সি কি কৰে—What does he do ?
সি স্কুলত পঢ়ে—He reads in a school.

এই ঘৰত কোন কোন থাকে—Who live in this house ?
এই ঘৰত ৰাম, ৰহিম আৰু যদু থাকে—Ram, Rahim and Jadu live in this house.

হৰি এতিয়া কলিকতাত আছে—Hari is now in Calcutta.
তেওঁলোকৰ আজি আমাৰ তাত খোৱা হ'ব—They will dine with us to-day.

যাদব! তোমাৰ পঢ়াশুনা কেনে হৈছে—How are you going on with your studies, Jadav ?

আই! মোক টকা এটা দিয়ক—Give me a rupee, mother.
তেওঁ ভাত খালেনে—Has he taken his meals ?
গছ কাটিবলৈ মোক এখন কুঠাৰ লাগে—I want an axe to cut the tree.

তেওঁ জানিব পা'ৰলে বেয়া পাব—He will be sorry to know it.
জানা যদি মোক কোৱা—Tell me if you happen to know it.
তেওঁ পৰীক্ষাত উত্তীর্ণ হৈছে—He has passed the examination.
মই নিজৰ চকুৰে এই কার্য দেখিছোঁ—I have seen this act with my own eyes.

পৰিশ্ৰমেৰে কৰিব নোৱাৰি এনে কাম পৃথিৱীত নাই—There is nothing in the world that cannot be accomplished through labour.

Exercise

Translate into Assamese :

Our country. Your house. The boys of this village. The leaves of a tree. It is not impossible for a young man. He came with me. Where do you live in? There is not a single (এটাও) fish in this pond. He is now at the court (কাছাৰীত) ।

LESSON—14

Conjugation of Verbs (ধাতুৰূপ)

In Assamese verbs do not change according to their genders and numbers. They only change according to the persons of the nominatives, as :—

1st Person

মই, আমি (mas.) „ „ (fem.)	কৰোঁ	I do, we do (mas.) „ „ (fem)

2nd Person

তুমি, তোমালোকে (mas.) „ „ (fem.)	কৰা	you do (mas.) „ (fem.)

3rd Person

সি, সিহঁতে (mas.) তাই, তাইহঁতে (fem.)	কৰে	he does, they do (mas.) she does, they do (fem.)

মই খাওঁ—I eat.

আমি খাওঁ - We eat.

তুমি খোৱা—You eat.

তোমালোকে খোৱা—You eat.

তেওঁ খায়—He eats.

তেওঁলোকে খায়—They eat.

ৰামে খায়—Ram eats.

সীতাই খায়—Sita eats.

Like other languages the Assamese language also have three tenses : বৰ্তমান (Present), অতীত (Past) and ভবিষ্যৎ (Future).

They have the following subdivisions :

1. **বৰ্তমান কাল (Present Tense)**
   (a) নিত্য বৰ্তমান—(Present Indefinite)
   (b) স্বৰূপ বৰ্তমান—(Present Continuous)
2. **অতীত কাল (Past Tense)**
   (a) স্বৰূপ ভূত—(Present Perfect)
   (b) অপূৰ্ণ ভূত—(Past Indefinite)
   (c) সম্ভাব্য ভূত—(Past Subjunctive)
3. **ভবিষ্যৎ কাল (Future Tense)**
   Future tense has no division at all.

The suffixes used in different tenses with different persons :

Tense	First Person মই আমি I we	Second Person তুমি, তোমালোক Honorific sense	Second Person তই, তহঁত ordinary sense	Third Person তেওঁ, সি, ষি, তেওঁলোক, সিহঁত, ইত্যাদি
Present Indefinite নিত্য বর্তমান	ওঁ	আ	অ	এ
Present Continuous স্বরূপ বর্তমান	ইছোঁ	ইছা	ইছ	ইছে
Present Perfect স্বরূপ ভূত	ইলোঁ	ইলা	ইলি	ইলে
Past Indefinite অপূর্ণ ভূত	ইছিলোঁ	ইছিলা	ইছিলি	ইছিল, ইছিলে
Past Subjunctive সম্ভাব্যভূত	ইলোঁহেঁতেন	ইলাহেঁতেন	ইলিহেঁতেন	ইলেহেঁতেন
Future ভবিষ্যৎ	ইম	ইবা	ইবি	ইব

Suffixes used in Imperative Mood

Tense	2nd Person Honorific	2nd Person ordinary	Third Person
Present Imperative	আঁ	অ	অক বা ওক
Future Imperative	ইবা	ইবি	ইব

N. B. The suffixes of third person will be added with the verb of the nominative আপুনি and আপোনালোক though they are in the 2nd person (honorific) in all tenses.

'হ' ধাতু (Verb to be)

Present Indefinite (নিত্যবৰ্ত্তমান)

	Singular	*Plural*
1st. Person	মই হওঁ (I am)	আমি হওঁ (we are)
2nd. Person	তই হব (Thou art)	তহঁত হব (you are
	তুমি হোৱা (You are)	তোমালোক হোৱা (You are)
	আপুনি হয় (You are) *honorific*	আপোনালোক হয় (You are) *honorific*
3rd. Person	সি হয় (he is)	সিহঁত হয় (they are)
	তেওঁ হয় (he is)	তেওঁলোক হয় (they are)
	তেখেত হয় (he is) *honorific*	তেখেতসকল হয় (they are) *honorific*

Present Continuous tense

(স্বৰূপবৰ্ত্তমান কাল)

1st. Person	মই হৈছোঁ	আমি হৈছোঁ
2nd. Person	তই হৈছ	তহঁত হৈছ
	তুমি হৈছা	তোমালোক হৈছা
	আপুনি হৈছে	আপোনালোক হৈছে

Conjugation of Verbs (ধাতুৰূপ)

	Singular	*Plural*
3rd. Person	সি হৈছে	সিহঁত হৈছে
	তেওঁ হৈছে	তেওঁলোক হৈছে
	তেখেত হৈছে	তেখেতসকল হৈছে

Present Perfect Tense
(স্বৰূপভূত কাল)

1st. Person	মই হলোঁ	আমি হলোঁ
2nd. Person	তই হলি	তহঁত হলি
	তুমি হলা	তোমালোক হলা
	আপুনি হ'ল	আপোনালোক হ'ল
3rd. Person	সি হ'ল	সিহঁত হ'ল
	তেওঁ হ'ল	তেওঁলোক হ'ল
	তেখেত হ'ল	তেখেতসকল হ'ল

Past Indefinite (অপূৰ্ণভূত)

1st. Person	মই হৈছিলোঁ	আমি হৈছিলোঁ
2nd. Person	তই হৈছিলি	তহঁত হৈছিলি
	তুমি হৈছিলা	তোমালোক হৈছিলা
	আপুনি হৈছিল	আপোনালোক হৈছিল

	Singular	Plural
3rd. Person	সি হৈছিল	সিহঁত হৈছিল
	তেওঁ হৈছিল	তেওঁলোক হৈছিল
	তেখেত হৈছিল	তেখেতসকল হৈছিল

Past Subjunctive (সম্ভাব্যভূত)

1st. Person	মই হলোঁহেঁতেন	আমি হলোঁহেঁতেন
2nd. Person	তই হলিহেঁতেন	তহঁত হলিহেঁতেন
	তুমি হলাহেঁতেন	তোমালোক হলাহেঁতেন
	আপুনি হলহেঁতেন	আপোনালোক হলহেঁতেন
3rd. Person	সি হলহেঁতেন	সিহঁত হলহেঁতেন
	তেওঁ হলহেঁতেন	তেওঁলোক হলহেঁতেন
	তেখেত হলহেঁতেন	তেখেতসকল হলহেঁতেন

Future Tense (ভবিষ্যৎ কাল)

1st. Person	মই হম	আমি হম
2nd. Person	তই হবি	তহঁত হবি
	তুমি হবা	তোমালোক হবা
	আপুনি হব	আপোনালোক হব
3rd. Person	সি হব	সিহঁত হব
	তেওঁ হব	তেওঁলোক হব
	তেখেত হব	তেখেতসকল হব

Imperative (অনুজ্ঞা)

	Singular	*Plural*
2nd. Person	তই হব	তহঁত হব
	তুমি হোৱাঁ	তোমালোক হোৱাঁ
	আপুনি হক	আপোনালোক হক
3rd. Person	সি or তেওঁ হওক	তেওঁলোক হওক

ল ধাতু (to take)

Present Indefinite Tense (নিত্যবৰ্ত্তমান কাল)

1st. Person

মই লওঁ (I take)	আমি লওঁ (we take)

2nd. Person

তই ল (thou takest)	তহঁতে ল (you take)
তুমি লোৱা (you take)	তোমালোকে লোৱা (")
আপুনি লয় (")	আপোনালোকে লয় (")

3rd. Person

সি লয় (he takes)	সিহঁতে লয় (they take)
তেওঁ লয় (")	তেওঁলোকে লয় (")
তেখেতে লয় (")	তেখতসকলে লয় (")

Present Continuous Tense

স্বৰূপবৰ্ত্তমান কাল

Singular	*Plural*
1st. Person	
মই লৈছোঁ (I am taking)	আমি লৈছোঁ (we are taking)
2nd. Person	
তই লৈছ (thou art taking)	তহঁতে লৈছ (you are taking)
তুমি লৈছা (you are taking)	তোমালোকে লৈছা (")
আপুনি লৈছে (")	আপোনালোকে লৈছে (")
3rd. Person	
সি লৈছে (he is taking)	সিহঁতে লৈছে (they are taking)
তেওঁ লৈছে (")	তেওঁলোকে লৈছে (")
তেখেতে লৈছে (")	তেখেতসকলে লৈছে (")

Present Perfect Tense

(স্বৰূপভূত কাল)

1st. Person

মই লৈছোঁ (I have taken)　আমি লৈছোঁ (we have taken)

Singular	*Plural*
2nd. Person	
তই ললি (thou hast taken)	তহঁতে ললি (you have taken)
তুমি ললা (you have taken)	তোমালোকে ললা (")
আপুনি ললে (")	আপোনালোকে ললে (")
3rd. Person	
সি ললে (he has taken)	সিহঁতে ললে (they have taken)
তেওঁ ললে (")	তেওঁলোকে ললে (")
তেখেতে ললে (")	তেখেতসকলে ললে (")

Past Indefinite Tense (অপূৰ্ণভূত কাল)

1st. Person

মই লৈছিলোঁ (I took)	আমি লৈছিলোঁ (we took)

2nd. Person

তই লৈছিলি (thou didst take)	তহঁতে লৈছিলি (you took)
তুমি লৈছিলা (you took)	তোমালোকে লৈছিলা (")
আপুনি লৈছিলে (")	আপোনালোকে লৈছিলে (")

3rd. Person

সি লৈছিল (he took)	সিহঁতে লৈছিল (they took)
তেওঁ লৈছিল (")	তেওঁলোকে লৈছিল (")
তেখেতে লৈছিল (")	তেখেতসকলে লৈছিল (")

Past Subjunctive (সম্ভাব্যভূত কাল)

1st. Person

Singular	*Plural*
মই ললোহেঁতেন (I would have taken)	আমি ললোহেঁতেন (we would have taken)

2nd. Person

তই ললিহেঁতেন (thou wouldst have taken)	তহঁতে ললিহেঁতেন (you would have taken)
তুমি ললাহেঁতেন (you would have taken)	তোমালোকে ললাহেঁতেন (")
আপুনি ললেহেঁতেন (")	আপোনালোকে ললেহেঁতেন (")

3rd. Person

সি ললেহেঁতেন (he would have taken)	সিহঁতে ললেহেঁতেন (they would have taken)
তেওঁ ললেহেঁতেন (")	তেওঁলোকে ললেহেঁতেন (")

Future Tense (ভবিষ্যৎ কাল)

1st. Person

মই লম (I shall take)	আমি লম (we shall take)

2nd. Person

তই লবি (thou shalt take)	তহঁতে লবি (you shall take)
তুমি লবা (you shall take)	তোমালোকে লবা (")
আপুনি লব (")	আপোনালোকে লব (")

3rd. Person

Singular	*Plural*
সি লব (he will take)	সিহঁতে লব (they will take)
তেওঁ লব (")	তেওঁলোকে লব (")
তেখেতে লব (")	তেখেতসকলে লব (")

Imperative (অনুজ্ঞা)

2nd. Person

তই ল	তহঁতে লব, তহঁতে লবহক
তুমি লোৱাঁ	তোমালোকে লোৱাঁহক

3rd. Person

সি or তেওঁ লওক	সিহঁতে or তেওঁলোকে লওক

There is no continuous form of Past and Future tenses in Assamese to express the continuity of Future and Past verbs :—আছ and থাক are added with the Primary verbs to indicate continuity ; as :—

মই গই আছিলোঁ—I was going.
মই খাই আছিলোঁ—I was eating.
তেওঁ খাই আছিল—He was eating.
তেওঁ গই আছিল—He was going.
মই গৈ থাকিম—I shall be going.
মই খাই থাকিম—I shall be eating.
মই পঢ়ি থাকিম—I shall be reading.

Practise :

Assamese	English
তোমাৰ নাম কি ? tomār nām ki	What is your name ?
মোৰ নাম গোপাল mor nām Gopāl	My name is Gopal
তুমি ক'ত থাকা ? tumi kot thākā	Where do you live ?
মই গুৱাহাটীত থাকোঁ mŏi guāhātit thākoñ	I live at Gauhati.
তোমাৰ বয়স কিমান ? tomār bayakh kimān	How old are you ?
মোৰ বয়স যোল বছৰ হৈ গৈছে । mor bayakh hola basar hoi goise	I am past sixteen.
তোমাৰ আই বোপাই আছে নে ? tomār āi bopāi āsēnē	Are your parents living ?
বোপাই আছে কিন্তু আই সৰুতে মৰিল bopāi āsē kintu āi harutē maril	My father is still living but my mother died while I was a child.

Assamese	English
তোমাৰ বোপাই কি কৰে ? tomār bopāi ki karē	What is your father ?
মোৰ বোপাইৰ এখন দোকান আছে mor bopāir ēkhan dokān āsē	My father keeps a shop.
তুমি কি কৰা ? tumi ki karā	What are you ?
মই এটা কাঠমিস্ত্ৰীৰ লগত থাকি কাম শিকিছোঁ। mŏi eṭā kāth mistrir lagat thāki kām hikisoñ	I am serving as an apprentice to a carpenter.
সেইজন কোন ? hēijan kon	Who is that man ?
সেইজন আমাৰ শিক্ষক hēijan āmār hikkhak	He is our teacher.
তোমালোকৰ স্কুলত কিমান ল'ৰা আছে ? tomālokar skulat kimān lorā āsē.	How many boys are there in your school ?
আমাৰ স্কুলত দু'শ জন ল'ৰা আছে। āmār skulat duhajan lorā āsē	There are two hundred boys in our school.
তুমি বহুদূৰ বাট আহিছা। tumi bahudūr bāṭ āhisā	You have come a long way.
তোমাৰ ভোক লাগিছে নে ? tomār bhok lāgisēnē	Are you hungry ?

হয়, মোৰ বৰ ভোক লাগিছে। hŏy, mor bar bhok lāgisē	Yes, I am very hungry.
তুমি কি খাবা ? tumi ki khābā	What do you want to eat ?
মোক অলপ ফল আৰু একাপ গাখীৰ দিয়ক। mok ālap fal āru ēkāp gākhir diyak	Please give me some fruits and a cup of milk.
মই কামটো কৰিব পাৰিম। mŏi kāmṭo kariba pārim	I shall be able to do the work.
তুমি কামটো কৰিব পাৰিবা নে ? tumi kāmṭo kariba pāribā nē	Will you be able to do the work ?

Exercise

1. Conjugate the verb কৰ (to do) in নিত্যবৰ্ত্তমান (Present Indefinite Tense) and ঘটমান বৰ্ত্তমান (Present continuous Tense) in all numbers and persons.

2. Conjugate the verb ল in স্বৰূপ ভূত [Present Perfect Tense] and ভবিষ্যৎকাল [Future Tense] in all numbers and persons.

3. *Translate into Assamese :—*

I go. He goes. They go. He went. Thou goest. You are going [*honorific*]. They are doing. We are running. They went. We came home. Ram will not see. We shall not come here.

LESSON 15

Idiomatic uses of Assamese words

NOUNS

আগ

সি মোৰ আগলৈ আহি এই দৰে ক'লে—He came in front of me and said so.

এই বিষয়ত তেওঁ সকলোৰে আগ হব—He will be the first in this matter.

আগলৈ ই কাম দিব—This will benefit you in future.

সি শ্ৰেণীত সকলো ল'ৰাতকৈ আগত—He is at the top of the class.

কালীপূজাৰ কাৰণে এই পঠাটো আগ কৰা হৈছে—This he-goat has been set apart for the worship of *Kali.*

বিদেশী দূতক ৰজাৰ আগলৈ অনা হ'ল—The foreign messenger was brought before the king.

চিপাহীয়ে পদকীয়াক আদালতলৈ আগ বঢ়াই দিলে—The constable produced the accused before the court.

কৰ

গুৱাহাটীত ঘৰৰ কৰ বেছি—The house-tax of Gauhati his high.

লোণৰ কৰ একেবাৰে উঠোৱা নাই—The salt-duty has not been altogether abolished.

আমি গুৰুক কিছু কৰ দিব লাগে—We have to pay some tax to our religious preceptor.

নদীয়ে সাগৰক কৰ দিয়ে—The river pays its tribute to the sea.

প্ৰজাই বছৰি ৰজাক মাটিৰ কৰ দিব লাগে—The subject has got to pay revenue to the king annually.

তাৰ সোঁহাতৰ তলুৱাত এটা কৰ আছে—There is a corn on his right palm.

লিখোঁতে লিখোঁতে তাৰ হাতৰ কৰ ফুটিছে—Corns have been formed on his hand for constant writing.

কথা

কবলৈ গলে বহুত কথা—It will make a long story to tell.

এইটো সুন্দৰ কথা—This is a fine idea.

সেয়ে হৈছে কথা—That is the question.

কথাটো এই—The thing is this.

তাৰ কথাত নধৰিবা—Do not take his word to heart.

তোমালোকে মোৰ কথা শুনিবা—You will listen to my words.

কথা ৰাখিব নোৱাৰিলে, কথা নিদিবা—Don't give your word if you cannot keep it.

সেই বিষয়ে তেওঁৰ লগত মোৰ কথা হৈছিল—I had a talk with him about this matter.

মোৰ লগত তেওঁ কথা নাপাতে—He is not on speaking terms with me.

তেওঁ পাছ নোহোৱাৰ কথাই নাই—There is no doubt that he will pass.

তেওঁ আজি কালিলৈতে অহাৰ কথা আছে—He is expected to come in a day or two.

তেওঁৰ কোনো কথাই নাই—He will never raise any objection.

সিদিনাৰ কথাৰ কি হ'ল—What about the matter of that day ?

কাল

কালে কাকো নেৰে—Death does not spare anybody.

একালত তেওঁ এই গাঁৱৰ ভিতৰত সকলোতকৈ প্ৰতাপী মানুহ আছিল—Time was, when he was the most influential person of this village.

ইমান সোনকালে তেওঁৰ কাল হব বুলি কোনে জানিছিল—Who thought that he would die so soon.

কালত এই ল'ৰাটোৱেই সকলোখিনি সম্পত্তিৰ অধিকাৰী হব—In course of time this boy will be the owner of this whole property.

বসন্তকালৰ আৰম্ভণত কুলি আহে—The cuckoo appears at the advent of the spring season.

গা

গা ভালেই মন ভাল—There is sound mind in a sound body.

কালি ৰাতি ফুলমতীয়ে গা এৰিছে—Phulmati delivered a child last night.

মোৰ অৱস্থা লাহে লাহে বেয়া হোৱা শুনি তেওঁ গা এৰা দিলে—He deserted me as I had been gradually reduced to straightened circumstances.

গছৰ গাভোখৰ বৰ পোন—The trunk of the tree is very straight.

বেমাৰত পৰাৰপৰা ল'ৰাটোৱে গা ধৰিব পৰা নাই—The boy has not been able to improve his health since his illness.

গোটেই দিন গা ঘেলাই ফুৰিলে পৰীক্ষা পাছ কৰিবা কেনেকৈ ?—How will you pass the examination if you loiter about the whole day ?

নৰিয়াৰ পিছত সি গা টঙাব পৰা নাই—He has not been able to regain strength after illness.

পাই এটা খৰচ কৰিবলৈও তেওঁৰ গা টেঙায়—He feels pain to spend even a farthing.

আমি শত্ৰুৰ মাজত আছোঁ, গা চাই ফুৰা উচিত—We are in the midst of enemy, we should be careful.

চকু

মই তাৰ ওপৰত সদায় চকু ৰাখোঁ—I always keep an eye upon him.

সৌ গোলাপ ফুলটি কেনে সুন্দৰ! চালেই চকু ৰয়—How beautiful is that rose ! it is difficult to withdraw eyes from it.

তুমি পঠিওৱা নমুনা মোৰ চকুত নালাগিল—The sample you sent did not stand my taste.

ছোৱালীজনী দিনে দিনে চকুত লগা হৈ আহিছে—The girl is becoming fairer day by day.

তেওঁ ইয়াত ৰবকৈ চকু দিছে—He has looked upon this eagerly.

মোৰ আঙঠিটোত তেওঁৰ চকু পৰিছে—He has set fascination on my ring.

লোকৰ সুখত আমাৰ চকু পোৰা উচিত নহয়—We should not be envious of other's prosperity.

চাউল

হাতৰ কাম কৰি তেওঁ চাউল মোকোলায়—He earns his livelihood by manual labour.

কামৰপৰা বৰখাস্ত কৰি তেওঁৰ চাউল মাৰিলে—By the dismissal from service he was deprived of the means of his living.

বুঢ়া মানুহটোৰ চাউল টুটি আহিছে—The days of the old man are being numbered.

পঁচিশ বছৰীয়া ডেকা বয়সত তেওঁৰ চাউল ঢুকাল—He died at the premature age of twentyfive.

স্থানীয় বজাৰত চাউলৰ দৰ কিমান ?—What is the price of rice in the local market ?

তত্ (sense)

অলপ তত্ লোৱা সকলো জানিবা—Wait a little, You will know everything.

মানুহে ততৰে কাম কৰিব লাগে—Man should act with conscience.

উৎকট বিষৰপৰা তেওঁ এতিয়া অলপ তত্ পাইছে—Now he has felt a little relieved of the acute pain.

তাৰ কথাৰ কিবা তত্ পাইছা নে ?—Have you been able to understand anything of what he says ?

তেওঁ কথাটো উলিয়াব ধৰিছিল, মই হে তত্ নকৰিলোঁ—He was going to mention the thing, but I did not perceive.

আকাশত সেই তৰাটো তত্ কৰিব পাৰিছা নে ?—Have you been able to discern that star on the sky ?

ৰোগী ইমান পৰ বিতত্ হৈয়ে আছিল, এতিয়া তত পাইছে—The patient had been senseless so long, he has now come to his senses.

এই কথা শুনামাত্রকে তেওঁৰ তত্ হেৰাল—No sooner did he hear this than he lost his patience.

জ্বৰ ইমান বেছি যে তেওঁৰ গাত তত্ নাই—Fever is so high that he is not in sense.

নিয়ম

ৰাতিপুৱা পাঁচ বজাত উঠা তেওঁৰ নিয়ম—He is in the habit of rising at five in the morning.

এইটো আমাৰ সমাজৰ নিয়ম—This is a custom of our society.

ব্যাকৰণৰ এই নিয়মবোৰ তোমালোকে মুখস্থ কৰিব লাগিব—You will have to get by heart these rules of grammar.

স্বাস্থ্যৰক্ষাৰ নিয়মবোৰ ছাত্রক শিকাব লাগে—The student should be taught the principles of preservation of health.

নিয়মত থাকি মানুহে জীৱন দীঘল কৰিব পাৰে—Man can prolong his life by being regular.

প্ৰকৃতিৰ নিয়ম মানৱ সমাজৰ নিয়মেৰে একে নহয়—The laws of natuie are not the same with the uses of human society.

মুখ

সেই কথা শুনি তেওঁৰ মুখ বন্ধ হ'ল—Hearing that he could not speak.

বিচাৰকে উকীলৰ মুখ মাৰি থলে—The judge made the pleader silent.

চুৰিখনৰ মুখ বৰ চোকা—The blade of the knife is very sharp.

তেওঁ মানুহৰ মুখ এৰিব নোৱাৰিছিল—He could not disappoint a person.

সেই কাজিয়াত তেওঁ মুখ যুঁজাব নালাগিছিল—He ought not to have taken part in the quarrel.

নদীৰ মুখ সাগৰত—The mouth of a river is in the sea.

মোক দেখি তেওঁ পূবলৈ মুখ কৰিলে—Seeing me he turned his face to the east,

হাত

এই কামটো তেওঁৰ হাতত—This work is at his disposal.

তেওঁ কীৰ্তিকো হাত কৰিলে—He has won over Kırti also.

সেই কামটো দিয়াত মোৰ হাত নাছিল—I had no hand in making that appointment.

তেওঁ হাত উজান নিদিয়াহেঁতেন মই কাম কৰিব নোৱাৰিলোহেঁতেন—I could not have done it but for his assistance.

কবিৰাজে ৰোগীৰ হাত চাই দেখিলে নাড়ী নাই—The kaviraj felt the pulse of the patient and found that they are already sunk.

সেই সময়ত মোৰ হাত একেবাৰে খালী আছিল—I was quite out of cash at that time.

মানুহৰ গালৈ হাত তোলা বৰ বেয়া—It is very bad to lift a hand against a person.

এই কিতাপখনে বহুত হাত বাগৰিছে—This book has changed many hands.

VERBS

আলচ

আলচা কথা নহয় সিদ্ধি, বাটত আছে কণা বিধি—Man proposes, God disposes.

আমি হাজোলৈ যাবলৈ আলচিছিলোঁ—We contemplated to go to Hajo.

তেওঁ পুতেকক বিলাতলৈ পঠিয়াবনে নপঠিয়াব আলচিছে—He is considering whether he should send his son to England.

শত্রুৰ হাতৰপৰা কেনেকৈ সাৰিম তাকে আলচা হৈছে—We are making a plan to enable ourselves to be free from the enemy.

বৰ্ত্তমানৰ ৰজাক ভাঙিবলৈ তেওঁবিলাকে আলচিছিল—They were plotting to dethrone the present king.

বুঢ়া ৰজা ঢুকালে কাক ৰজা পতা হব সেই বিষয়ে মন্ত্ৰীসকলে আলচিছে—The ministers are consulting together as to whom they should enthrone after the death of the reigning king who is old.

উদ্ধাৰ

তেওঁ এই পাপৰপৰা উদ্ধাৰ নাপায়—He cannot atone for this sin.

তেওঁ মোক মৃত্যুৰপৰা উদ্ধাৰিলে—He saved me from death.

এৰ

সি চিৰকাললৈ ঘৰ এৰিলে—He left his home for good.

মই সেই কুঅভ্যাস এৰি দিছোঁ—I have given up that nasty habit.

বৰষুণ এৰিছে—The rain has seased.

জাহাজে ঘাট এৰিলে—Steamer has set off.

মই দুষ্ট ল'ৰাটো এৰি দিছো—I have abandoned the wicked boy.

তেওঁ গৱৰ্ণমেণ্টৰ চাকৰি এৰিলে—He resigned government service.

জৰিমনা কৰি আচামিক এৰি দিছে—The accused has been let off with a fine.

তুমি কেইটা প্ৰশ্ন এৰিলা ?—How many questions have you omitted ?

ভোগালী বিহুৰ পিছত গৰখীয়াই গৰু এৰে—Cows are set at liberty after Bhogali Bihu.

খা

যদুয়ে ভাত খালে—Jadu has eaten rice.

তেওঁ গৱৰ্ণমেণ্টৰ বৃত্তি খাইছে—He is enjoying Government scholarship.

জুৱাই তাক খালে—Gambling has ruined him.

খান্দ

এটা গাঁত খান্দ—Dig up a hole.

কোৰেৰে মাটি খান্দিব পাৰি—Soil may be tilled with a spade.

গাঁৱৰ মানুহবোৰে এটা পুখুৰী খান্দিছে—The villagers are excavating a pond.

খেদ

ৰাতিৰ জুই খেদা মিছা—It is useless to proceed towards a light at night.

ষাড়টো খেদা—Drive the ox off.

নৰবধীক দেশৰপৰা খেদা উচিত—The murderer should be expelled from the country.

আমাৰ সেনাই শত্ৰুৰ পাছে পাছে খেদিছিল—Our soldiers were pursuing the enemy.

এটা বনৰীয়া হাতীয়ে মোলৈ খেদিছিল—A wild elephant rushed towards me.

খোল

অহা সোমবাৰে স্কুল খুলিব—The school will reopen on Monday next.

শচীনে পাণবজাৰত এখন দোকান খুলিছে—Shachin has set up a shop at Panbazar.

বাকচটোৰ মুখখন খোলাচোন—Open the mouth of the box.

গাঁঠিটো খুলি দিয়া—Untie the knot.

গুচ

ল'ৰাটো একেবাৰে গুচিছে—The boy is hopelessly spoiled.

গাঁৱৰপৰা জহনী গুচিছে—Cholera has disappeared from the village.

মোৰ কাহ এতিয়াও গুচা নাই—My cough has not yet ceased.

ইয়াৰপৰা গুচ—Be off from here.

চল

ব্ৰহ্মপুত্ৰত বাৰ মাহ জাহাজ চলে—The steamer plies throughout the year in the Brahmaputra.

এই দৰবটোৱে গোটেই সপ্তাহ চলিব—The medicine will continue for the whole week.

এইটো টকা নচলিব বুলি কোনে কয়?—Who says that this rupee will not pass?

৫ সেৰ চাউল হলে কুৰিটা মানুহৰ চলিব—Five seers of rice will suffice for twenty men.

বৰ্তমান এশটকা ৰূপ হলেই চলিব—Rs. 100 will do at present.

এই নিয়ম আমাৰ দেশত এতিয়াও চলিছে—This custom still prevails in our country.

চলা

তেওঁ কাৰবাৰ চলায়—He conducts his business.

ড্ৰাইভাৰে কল চলায়—The driver drives the engine.

সি গাৰী চলায়—He drives a cart.

বৰ্ত্তমান হেডমাষ্টৰে স্কুল ভালকৈ চলাইছে—The present Headmaster is managing the school well.

এইটো চাকিৰে বৰ্ত্তমান চলোৱা—Do with this lamp for the present.

নানকে আমাৰ দেশত নতুন ধৰ্ম্মমত চলাইছিল—Nanak was preaching new religious principles in our country.

টান

তেওঁ নিজ বংশৰ ফালেহে টানে—He draws towards his relations.

তেওঁ আৰু দুবছৰমান টানিব—He may live for two years more.

তাক হাতত ধৰি টান—Pull him by the hand.

তেওঁক দক্ষিণ ফালেহে টানিছে—He has been attracted towards the south.

এই জোতাযোৰে বেছি দিন নাটানে—This pair of shoes will not last long.

ঢুকা

কালীৰাম অলপতে ঢুকাল—Kaliram died recently.

মোৰ সকলো সম্পত্তি ঢুকাল—All my resources have been exhausted.

ল'ৰাবোৰে ইটাই মিঠাইখিনি খাই ঢুকালে—The boys put an end to the sweets.

তৰ

ঈশ্বৰৰ নাম লৈ মানুহ তৰে—Men attain salvation with the name of God.

এইবাৰলৈ কোনো ৰকমে ৰক্ষা পৰিলোঁ—Somehow I am saved for this time.

সেই বিবাদত তেওঁ মোক তৰালে—He helped me in that difficulty.

থাক, আছ

তেওঁ ঘৰত আছে—He is at home.

গৌৰহৰি সদায় ঘৰত থাকে—Gaurhari always keeps at home.

এতিয়া থাওক, পিছে চাম—Let it be alone now, I shall see to it afterwards.

তুমি ক'ত থাকা—Where do you live ?

তুমি ক'ত আছা—Where are you putting up ?

তুমি কেনে আছা—How are you doing ?

মই প্ৰাণে বাচি আছোঁ—I am barely alive.

ধৰ

চোৰটোক পুলিচে ধৰিছিল—The thief was caught by the police.

সুৰাই গাত ধৰে—Wine intoxicates the drinker.

জুই একুৰা ধৰা—Kindle a fire.

তাক বিষে ধৰিছে—He is suffering from pain.

খেজুৰ গছত বহুত গুটি ধৰে—The date-palm bears fruits in a large quantity.

তেওঁৰ প্ৰস্তাৱ মোৰ মনত নধৰে—I do not agree to his proposal.

তত্‌খিনিকে তেওঁলোকে কামত ধৰিলে—Immediately they began to work.

এই বাকচটোত বহুত কাপোৰ ধৰে—The box can hold many clothes.

সি হাতে হাতে ধৰা পৰিল—He was caught red-handed.

কচুই ডিঙিত ধৰে—Arum irritates throat.

পৰ

বৰষুণ পৰিছে—It is raining.

পানী টোপালে টোপালে পৰিছে—Water is falling drop by drop.

এতিয়া বেলি পৰিছে—Now the sun is going to set.

পহুটো জালত পৰিছিল—The deer was caught in net.

তেওঁ অশেষ কষ্টত পৰিছে—He has been involved in endless distress.

তেওঁ বিছনাত পৰিছে—He is lying down to sleep.

কলং নৈ কাজলীত ব্ৰহ্মপুত্ৰত পৰিছে—The Kalong has joined the Brahmaputra at Kajali.

ঘৰৰ চালত এটা চৰাই পৰিছে—A bird is perching on the roof of the house.

বহুত যুঁজাৰু ৰণত পৰিছিল—Many warriors were killed in the battle.

পা

তেওঁৰ গা ভাল পাইছে—He is feeling better.

তাক ভূতে পাইছে—He is possessed by an evil spirit.

তেওঁ কিতাপ লিখি টকা পাইছে—He has earned money by writing books.

তেওঁ কাৰবাৰত বহুত টকা পাইছে—He has gained a good profit by his business.

তেওঁ এতিয়ামানে ডিব্ৰুগড় পাইছেগৈ—By this time he must have arrived at Dibrugarh.

পোহা

মোৰ ভাইটোকো ময়ে পুহিব লাগে—I have also to support my brother.

মই এটা ডাঙৰ পৰিয়াল পুহিব লাগে—I have to maintain a big family.

তেওঁ এজাক গৰু ছাগলী পুহিছে—He is rearing a good flock of cattle.

প্ৰবৰ্ত্ত

তেওঁ বৈষ্ণৱ ধৰ্মত প্ৰবৰ্ত্তিছে—He has followed Vaishnavism.

এই আইন তেওঁৰ ৰাজ্যত প্ৰবৰ্ত্তন কৰা হৈছিল—This law was enforced in his kingdom.

এইমত আজিও প্ৰবৰ্ত্তিছে—This principle prevails even to-day.

ভৰ

কলহত পানী ভৰা—Pour water into the pot.

টকাখিনি হাতবাচকত ভৰা—Put the money into the cash box.

পেটটো ভাতেৰে ভৰালে কি লাভ হব—It is useless to fill the stomach with rice only.

মই কিতাপখনৰ দাম ভৰিলোঁ—I have paid the price of the book.

মাত

সি মাতিলে যাবা—Go to him when he calls you.

তুমি মাতিব নালাগে—You need not speak.

সি পাঠ মাতিব নোৱাৰিলে—He could not read his lesson.

মোক তেওঁৰ বিয়ালৈ মাতিছিল—I was invited to his marriage.

মান

ছাত্ৰে শিক্ষকক মানিব লাগে—The student should respect his teacher.

আমি স্বাস্থ্যৰক্ষাৰ নিয়ম মানিব লাগে—We should follow the laws of the preservation of health.

হিন্দুৱে অতীত বৰকৈ মানে—The Hindus greatly revere the past.

মই তেওঁৰ উপকাৰ মানিছোঁ—I have acknowledged his benifits.

নাস্তিকে পৰকাল নামানে—An atheist does not believe in the next world.

ৰাখ

তেওঁ ডাঁড়ি ৰাখিছে—He wears beard.

এই ল'ৰাটোৱে গৰু ৰাখে—This boy tends cow.

মানীৰ মান ৰক্ষা আমাৰ কৰ্ত্তব্য—It is our duty to show respect to the respectable.

এই কথা মনত ৰাখিবা—Bear this in mind.

টকাকড়ি ৰাখিব পাৰিছা নে নাই—Have you been able to save any money ?

তোমাৰ লগত এই টকাৰ মোনাটো ৰাখিবা—Keep this money bag with you.

তেওঁ কথা ৰাখিব নোৱাৰিলে—He could not keep his word.

এই চুৰিখন তোমাৰ জেপত ৰাখা—Put this knife into your pocket.

লৰ

মোৰ ভৰিখন লৰিছে—My leg is shaking.

ল'ৰাই লৰিছে—The boys are running.

মাছটো লৰিছে—The fish is rotting.

চকিখন অলপমান লৰাই লোৱা—Please move the chair a little.

তেওঁ অলপতে ঘৰ লৰাব—He will shortly remove his house.

মণিৰামৰ হাত লৰ স্বভাব আছে—Maniram is in the habit of picking pockets.

লাগ

তাৰ বৰ ভয় লাগিছে—He is greatly afraid.

ইয়াত হাত নলগাবা—Do not touch it.

আমটো খাবলৈ মিঠা লাগিছে—The mango has tasted sweet.

কামটো কৰিবলৈ বহুত সময় লাগিল—It took a long time to finish the work.

ল'ৰাটোৰ ভোক লাগিছে—The boy is feeling hungry.

তাৰ গলত মাছৰ কাঁইট লাগিল—The bone of a fish has stuck in his throat.

সি ঘৰটোত জুই লগালে—He set fire to the house.

তেওঁ কামত লাগিছে—He has set himself to work.

মোৰ গাটো বেয়া লাগিছে—I am feeling unwell.

মোৰ পানী লাগিছে—I have caught cold.

সাজ

তেওঁ চকী এখন সাজিছে—He is making a chair.

পদকীয়াই প্ৰায়ে কথা সাজে—An accused often gives a false statement.

বিশ্বাসৰ অযোগ্য কথা সজা ভাল নহয়—It is wrong to invent incredible stories.

তিনিটা মানুহে ঘৰ এটা সাজিছে—Three men are constructing a house.

সাধ

সাধিলে সকলো ডাঙৰ কামেই সিদ্ধি হয়—All great things can be performed only if we endeavour.

সিদ্ধিৰ কাৰণে সাধিব লাগে—One should persevere for success.

ছাত্ৰক শব্দ সাধিবলৈ শিকোৱা হয়—The student is taught to decline a word.

ইচ্ছা থাকিলে দুখীয়ায়ো পৰৰ উপকাৰ সাধিব পাৰে—Even a poor man can do good to others only if he is inclined to do.

গোখলে বহুত মহৎ কৰ্ম সাধিলে—Gokhale accomplished many great deeds.

সোধ

মই সেই বিষয়ে সুধিছিলোঁ—I enquired into that matter.

বিচাৰকে মোকৰ্দমা সোধে—The judge tries cases.

হিন্দু মাত্রেই আলহী সোধে—Every Hindu entertains the guest.

তেওঁৰ ঘৰলৈ গলোঁ, তেওঁ মোক স্বধিলে—I went to his house, but he did not receive me.

ADJECTIVES

কু

কুবাক্য—ill words.

কুৰূপ—ugly appearance.

কুঅভিপ্রায়—sinister motive.

কুসঙ্গ—evil company.

কুসংস্কাৰ—false notion.

কুমন্ত্রণা—conspiracy.

কেঁচা

কেঁচা ঘৰ—a mud-built house.

কেঁচা বুদ্ধি—unripe intelligence.

কেঁচা কথা—injudicious words.

কেঁচা ডেকা—a raw youth.

গাঢ়

গাঢ় নিদ্রা—sound sleep.

গাঢ় চিন্তা—deep thinking.

গাঢ় পানী—deep water.

ঘন

ঘন চুলি—thick hair.

ঘন হাবি—dense forest.

ঘন চিয়াহী—thick ink.

ঘন গাখীৰ—condensed milk.

ঘন গছ—thick-set trees.

ঘন উশাহ—frequent breathing.

দীঘল

দীঘল গছ—a tall tree.

দীঘল বন্ধ—a long vacation.

দীঘল পেটীয়া মানুহ—a pot-bellied man.

পকা

পকা চুলি—grey hair.

পকা ল'ৰা—a clever boy.

পকা ঘৰ—brick-built house.

পকা আম—ripe mango.

পকা বাট—metalled road.

পকা চোৰ—an expert thief.

পাতল

পাতল মন—light mind.

পাতল গাখীৰ—watery milk.

পাতল কাকত—thin paper.

পাতল টোপনি—light sleep.

ভয়ানক

ভয়ানক মানুহ—a dangerous man.

ভয়ানক দৃশ্য—horrible sight.

ভয়ানক হত্যাকাণ্ড—diabolical murder.

ভয়ানক অগ্নিকাণ্ড—terrible fire.

ভয়ানক জন্তু—a ferocious animal.

ভয়ানক কাণ্ড—a dreadful affair.

ভয়ানক জাৰ—severe cold.

ভাল

ভাল অৱস্থা—well-to-do position.

ভাল মানুহ—gentle man.

ভাল পণ্ডিত—eminent scholar.

ভাল খবৰ—happy news.

ভাল পঢ়াশুনা—good preparation of lessons.

ভাল জল বায়ু—congenial climate.

ভাল কিতাপ—choice books.

ভাল উপদেশ—useful advice.

সৰু

সৰু ডাল—a slender branch.

সৰু কলম—a fine pen.

সৰু মানুহ—a short man.

সৰু কথা—mild talk.

সৰু ঘৰ—a small house.

সৰু ল'ৰা—a little boy.

সামান্য

সামান্য বিষয়—a trifling matter.

সামান্য মানুহ—an insignificant person.

সামান্য জ্বৰ—slight fever.

সামান্য বস্তু—small thing.

সামান্য লোক—ordinary fellow.

সামান্য অসুখ—A little indisposition.

LESSON 16

Phrases & Proverbs

PHRASES

Noun

আয়ৰ বাট—a source of income.

চাউলৰ চালান—a consignment of rice.

দুখৰ বিষয়—a matter of regret.

মাকৰ মৰম—affection of mother.

গছৰ খোৰোং—the hollow of a tree.

সমাজৰ দস্তুৰ—the custom of society.

সোঁতৰ বেগ—the current of stream.

ব্যয়ৰ হিচাপ—an account of expenditure.

চৰিত্ৰৰ বল—strength of character.

ইন্দ্ৰিয়ৰ দাস—slave to one's passions.

পেটৰ অসুখ—disorder of bowels.

প্ৰমাণৰ ভাৰ—the burden of proof.

সুখৰ নিজৰা—the fountain of happiness.

প্ৰকৃতিৰ সৌন্দৰ্য—the beauty of nature.

ঈশ্বৰৰ মহিমা—the glory of God.

সূৰ্যৰ কিৰণ—rays of the sun.

মনৰ সুখ-সন্তোষ—satisfaction of mind.

টোপৰ মুখ—the mouth of a cannon.

হেড মাষ্টৰৰ আদেশ—the orders of the Headmaster.

টেমচ নদীৰ সুৰঙ্গ—the tunnel of the Thames.

হাতী দাঁতৰ আঙঠি—an ivory ring.

চকুৰ কুটা—an eyesore.

দাঁতৰ বিষ—toothache.

সোণৰ খাৰু—a gold bracelet.

নৈৰ দাঁতি—the riverside.

পঢ়াশালিৰ ল'ৰা—the school boy.

মৰাপাটৰ কল—a jute mill.

লোৰ হাতুৰী—an iron hammer.

ভাত-কাপোৰ—food and clothing.

জ্ঞাতি-কুটুম—kith and kin.

হাত-ভৰি—hand and foot.

তেজ-মাংস—flesh and blood.

চিৰস্থায়ী বন্দোবস্ত—the permanent settlement,

হিয়াফলা বাতৰি—heart-rending news.

সতৃষ্ণ নয়ন—wistful eyes,

বাজে ওজৰ—lame excuse.

ভৰ বয়স—mature age.

শকত গাঁঠি—a tight knot.

জাতীয় চৰিত্ৰ—national character.

আসন্ন বিপদ—imminent danger.

শুভলগ্ন—auspicious moment.

অৱশ্যম্ভাৱী ফল—inevitable result.

এমুঠি চাউল—a handful of rice.

এপাল গৰু—a herd of cows.

চাৰি গাড়ী চাউল—four cartloads of rice.

পঞ্চাশ টকীয়া দৰমহা—a salary of Rs. 50.

এগিলাচ পানী—a glass of water.

এডোখৰ জৰী—a piece of string.

হাতীদাঁতৰ ফণী—a comb of ivory.

একেলগে থকা পৰিয়াল—a joint family.

এশাৰী গছ—a row of trees.

এচামুচ গাখীৰ—a spoonful of milk.

অতিথি সৎকাৰ—rites of hospitality.

মৰিশালী—cremation ground.

হাতৰ খৰচ—pocket expense.

বলিয়াৰ বলকনি—the ravings of a mad man.

স্থাবৰ সম্পত্তি—immovable property.

হাবাপানী সলনি—change of climate.

ঘনিষ্ঠ সম্পৰ্ক—close relationship.

ঘনিষ্ঠ সংশ্ৰব—close attachment.

ধনৰ হেঁপাহ—desire for wealth.

দানপত্ৰ—deed of gift.

সোণৰ বনকৰা কাপোৰ—gold embroidered cloth.

নৰ শোণিত—the human blood.

ক্ৰিয়াহীন—having no work to do.

লাজ নোহোৱা—devoid of sense of shame.

ধনজন নোহোৱা—having neither money nor men.

দৰ্শন শক্তি নথকা—deprived of the eyesight.

সোৱাদ নথকা—without taste.

চকুলোৰে ভৰা চকু—eyes full of tears.

ভুলেৰে ভৰা ৰচনা—an essay full of mistakes.

আনন্দেৰে ভৰা হৃদয়—heart filled with pleasure.

ৰহস্যপূৰ্ণ জগত—the universe full of mysteries.

উপদেশপূৰ্ণ কিতাপ—a book full of morals.

বায়ুৰে ভৰা চিচা—a bottle filled with air.

নাক কটা—nose clept.

চুলি ছটা—hair-cropped.

মামৰে ধৰা—wasted by rust.

পোকে খোৱা—worm-eaten.

পশ্চিম মুখা—facing to the west.

তললৈ ওলমা—bending downward.

সাগৰলৈ বোৱা—flowing to the sea.

কলা কাপোৰ পিন্ধা—wearing a black dress.

নগৰৰ ওচৰত থকা—situated in the vicinity of the town.

দেখিবলৈ শুৱনি—nice to look at.

যাবলৈ উদ্যত—ready to go.

পিন্ধিবলৈ সুচল—convenient to wear.

শুনিবলৈ ভাল—sweet to hear.

বুজিবলৈ টান—difficult to understand.

মৰিবলৈ সাজু—ready to die.

জানিবলৈ সন্তোষজনক—pleasant to know.

শিকিবলৈ উজু—easy to learn.

পঢ়িবলৈ ভাল—interesting to read.

চাবলৈ উৎসুক—inquisitive to see.

মাত্তিবলৈ টান—hard to pronounce.

সংকীৰ্ণমনা—narrow-minded.

কোমল হৃদয়—tender-hearted.

নতুনকৈ উঠা—newly rising.

হিয়া ফলা—heart-rending.

বিয়াৰ বয়সীয়া—of marriageable age.

অৰুচিকৰ—causing loss of appetite.

অজৰ অমৰ—not subject to death.

প্ৰায় অসম্ভৱ—next to impossible.

কাণে নুশুনা—hard of hearing.

যুক্তিযুক্ত—supported by reason.

অৰ্থলোভী—greedy of gain.

কিংকৰ্তব্যবিমূঢ়—not knowing what to do.

সম্পূৰ্ণ বিপৰীত—diametrically opposite.

এলাহৰ বশ—given to lethargy.

সবিস্তাৰ—in details.

ভস্মীভূত—reduced to ashes.

আগেয়ে নুশুনা—unheard of before.

মৰণাধীন—subject to death.

বিচাৰাধীন—under trial.

আশানুৰূপ—to one's expectations.

অধীনলৈ অনা—brought under subjection.

নৈৰ পাৰত—on the river side.

মন্ত্ৰ মুগ্ধ—spellbound.

Adverblal

সুন্দৰকৈ—nicely, বিশেষকৈ—particularly, বিতোপনকৈ—beautifully, তন্নতন্নকৈ—minutely, ঘাইকৈ—chiefly, স্পষ্টকৈ—plainly.

বিশদভাৱে—elaborately.

বিশ্বস্তভাৱে—faithfully.

নম্ৰভাৱে—modestly.

অন্যায়ভাৱে—unjustly.

সুচাৰুৰূপে—elegantly.

পুঙ্খানুপুঙ্খৰূপে—minutely.

সেই দৰে—accordingly, in that way.

এই দৰে—thus, in this way.

সেই দৰেই—in the same manner.

ভালমতে—aptly.

সুখেৰে—happily.

যতনেৰে—carefully.

স্বভাৱতে—naturally.

মৰমেৰে—lovingly.

অনুগ্ৰহ কৰি—kindly.

স্বৰূপতে—really, in truth.

বাৰেবাৰে—again and again, repeatedly.

ঘনেঘনে—often and often, frequently.

মুহূৰ্তে মুহূৰ্তে—at very moment.

বাটে বাটে—by the streets.

দিনে দিনে—day by day, daily.

Prepositional

কাৰণে—because of, for the matter of.

ভয়ত—for the fear of.

হকে—for the sake of.

অনুসন্ধানত—in quest of.

পৰিবৰ্তে, ঠাইত, সলনি—in place of, instead of.

ফলত, পৰিণামত—in consequence of.

সলনি, হৈ—on behalf of, for.

Verbal

আগ কৰ—to introduce to a superior, to produce before.

আগ বঢ়া—to set apart for gods.

আগ বঢ়াই আন—to go forward and receive with politeness.

আগ বাঢ়—to advance, to surpass.

আগ হ—to present oneself to.

আগ-ভেট—to prevent from advancing

আঁট মাৰ—to thicken.

আঁট ধৰ—to hold fast.

আলু তোল—to root out.

আলু উঠ—to be extinct.

উজাৰ—to ruin, to desolate.

খাই পাত ফাল—to be ungrateful.

গপ মাৰ—to boast.

গোট কৰ—to gather, to total up.

গোট খা—to assemble.

গোট খুৱা—to unite, to collect.

গোট ধৰ—to bear fruits.

টিকা পা—to know the value or quantity of.

ততাতৈয়া কৰ—to make haste, to hurry up.

তৰ পা—to come to the shore.

দম বান্ধ—to heap up.

দম খা—to be gathered in heaps or large quantities.

পম খেদ—to follow the clue.

পাগত উঠ—to be well-tempered.

পাগ ধৰ—to temper.

পাক খা—to be twisted.

পাক পৰ—to move as an eddy.

পাক মাৰ—to go and come back quickly.

অথালিপথালি—lengthwise and crosswise.

অপাকী—not easily digestible.

চকুপোৰা—envious.

চকুৰোৱা—beautiful, attractive.

অলপধতুৰা—timid.

অলৌ-ভলৌ—unmeaning, incoherent.

অহো হোৱা—open-hearted.

আউলীয়া—deranged, disordered.

আটকীয়া—scarce, rare.

আটন্ধিয়াৰ—well-to-do.

PROVERBS

অতি ভক্তি চোৰৰ লক্ষণ—Too much courtesy too much craft.

অতিদৰ্পে হতা লঙ্কা—Pride must have a fall.

অতিমাত্ৰা সকলোৰে বেয়া—Too much of anything is bad.

অল্পভাষী জ্ঞানীৰ লক্ষণ—Wise man speaks little.

অভ্যাসৰ নৰ কৰ্ণপথে কৰে শৰ—Habit is the second nature.

অভাৱেই আবিষ্কাৰৰ মূল—Necessity is the mother of invention.

অল্প বিদ্যা ভয়ঙ্কৰী—Little learning is a dangerous thing.

আতুৰত নিয়ম নাই—Necessity knows no law.

আদৰত ল'ৰা নষ্ট—Spare the rod and spoil the child.

আকাশত চাং পতা—To build castles in the air.

আকাশলৈ থু পেলালে গাতে ঘূৰি পৰে—Harm seek, harm find.

আপদৰ বন্ধুৱেই যথাৰ্থ বন্ধু—A friend in need is a friend indeed.

আপোন ভালেই জগত ভাল—To the pure all things are pure.

আয় চাই ব্যয় কৰিবা—Cut your coat according to your cloth.

উপদেশতকৈ উদাহৰণ ভাল—Example is better than precept.

এঙাৰ ধুলেও বগা নহয়—Black will take no other hue.

এক বুঢ়ী দুই কাম ধান বানে চোহে আম—To kill two birds with one stone.

এবাৰ সাপে খালে কেঁচুলৈকো ভয়—A burnt child dreads the fire.

এপাত তাল নাবাজে—It takes two to make a quarrel.

এপাচী কচুশাকত এটা জালুক—A drop in ocean.

কথাত কথা বাঢ়ে—Words beget words.

কুটৰ পো কুটি লোকলৈ হুল পুতি নিজে মৰে ফুটি—Harm watch harm catch.

কটা ঘাঁত কলা খাৰ—To add insult to injury.

কুকুৰ চাই টাঙোন—Tit for tat.

ক্ষমা স্বৰ্গীয় বস্তু—To forgive is divine.

ক্ষমাই প্ৰকৃত প্ৰতিহিংসা—Forgiveness is the noblest revenge.

ক্ষণে ৰুষ্ট ক্ষণে তুষ্ট—To blow hot and cold in the same breath.

ক্ষন্তেকৰ ভোজ খাওঁতা নাই—There is many a slip between the cup and the lip.

গতস্য শোচনা নাস্তি—Let bygones be bygones.

গেলাত টেঙা নিদিবা—Don't add insult to injury.

গাখীৰ খুৱাই সাপ পোহা—To cherish a serpent in one's bosom.

ঘঁহি থাকিলে শিলো ক্ষয় যায়—Constant dropping wears away stones.

চকুৰ আঁতৰ হলে মনবো আঁতৰ—Out of sight, out of mind.

চোৰ পলালে বুদ্ধি ওলায়—Everyone is wise after the event.

চোৰেহে দেখে চোৰৰ ঠেঙ—Birds of the same feather flock together.

চকচকীয়া হলেই সোণ নহয়—All that glitters is not gold.

চুঙা চাই সোপা—Tit for tat.

জোৰ যাৰ মুলুক তাৰ—Might is right.

ছেগ বুজি কৰিবা কাজ—Strike while the iron is hot.

টকাত টকা বাঢ়ে—Money begets money.

তাল প্ৰমাণে বাঢ়ে তিল প্ৰমাণে টুটে—Come by the pound, go away by the ounce.

তিলকে তাল কৰা—To make a mountain out of a molehill.

তেলীৰ মূৰত তেল—To carry coal to Newcastle.

দুখ নকৰিলে মুখ নভৰে—No rose without a thorn.

দুখৰ ৰাতি সোনকালে নুপুৱায়—Sad hours seem long.

দাঁত নোহোৱা সাপৰ ফোঁপনিয়েই সাৰ—An empty vessel sounds much.

নাচিব নাজানে চোতালখন হেতাম কুৰীয়া—A bad workman quarrels with his tools.

নাই মোমাইতকৈ কণা মোমাই ভাল—Half a loaf is better than no loaf.

নানা মুনিৰ নানা মত—Many men many minds.

নুবুৰে মানে বাবা নমৰে মানে চাবা—While there is life there is hope.

নহলে যতন নিমিলে ৰতন—No pain no gain.

নকটা খেৰৰ ন শ—To count the chickens before they are hatched.

নিজৰ নাক কাটি সতিনীৰ যাত্ৰা ভঙ্গ কৰা—To cut off one's nose to spite one's face.

পাপৰ ধন পৰাচিতত যায়—Ill got ill spent.

পৰত আশ বনত বাস—To depend on others is to invite ruin.

পণ্ডিতে শিকে দেখি, মূৰ্খই শিকে ঠেকি—Wise men learn by other's mistakes, fools by their own.

পলমে বিপদ মাতে—Delay is dangerous.

পাপ কথা লুকাই নাথাকে—Murders will out.

পৰিশ্ৰমেই সৌভাগ্যৰ প্ৰসূতি—Diligence is the mother of good luck.

ফলেন পৰিচীয়তে—A tree is known by its fruits.

বিনা মেঘে বজ্ৰপাত—A bolt from the blue.

বাপেক চাই পুতেক—Like father, like son.

বিপদ কেতিয়াও অকলে নাহে—Misfortune never comes alone.

বেজীৰ জলাকো মনে কুঠাৰৰ জলাকো নমনে—Penny wise pound foolish.

ভাতৰ আঞ্জা ভোক—Hunger is the best sauce.

ভুকুতে কলটো নপকে—Rome was not built in a day.

ভালৰ ভাল সৰ্বতিকাল—Honesty is the best policy.

মন কৰিলে চন কৰিব পাৰি—Where there is a will, there is a way.

মানুহে পাতে ঈশ্বৰে ভাঙ্গে—Man proposes God disposes.

মেঘে যিমান গাজে তিমান নবৰিষে—Barking dogs seldom bite.

মুখত মিঠা ভিতৰত গৰল—A honey tongue, a heart of gall.

মৌনম্ সম্মতি লক্ষণম্—Silence gives consent.

মুনীনাঞ্চ মতিভ্ৰমঃ—Even Homer sometimes nods.

মানুহ মাত্ৰেই ভুল হয়—To err is human.

যেনে কাম তেনে ফল—As you sow, so will you reap.

যেতেকে নাটে তেতেকে ফাটে—He that longs most lacks most.

যি মূলা বাঢ়িব তাৰ দুপতীয়াতে চিন—Morning shows the day.

যি নিজক নিজে সহায় কৰে তেওঁকেই ঈশ্বৰে সহায় কৰে—God helps those who help themselves.

যত দোষ নন্দঘোষ—I am the scapegoat.

ৰূপে কি কৰে গুণে সংসাৰ তৰে—Handsome is that handsome does.

ৰাখে হৰি মাৰে কোনে, মাৰে হৰি ৰাখে কোনে—What God will, no frost can kill.

বৌটোক ঢৌটো কৰা—To make a mountain out of a molehill.

ৰামো নাই অযোধ্যাও নাই—Oh the times ! oh the manners !

লাই পালে কুকুৰে গললৈকে জপিয়ায়—Give him an inch, he will take an ell.

লুইতেহে জানে বঠা কিমানলৈ বহে—The wearer knows where the shoe pinches.

শুই থকা কুকুৰক জগাই নলবা—Do not wake the sleeping dog.

শুই থকা শিয়ালে হাঁহ ধৰিব নোৱাৰে—A sleeping fox catches no poultry.

শেষ ভালেই সকলো ভাল—All's well that ends well.

সাপেহে দেখে সাপৰ ঠেং—Set a thief to catch a thief.

সম্পদত বন্ধুৰ অভাৱ নাই—Friends are plenty when the purse is full.

সময় কাৰোকো বৈ নাথাকে—Time and tide wait for nobody.

হুলে হুল কাঢ়ে—One nail drives out another.

LESSON 17

Conversation in Assamese

I

শিক্ষক— তোমাৰ নাম কি ?

What's your name ?

গোপাল— মোৰ নাম শ্ৰীগোপাল চন্দ্ৰ দাস

My name is Sri Gopal chandra Das.

শিক্ষক— তোমাৰ দেউতাৰ নাম কি ?

What's your father's name ?

গোপাল— মোৰ দেউতাৰ নাম শ্ৰীৰাখালচন্দ্ৰ দাস ।

My father's name is Sri Rakhal Ch. Das.

শিক্ষক— তেখেতে কি কাম কৰে ?

What is he ?

গোপাল— তেখেতে অফিচত কাম কৰে ।

He works in an office.

শিক্ষক— তোমাৰ জনমভূমি কি ?

What is your birthplace ?

গোপাল— মোৰ জনমভূমি কামৰূপ জিলাত ।

My birth place is in the Kamrup district.

শিক্ষক— এতিয়া ক'ত থাকা ?

Where do you live now ?

গোপাল— এতিয়া মই ছিলঙত থাকোঁ ।

Now I am living at Shillong.

শিক্ষক— তোমাৰ ঘৰত আৰু কোন কোন আছে ?
Who else are living at your home ?

গোপাল— ঘৰত মোৰ আই, এজন ভাই আৰু দুজনী ভনী আছে।
There are my mother, one brother and two sisters in our home.

(II)

Naren—তোমাৰ বয়স কিমান ?—How old are you ?

Suren—মোৰ বয়স ষোল বছৰ হৈ গৈছে—I am passed sixteen.

Naren—তোমাৰ আই বোপাই আছে নে ?—Are your parents living ?

Suren—বোপাই আছে কিন্তু আই সৰুতে মৰিল—My father is still living but my mother died while I was a child.

Naren—তোমাৰ বোপাই কি কৰে ?—What is your father ?

Suren—মোৰ বোপাইৰ এখন দোকান আছে—My father keeps a shop.

Naren—তুমি কি কৰা ?—What are you ?

Suren—মই টাইপ-ৰাইটিং শিকিছোঁ—I am practising type-writing.

Naren—তুমি এতিয়া ক'লৈ যোৱা ?—Where are you going now ?

Suren—মই অলপ ফল কিনিবলৈ বজাৰ'ল যাওঁ—I am going to purchase some fruits from the market.

Naren—এতিয়া তুমি যাব পাৰা—Now you may go.

(III)

Student—মোক এই কিতাপবোৰ দিয়কচোন।

Please have me these books.

Book-seller—তালিকাখন দিয়ক, মই কিতাপ আনি দিওঁ।

Kindly let me have the list, I will bring you the books.

Student—বাৰু, এইখন নিয়ক, কিমান সময় লাগিব ?

All right, here it is. How long will it take you ?

Book-seller—প্ৰায় আধাঘণ্টা, আপুনি অলপ পৰ বহক—It will take me about half-an-hour, please sit down for a while.

Student—বাৰু বহিছোঁ, অলপ লৰালৰি কৰিব, মোৰ জৰুৰী কাম আছে।

All right, kindly make haste, I have some urgent piece of business to attend.

Book-seller—আটাইবোৰ কিতাপ লাগে নে চিন দিয়াবোৰহে লাগে ?

Do you want all the books or only the marked ones ?

Student—নহয়, আটাইবোৰকে লাগে। আপুনি কিতাপ উলিয়াওঁক মই এই নোটখন ভঙাই আনো—No, I want them all. Please take out the books and let me go and cash the note.

Book-seller—নালাগে, আপুনি আৰু কষ্ট কৰিব নালাগে, বাকী টকা আমিয়েই দিম—No, you need not take the trouble. We shall give you the balance.

tudent—কিমান টকা হ'ল? মই কিমান টকা ঘূৰাই পাম?

What is the amount to be paid? What balance shall I get?

look-seller—দুটকা বাবন্ন পইচা।

Rupees two and fifty-two paise.

IV

Doctor & Patient

'atient—নমস্কাৰ ডাক্তৰবাবু, মোৰ কথা অলপ শুনিব নে?

Good morning, doctor! Can you spare me a few minutes?

Doctor—নিশ্চয় শুনিম, আহক, বহক, কওকচোন আপোনাৰ কি হৈছে?

Certainly! Come in and sit down. Now tell me what the matter is with you?

'atient—সেই কথাটোকেই আপোনাক কবলৈ বিচাৰিছোঁ।

That is just what I want to tell you.

Doctor—তেন্তে কওকচোন বাৰু আপোনাৰ কি অসুবিধা হৈছে?

Well, tell me what are your troubles?

Patient—মোৰ মুঠেই ভোক নালাগে। মোৰচোন সদায় পেটৰ অসুখ থাকে।

I have no appetite at all, and I am always suffering from indigestion.

Doctor—আপোনাৰ মূৰৰ বিষো আছে নেকি?

Are you troubled with headaches also?

Patient—হয় আছে, কিন্তু আটাইতকৈ অসুবিধা হৈছে নিশা মোৰ ভাল টোপনি নহয়।

Yes, I am. And what is worse, I can't sleep well at night.

Doctor—হয় নেকি, আপুনি কি কাম কৰে ?

I see. What are you ?

Patient—মই এটা ব্যৱসায়ী অফিচৰ কেৰাণী। অফিচত মই একে ঠাইতে বহুত সময় বহি কাম কৰিব লাগে।

I am a clerk in a merchant office and have to work long hours at a sitting.

Doctor—আবেলি আপুনি কিবা ব্যায়াম কৰে নেকি ?

Do you take any sort of exercise in the evening?

Patient—নকৰোঁ ডাক্তৰ, মই কোনো ব্যায়াম নকৰোঁ। ঘৰলৈ আহি মই ইমান ক্লান্ত হওঁ যে ভুটামান খায়েই শুই পৰোঁ।

No, doctor ; I don't take any exercise. When I come home I feel so tired that I simply take my food and go to bed.

Doctor—মোৰ ধাৰণাৰে আপোনাৰ অসুখৰ মূলতে বিশ্ৰামৰ অভাৱ আৰু উপযুক্ত দৈহিক শ্ৰমৰ অভাৱ।

I think all your troubles are due to lack of rest and proper physical labour.

Patient—ময়ো তাকেই ভাবোঁ। বহুতদিন ধৰি মই ছুটী পোৱা নাই।

I also admit this. I could not have any leave for a long time.

Doctor—আপুনি আপোনাৰ অফিচৰপৰা কিছুদিনৰ কাৰণে ছুটী লব নোৱাৰে নে ?

Are you not able to secure leave from your office for a few days ?

Patient—মই ভাবোঁ আপোনাৰ চাৰ্টিফিকেট পালে পোৱা যাব।

I think, I shall be able to secure it with your certificate.

Doctor—ভাল তেনে। আপুনি কিছুদিনৰ বাবে আপোনাৰ গাঁওৰ ঘৰলৈ যাওক। ঘৰৰ দুৱাৰ খিৰিকী খুলি ৰাখি মুক্ত বতাহত শুব। পুৱা আৰু গধূলি কিছু সময় খোজ কাঢ়িব। সময়মতে খাব। ভোক আৰু হজমশক্তি বঢ়াৰ লগে লগে খোৱাৰ পৰিমাণো লাহে লাহে বঢ়াব। মই ভাবোঁ, এই দৰে চলিলে আপুনি সোনকালে আৰোগ্য লাভ কৰিব।

Very good. You must go to your village for a few days. Sleep in the open air, keeping the doors and windows open. Take your food in regular time, increase diets gradually according to your digestive power and appetite. I think you will be all right very soon if you follow these instructions.

Patient—আপোনাক বহুত ধন্যবাদ ডাক্তৰ। মই আপোনাৰ উপদেশ মানি চলিম। নমস্কাৰ।

Thank you doctor. I will follow your instructions. Good morning.

Doctor—নমস্কাৰ। শৰীৰ কেনে থাকে জনাব।

Good morning! Please let me know how you get on.

V

Ramen & Pinaki

Ramen—কেনে আছে? বহুত দিনৰ মূৰত দেখা পালোঁ।

How do you do? I see you after a very long time.

Pinaki—হয় ভাই, এটা বিশেষ কামত নগৰলৈ আহিছোঁ। আজিয়েই সন্ধ্যা ফিৰিম।

Yes, brother, I have come on a particular piece of business and will return home this evening.

Ramen—ইমান লৰালৰি কিয়? নগৰত তোমাৰ ভাল নালাগে নেকি?

Why so soon? Do you not like towns?

Pinaki—নাই ভাই। নগৰ মই মুঠেই ভাল নাপাওঁ। ইয়াৰ লেতেৰা পৰিবেশ মোৰ ভাল নালাগে—গোলমাল মই মুঠেই ভাল নাপাওঁ।

No brother, I don't like towns at all; nor do I find any pleasure in the dirty atmosphere of the town—noise and bustle irritate me.

Ramen—আচৰিত! গণ্ডগোল নোহোৱাকৈ জীৱন উপভোগ কৰিবা কেনেকৈ? গাঁওৰ শান্ত নীৰৱতাই মোক বলীয়া কৰিব খোজে।

Wonder! how can you enjoy life without noise and bustle? The calmness and silence of the village drive me mad.

inaki—যাৰ যি ৰুচি। মই কিন্তু সেউজী পথাৰৰ সৌন্দৰ্য, নদীৰ কুলুকুলু ধ্বনি, গছৰ শীতল ছায়া আৰু সোণালী শস্য ভাল পাওঁ।
Tastes differ; but I like much the beauty of the green fields, the murmuring of rivers, shady groves and golden crops.

.amen—কিন্তু এই আধুনিক যুগৰ কোনটো বস্তুনো গাঁওত পোৱা ?
But what are you getting of this modern time in your village ?

'inaki—মই যি পাওঁ তাক তুমি নগৰত বহি পাব নোৱাৰা।
The thing which I get, can never be got in the town.

Ramen—আহা! তুমি কেৱল শুদ্ধ বতাহ আৰু শান্ত পৰিবেশ লৈয়েই বাচি থাকিব খোজা নে ? চিনেমা, খেলাধূলা, সভাসমিতি আৰু ৰাজনৈতিক কাজ কামক বাদ দি জীৱনটো নীৰস হৈ পৰে।
Ah ! My dear friend, do you want to live with pure air and quiet atmosphere alone ? The life will be then dry and dull without cinema, sports, meetings and political activities.

Pinaki—মই ভাবোঁ নগৰে মানুহক যন্ত্ৰত পৰিণত কৰিছে।
I think that the town has made the human life simply a machine.

Ramen—কিন্তু ডাঙৰ ডাঙৰ নগৰ বিনে ৰাষ্ট্ৰৰ উন্নতি হব পাৰিব নে ?
But can a nation prosper without its great cities ?

Pinaki—তেনে কথা পাহৰি নোৱাৰা বন্ধু, ৰাষ্ট্ৰৰ বুনিয়াদ গাঁওহে। গাঁওৰ উন্নতি বাদ দি ৰাষ্ট্ৰৰ উন্নতি কেতিয়াও হব নোৱাৰে।

But don't forget, my friend, that the foundation of a nation really lies on its villages. Without the improvement of the villages a nation cannot progress.

Ramen—স্বীকাৰ কৰোঁ, কিন্তু মই নগৰক বাদ দিব নোখোজোঁ।

I do admit it, but I don't like to leave the cities.

Pinaki—ধন্যবাদ, ইমানখনে আমাৰ আলোচনা ভালেই হ'ল। কিন্তু মোৰ বৰ পলম হৈ গৈছে। তুমি যদি আমাৰ গাঁওৰ ঘৰলৈ এবাৰ আহা বৰ ভাল পাম। নমস্কাৰ।

Thank you, my dear brother, we have had a good talk now. But I am getting late, I would be very glad if you come once to our village home. Good day.

Ramen—তোমাৰ নিমন্ত্ৰণৰ বাবে ধন্যবাদ। আগত ছুটীৰ সময় পালে নিশ্চয় তোমালোকৰ ঘৰলৈ যাম। নমস্কাৰ।

Thank you for your invitation. I must go to your home if I get a chance in the coming holiday. Good day.

LESSON 18

Specimens of Translation

I

ভাৰত আমাৰ মাতৃভূমি। আমি ভাৰতত বাস কৰোঁ, সেই কাৰণে ন্যান্য জাতিয়ে আমাক ভাৰতীয় বোলে। বৰ্তমান ভাৰত স্বাধীন। ামাৰ দেশৰ স্বাধীনতাৰ কাৰণে আমি বৃটিছ শক্তিৰ লগত বহুদিন যুঁজিছোঁ। ই যুঁজত বহু ৰক্তক্ষয় হ'ল আৰু জীৱন উৎসৰ্গিত হ'ল। আমি মহাত্মাজীক কতিয়াবা পাহৰিব পাৰোঁ নে? আমি জৱহৰলাল নেহৰুক সদায় াঁৱৰোঁ। বৰ্তমান সুভাষচন্দ্ৰ ক'ত আছে? আমি নাজানো। কিন্তু তওঁ চিৰদিন আমাৰ মনত জীয়াই থাকিব।

India is our motherland. We live in India. So other ıations call us Indians. Today India is free. We have ought long with the British power for the freedom of ıur country. In this fight much blood has been shed nd many lives have been sacrificed. Can we ever forget Mahatmaji. We always remember Jawaharlal Nehru. Where is Subhas Chandra to day? We don't know his. But he will live in our memory for ever.

II

সেই দেশত এটা ভয়ঙ্কৰ সিংহ আছিল। মানুহে তাক বৰ ভয় কৰিছিল। যেতিয়া হাৰকিউলিছ তালৈ গৈছিল তেতিয়া সিংহটো মাৰিবৰ কাৰণে সকলোৱে তেওঁক প্ৰাৰ্থনা কৰিছিল। এডাল লাঠী, এখন ধনু আৰু কেইপাতমান কাঁড় লৈ হাৰকিউলিছ সেই জন্তুটোৰ সন্ধানত ওলাল। হঠাতে তেওঁৰ পাছফালে এটা সিংহৰ গৰ্জন শুনিবলৈ পালে। এটা বিৰাট সিংহ তেওঁৰ ওচৰত প্ৰায় জঁপিয়াই পৰিব ধৰিছিল! তৎক্ষণাৎ তেওঁ লাঠীডালেৰে জন্তুটোক আক্ৰমণ কৰিলে! দহ মিনিট যুঁজাৰ পিছত

হিন্দু মুছলমানক একেটা কৰি এটা মহাভাৰতীয় জাতি গঠন কৰিবলৈ চেষ্টা চলিছে। মহামতি আকবৰৰ মনত সৰ্বপ্ৰথমে এই ভাবৰ উদয় হৈছিল আৰু তেওঁ তাক কাৰ্যত পৰিণত কৰিবলৈ যি যি উপায় অৱলম্বন কৰিছিল তাক ভাবিলে সেই মহামনা সম্ৰাটৰ জ্ঞানৰ বিশেষ পৰিচয় পোৱা যায়।

Whoever has read the history of India knows that Akbar was the greatest Mughal Emperor. It was during his time that the whole of Hindustan and the greater part of Deccan was brought under the Mughal Empire. But if we look up to this great man only as a conqueror then we cannot make an estimate of what he really was. Catholicity was the chief trait of his character and by virtue of that special merit he was popular with all. In these days attempts are being made to build up one great Indian nation by uniting the Hindus and the Muslims into one. This idea first occurred to the mind of the noble-minded Akbar, and if we think of the means he adopted to give effect to this, we find a striking proof of the wisdom of that noble-minded Emperor.

VI

এসময়ত এজন ভদ্ৰলোকে মহ'ৰ কামৰ কাৰণে এজন ডেকা ল'ৰা নাগে বুলি এখন জাননী দিলে। কুৰিজনমান ডেকাই আহি ভদ্ৰলোক জনৰ লগত দেখা কৰিলে। সিইঁতৰ বহুতৰে চাৰ্টিফিকেট আছিল। কিন্তু চাৰ্টিফিকেট নথকা ল'ৰা এটাক তেওঁ চাকৰিটো দিলে। ভদ্ৰলোকজনৰ এজন বন্ধুৱে তেওঁক "সুধিলে চাৰ্টিফিকেট নথকা ল'ৰাটোক কিয় কামটো দিলা ?" ভদ্ৰলোকজনে ক'লে "যি ল'ৰাটোক মই নিযুক্ত কৰিছোঁ তুমি তাৰ চাৰ্টিফিকেট নাই বুলি কৈছা, কিন্তু বাস্তৱিকতে তাৰ বহুত চাৰ্টিফিকেট

আছে। সি ঘৰৰ ভিতৰলৈ সোমাবৰ সময়ত ভৰি মচি সোমাল। ভিতৰলৈ সোমোৱা বাটত কেতবোৰ কাকত পৰি আছিল, আহোঁতে সি সেইবোৰ একাষত ভালকৈ গোটাই থ'লে। আনবিলাক ল'ৰাই হলে কাকতবোৰ গছকি আহিল। ইয়াৰপৰা জানিব পাৰিলোঁ। যে সি বৰ সাৱধান।"

Once upon a time a gentleman advertised for a youth to serve as a clerk. About twenty youths came and interviewed the gentleman. Many of them had recommendations with them but he filled the post with a boy who held no certificate. A friend of the gentleman asked him—"Why did you choose a boy who had no recommendation?" The gentleman answered, "You say that the boy I have appointed has no recommendation; in fact, he has a great many. Let me tell you what recommendation he possesses. He wiped his feet when he entered the house. On his way there were lying some papers which he collected and placed aside, while all the rest stepped over them. From this I can gather that he is very careful."

LESSON 19

Passages for Translation

Translate into English :—

1

আমি কাম কৰোঁ। ল'ৰাবিলাকে খেলে। শিশুবিলাকে হাঁহে। সৰু ছোৱালীবোৰে নাচে। ফুল ফুলে। পুবফালে সূৰ্য উদয় হয়। চৰায়ে আৰাও কৰে। বতাহ বলে (blows)। পাত সৰে।

2

এই গাঁওখন সৰু। গাঁৱত দুশ মানুহ থাকে। অধিকাংশ মানুহেই খেতিয়ক। খেতিয়কসকলে পথাৰত হাল বায়। তেওঁলোকে সকলোৰে বাবে শস্য উৎপাদন কৰে (produce)। এইখন পথাৰত খুব ধান উৎপন্ন হয়। ধানৰপৰা চাউল, মুড়ী, চিৰা ইত্যাদি তৈয়াৰ কৰা হয়। আমি সকলোৱে মুড়ী খাওঁ। মুড়ী আৰু গুড় এবিধ ভাল জলপান।

3

তুমি কালি ক'ত আছিলা ? ঘৰলৈ এজন দোকানী আহিছিল। নানা ৰকমৰ কাপোৰ আনিছিল। মোৰ আয়ে তিনিখন চাদৰ কিনি ৰাখিলে। চাদৰবিলাক খুব ধুনীয়া (nice)। তেওঁ আকৌ আহিম বুলি কৈছে। তুমি তেওঁৰপৰা কাপোৰ কিনিবা নেকি ?

4

কালিকৈ স্কুল খুলিব। আটাইবোৰ ল'ৰা স্কুললৈ আহিব। যি সকলে দূৰ ঠাইত ফুৰিবলৈ গৈছিল তেওঁলোকো ঘূৰি আহিব। আমাৰ স্কুলত এঘাৰজন শিক্ষক আছে। প্ৰধান শিক্ষক মহাশয় স্কুলৰ ওচৰতেই থাকে। তেখেতে আমাক খুব মৰম কৰে। তেখেতৰ পুতেক শৈলেন্দ্ৰ আমাৰ শ্ৰেণীত পঢ়ে।

5

শৈলেন্দ্ৰ খুব ভাল ল'ৰা। তেওঁলোক চাৰিজন ভাই ককাই। শৈলেন্দ্ৰৰ ককায়েক কলেজত পঢ়ে। কলেজৰ পঢ়া শেষ হ'লে তেওঁ আইন পঢ়িব। শৈলেন্দ্ৰ ডাঙৰ হলে ডাক্তৰ হব। মই কিন্তু আইনো নপঢ়োঁ ডাক্তৰো নহওঁ। মই ইঞ্জিনীয়াৰহে হম। কিমান যে নদীৰ ওপৰত ডাঙৰ ডাঙৰ দলং সাজিম! গোটেই দেশক মই শস্যশ্যামলা কৰি গঢ়ি তুলিম।

6

আমি অসমীয়া মানুহ। বিহু আমাৰ ঘাই (principal) উৎসৱ। বিহু আহিলে আমাৰ মনত ৰং লাগে (get delighted)। সুখী-দুখী, ধনী-দুখীয়া সকলোৱে বিহু উৎসৱ কৰে। বিহু তিনিটা; বহাগ বিহু, কাতি বিহু আৰু মাঘ বিহু। বহাগ বিহুক ৰঙালী বিহু বোলে। এই বিহুত হুচৰি গায়, ৰং-ধেমালি কৰে আৰু নতুন কাপোৰ লয়।

7

অসম আমাৰ জনমভূমি! আমাৰ ভাষা অসমীয়া। অসমীয়া ভাষা অতি শুৱলা (pleasing to the ear)। অসমৰ মাটি সাৰুৱা (fertile)। ইয়াত ধান আৰু চাহ সৰহকৈ হয়। অসমৰ হাবিত (forest) ভাল কাঠ পোৱা যায়। এৰী (a kind of silk) মুগা আৰু পাটৰ কাপোৰ আমাৰ ইয়াত তৈয়াৰ হয়।

অসমৰ ৰাজধানী চিলং। চিলং নগৰ খাচিয়া পাহাৰৰ ওপৰত। জহকালি (in the summer) ইয়াত থাকিবলৈ ভাল। পুৰণি কালত অসমৰ নাম কামৰূপ আছিল।

8

সিংহ বৰ বলবান। ই কাকৈকো ভয় নকৰে। এই কাৰণে মানুহে ইয়াক পশুৰাজ বুলি কয়। সিংহ দীঘলে পাঁচ হাত আৰু ওখই তিনি হাত পৰ্যন্ত হয়। তাৰ নেজ (tail) দুই তিনি হাত দীঘল হয়, কিন্তু

সিংহীনীৰ সিমান ডাঙৰ নহয়। সিংহৰ ডিঙিৰ কেশৰ (mane) আছে। সিংহীনীৰ কিন্তু তাকো নাই।

(9)

সিংহই আহাৰৰ সময়ত নদী বা ঝৰণাৰ কাষত জোপোহাৰ আঁৰত চুপচাপ বহি থাকে। যেতিয়া কোনো জন্তু পানী খাবলৈ আহে, তেতিয়া দহ-বাৰ হাত দূৰৰপৰাই জঁাপ দি তাৰ ডিঙি (neck) আক্ৰমণ কৰে। একে জঁাপে ডিঙিৰ ওপৰত পৰিব নোৱাৰিলে, সিংহই আৰু আক্ৰমণ নকৰে। সিংহ অতিশয় ক্ষুধাৰ্ত (hungry) হলেও ক্ষুদ্ৰ অথবা দুৰ্বল (weak) জন্তুক ধৰি নাখায়।

(10)

অনেক দিনৰ আগৰ কথা। অযোধ্যাত এজন ৰজা আছিল; তেওঁৰ নাম দশৰথ। দশৰথ ডাঙৰ ৰজা আছিল। তেওঁৰ চাৰিজন পুতেক। তেওঁলোকৰ নাম যথাক্ৰমে ৰাম, ভৰত, লক্ষ্মণ আৰু শত্ৰুঘ্ন। লক্ষ্মণ আছিল ৰামৰ অনুগামী আৰু শত্ৰুঘ্ন আছিল ভৰতৰ। চাৰিও ভাই-ককাইৰ ভিতৰত অত্যন্ত সদ্ভাৱ আছিল।

(11)

ভাৰতবৰ্ষৰ ৰাজধানী দিল্লী। এই দিল্লীৰ ওচৰৰ হস্তিনাপুৰত এজন ৰজা আছিল। নাম আছিল তেওঁৰ বিচিত্ৰবীৰ্য। বিচিত্ৰবীৰ্যৰ দুজন পুতেক ধৃতৰাষ্ট্ৰ আৰু পাণ্ডু। ধৃতৰাষ্ট্ৰ ডাঙৰ, পাণ্ডু সৰু। ধৃতৰাষ্ট্ৰ আছিল জন্মৰেপৰা অন্ধ, সেই বাবে সৰু হলেও পাণ্ডুৱেই হ'ল হস্তিনা-পুৰৰ ৰজা। ধৃতৰাষ্ট্ৰৰ পুতেকসকলক কৌৰৱ আৰু পাণ্ডুৰ পুতেক সকলক পাণ্ডৱ বোলা হৈছিল।

(12)

কুমাৰ ভাস্কৰবৰ্মা কামৰূপৰ এজনা বিখ্যাত ৰজা আছিল। এওঁৰ দিনত কামৰূপ ৰাজ্য পশ্চিমে বিহাৰ আৰু দক্ষিণে উড়িষ্যালৈকে বিস্তৃত

হৈছিল। আৰু বৰ উন্নত আছিল। এওঁ ৬০০ খৃষ্টাব্দৰপৰা ৬৫০ খৃষ্টাব্দলৈকে ৰাজত্ব কৰে। সেই সময়ত উত্তৰ ভাৰতত শিলাদিত্য নামে এজন বৰ ডাঙৰ ৰজা আছিল। তেওঁ বৰ ধাৰ্মিক আৰু ন্যায় পৰায়ণ (pious and just) ৰজা আছিল। এবাৰ তেওঁ বৌদ্ধসকলৰ এখন ধৰ্মসভা পাতে আৰু সেই সভালৈ বহুত দেশৰ ৰজাসকলক নিমন্ত্ৰণ কৰে। যদিও আমাৰ দেশৰ ৰজা ভাস্কৰবৰ্মা বৌদ্ধ নাছিল তথাপি তেওঁ সেই ধৰ্মসভালৈ নিমন্ত্ৰণ পাইছিল আৰু গৈছিল।

(13)

এই ধৰ্ম সভালৈ চিন দেশৰ এজনা পণ্ডিত আহিছিল। তেওঁৰ নাম আছিল হিউৱেনচাং। সভা শেষ হ'লত আমাৰ ৰজাই এই পণ্ডিত জনাৰ লগত কথা বতৰা পাতে আৰু তেওঁক কামৰূপলৈ নিমন্ত্ৰণ কৰে। ৰজাৰ নিমন্ত্ৰণ ৰক্ষা কৰি তেওঁ কামৰূপলৈ আহে। আমাৰ কামৰূপ ৰাজ্যখন তেওঁ ঘূৰি পকি চালে আৰু আমাৰ দেশৰ বিষয়ে এটা চমু টোকা লিখিলে। সেই টোকাত আমাৰ দেশৰ কথা তেওঁ এইদৰে লিখিছে— কামৰূপ ৰাজ্যখন বৰ ডাঙৰ। ইয়াৰ ৰাজধানীৰ নাম প্ৰাগ্‌জ্যোতিষপুৰ। এই দেশৰ মাটি সাৰুৱা (fertile) আৰু ইয়াত কঠাল (jackfruit) পোৱা যায়। বৌদ্ধ ধৰ্মৰ চিন এই দেশত নাই। কিন্তু হিন্দু দেৱদেৱীৰ মন্দিৰ বহুত আছে।

(14)

অসম প্ৰদেশখন পৰ্বতে ভৈয়ামে (plains) মিহিল (mixed)। পৰ্বতবোৰত খাচিয়া, নগা, গাৰো আদি পৰ্বতীয়া জাতিৰ (hilly tribes) মানুহ থাকে আৰু খাচ (bonafide) অসমীয়া মানুহ ভৈয়ামৰ সমান (plains) ঠাইবোৰত থাকে। এই দেশত বছৰৰ প্ৰায় আধাখিনি জাৰকালি (winter season) হয়। ইয়াত নিয়মিয়াকৈ বৰষুণ হৈ থাকে আৰু এইবাবে খেতি কৰিবলৈ সুচল (convenient)। ভাৰত-

বৰ্ষৰ ভিতৰত ব্ৰহ্মপুত্ৰ এখন ডাঙৰ নৈ। এই নৈ হিমালয় পৰ্বতৰপৰা নামি আহি অসমৰ মাজেদি সাগৰলৈ বৈ গৈছে।

(15)

অসমৰ ৰাজধানী ছিলং নগৰ। ই এখন স্বাস্থ্যকৰ ঠাই। এই সুন্দৰ নগৰখন খাচিয়া পৰ্বতৰ ওপৰত। ই সমতলৰপৰা পাঁচ হাজাৰ ফুট ওখ; অসমদেশ ঘাইকৈ (chiefly) চাহ খেতিৰ বাবে প্ৰখ্যাত। ইয়াত বহুত চাহ বাগিচা (tea garden) আছে। এই চাহ সকলো দেশৰ মানুহে খায়। সেইবাবে সকলো দেশতে অসমৰ নাম জনাজাত (known) হৈ পৰিছে। অসমত কেৰাচিন তেলৰ পুং (spring) আৰু কয়লাৰ খনিও আছে।

Translate into Assamese :

(1)

Harihar had three sons. Their names were Subodh, Prabodh and Madhav. Madhav was the youngest (সকলোতকৈ সৰু) and Subodh was the eldest of all (সকলোতকৈ ডাঙৰ). Madhav was ten years old and Subodh was twenty-five years. Harihar had lost his wife eight years back.

(2)

I am a son of a weaver (তাঁতী). I was born in a small village near Narayanganj. I had an elder brother and a younger sister, My father was very poor. He could not send us to school. But I had a great desire to learn to read and write. My father used to call me every morning to work at the loom. I did not like this work at all. So I tried to avoid him.

(3)

Almost all creatures can swim. Elephants, horses,

cows, buffaloes, dogs and other animals have not to be taught to do so. Everybody should learn to swim. Young boys and girls (ডেকা গাভৰু) can easily learn how to swim. Swimming is a very good exercise. It yields us much pleasure. It is very pleasant to swim in cold water in the summer.

(4)

India is the land of our birth (আমাৰ জন্মভূমি). So it is very dear to us all. It is a large country. There are many villages in it. There are also many cities and towns. But there are more villages than cities and towns. And we mostly live in the villages. So our villages are not less important than our cities and towns.

(5)

Kamal and Amal are two brothers. Kamal is older than Amal by three years. Kamal is twelve years old and Amal is nine. The elder brother loves the younger. Their father works in Calcutta. They live in a village with their mother. They came to Calcutta during the Puja festival. They went with their father to pay a visit to the Zoological Gardens. They were greatly delighted to see various large animals.

(6)

The Arabs who live in the deserts (মৰুভূমিত) are very fond of the date-palm and they call it "the king of trees" (বৃক্ষৰাজ). They have sufficient reasons for loving it so well, for there is no other tree to be seen in the vast sandy (বালিময়) tracts over which they wander about. But for the date-palm the Arabs could not live in the

desert at all. From it they get their food, drink, shade, wood and everything.

(7)

The dates serve them for food in several forms. They eat them fresh and they eat them dried. They take with their rice a syrup which they call date-honey (খেজুৰৰ মৌ). This is made from the fresh fruits. From this syrup they make wine and vinegar also. They do not cast away even the seeds (গুটি) of dates, but grind (গুৰি) them into a powder which is used by them instead of coffee.

(8)

The history of Assam in general is the history of the Brahmaputra Valley plus the hills that dote and surround it. The hills and the plains of this extensive valley though the hills were isolated from the plains as "Excluded areas" under British rule, possess an age-old tradition of common contact and history. The District of Cachar and the Lushai Hills are the two southernmost adjuncts of the state. The Khasi and Jaintia Hills, and the Garo Hills also thrown right across the state, as the backbone in human anatomy separate it into two broad divisions or major valleys on either side of them.

(9)

India is a sub-continent criss-crossed with mountains and valleys, woven into with diverse races and peoples of different ethnological affinities. Assam, likewise criss-crossed with mountains, valleys and an intricate river system, is the Indian Union's easternmost wing separated from the main land with distant and natural barriers. Here the hills are impenetrable and many, forests are luxuriant, rivers are numberless, and nature is prodigal.

LESSON 20

Specimens of Assamese Prose & Poetry

(1)

অ' মোৰ আপোনাৰ দেশ

অ' মোৰ আপোনাৰ দেশ
অ' মোৰ চিকুণি দেশ ।
এনেখন সুৰলা
এনেখন সুফলা
এনেখন মৰমৰ দেশ ।

অ' মোৰ সুৰীয়া মাত
অ' মোৰ সুন্দৰী মাত
পৃথিৱীৰ ক'তো
বিচাৰি নোপোৱা
জনমটো কৰিলেও পাত ।
অ' মোৰ ওপজা ঠাই
অ' মোৰ অসমী আই ।
চাই লওঁ এবাৰ
মুখখনি তোমাৰ
হেপাহ মোৰ পলোৱা নাই ।

—লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা

(2)

অসমৰ ঘৰুৱা শিল্প

ঘৰত থাকি হাতেৰে কৰা শিল্পকাৰ্যবিলাকক ঘৰুৱা শিল্প বোলে। প্ৰত্যেক জাতিৰে ঘৰুৱা শিল্প আছে। আমাৰ অসমীয়া জাতিৰো আছে।

অসমৰ ঘৰুৱা শিল্পৰ ভিতৰত এৰি, মুগা, পাট, কপাহৰ সূতা কটা, কাপোৰ বোৱা, কঁহ-পিতলৰ বাচন তৈয়াৰ কৰা, বাঁহ বেত আৰু কাঠৰ নানা বস্তু তৈয়াৰ কৰা, মাটিৰ বাচন তৈয়াৰ কৰা, লোৰ অস্ত্ৰশস্ত্ৰ তৈয়াৰ কৰা, সোণৰূপৰ অলঙ্কাৰ গঢ়া, হাতীৰ দাঁতৰ অলঙ্কাৰ আৰু আন আন বস্তু তৈয়াৰ কৰা আদিয়েই প্ৰধান।

কপাহ, এৰি, মুগা আৰু পাটৰ সূতা কাটি কাপোৰ বোৱা অসমীয়া জাতিৰ বিশেষ বৈশিষ্ট্য। সৰ্থেবাৰীৰ কঁহৰ বাচন আৰু হাজোৰ পিতলৰ বাচনে আজিও সমাদৰ লাভ কৰিয়েই আছে। বাঁহবেতৰ ঢাৰি, পাটী জাপি, কুলা, পাচি-খৰাহি, চালনী, বিচনী অসমীয়াৰ ঘৰে ঘৰে। চৰু, চাকি, কলহ, টেকেলি আদি মাটিৰ বাচন—দা, কোৰ, কটাৰী আদি লোৰ অস্ত্ৰ—সোণৰূপৰ আৰু হাতীদাঁতৰ অলঙ্কাৰ এতিয়াও আমাৰ মানুহে তৈয়াৰ কৰিয়েই আছে।

ওপৰত লিখা ঘৰুৱা শিল্পবিলাক নামত জীয়াই আছে যদিও বিশেষ উন্নতি সাধিব পৰা নাই। উন্নতি সাধিব নোৱাৰাৰ বহুত কাৰণ আছে। তাৰ ভিতৰত আমাৰ দৈনন্দিন জীৱনৰ বস্তুবোৰ কম মূল্যত পোৱা এটা প্ৰধান কাৰণ। ব্যৱসায় হিচাপে বৰ্তমান যুগৰ যান্ত্ৰিক বস্তুৰ লগত হাতেৰে তৈয়াৰ কৰা বস্তুৰ প্ৰতিযোগিতা নচলে। ফলত ঘৰুৱা শিল্পৰ প্ৰতি আমাৰ মানুহৰ শ্ৰদ্ধা নাইকিয়া হয়। বিদেশী নানা যান্ত্ৰিক বস্তুৰে বজাৰ উপচি পৰে। তাতে আকৌ আমাৰ দেশৰ ঘৰুৱা শিল্পবোৰ অতি দুখীয়া মানুহৰ হাতত। সেই কাৰণে তৈয়াৰ কৰা পদ্ধতিৰো বিশেষ পৰিবৰ্তন ঘটা নাই বা ঘটাবলৈ চেষ্টাও কৰা হোৱা নাই।

গতিকে ইয়াৰ উন্নতি সাধিবলৈ হলে চৰকাৰ আৰু ৰাইজ উভয়ে সঙ্ঘবদ্ধভাৱে চেষ্টা কৰিব লাগিব। সুখৰ বিষয় বৰ্তমান আমাৰ জনপ্ৰিয় গৱৰ্ণমেণ্টে বুনিয়াদী শিক্ষাৰ যোগে এই ঘৰুৱা শিল্পবোৰৰ উন্নতি সাধিবলৈ আঁচনি হাতত লৈছে। আঁচনি কাৰ্যত পৰিণত হলে দেশৰ উন্নতি হব। ৰাইজৰ উন্নতি কৰিবলৈ হলে ঘৰুৱা শিল্পৰ উন্নতি কৰিব লাগিব। ইয়াৰ ফলত নিবনুৱাৰ সংখ্যা কমি যাব। আৰু দেশৰো দৰিদ্ৰতা গুচিব।

(3)

কুণ্ডিল নগৰ

কুণ্ডিল নগৰ আতি মনোহৰ
দেখিলা ছিৰী গোপাল।
নানাবিধ ঘৰ আতি উচ্চতৰ
পৰম চাৰু চৌচাল॥
কতো গৃহ আছে সাজি শুদ্ধ কাছে
উপৰে ৰত্নৰ কাম।
যেন শুক্ল গিৰি আছে সাৰি সাৰি
দেখিবাক অনুপাম॥
বিচিত্ৰ কৰটি কাটি শিলাকুটি
গৃহৰ বান্ধিলা কাঠী।
তাতে নানা পট ঘট নট ভট
প্ৰকটি গঢ়িল হাঠী॥

... .

—শঙ্কৰ দেৱ

(4)

হৰবাৰ

অধমে কেৱলে দোষ লৱয়,
মধ্যমে গুণ দোষ লৱে কৰিয়া বিচাৰ।
উত্তমে কেৱলে গুণ লৱয়,
উত্তমোত্তমে অল্পগুণ কৰয় বিস্তাৰ॥

—মাধৱদেৱ

(5)

জনমভূমি

মেলিলোঁ প্ৰথম চকু
তোমাৰ কোলাতে আই
জনমৰ আদিম পুৱাত।

মুদিম আকৌ চকু
তোমাৰ কোলাতে শুই
জীৱনৰ শেষ সন্ধিয়াত।

মৰাৰ পিছতো যেন
পাওঁহি আকউ ঠাই
চেনেহৰ শীতলী কোলাত।

ভাগৰুৱা আতমাই
শেষৰ জিৰণি লই
জিৰাবহি তোমাৰ ছাঁয়াত।

পখী হই আকাশৰ
বুকুত ফুৰিম উৰি
বাহ ল'ম ওখ বিৰিখত।

পুৱঁতীৰ লগে লগে
জগাম তোমাক নিতে
বনৰীয়া সুৱদি গীতত।

আকাশৰ তৰা হই
ৰ'লাগি চাই ৰ'ম
সেউজীয়া শুৱনি জেউতি।

জোনাকত মিল হই
বিমান পথত ৰই
ওৰে ৰাতি কৰিম আৰতি।

হিমালয় পৰ্বতৰ
শুকুলা টিঙত গই
ফুলি ৰ'ম মানসী বিলত।

মলয়াৰ চোঁৱৰত
পাৰিজাত-ৰেণু সানি
ঢুৱাম তোমাৰ চৰণত।

নদী হই পখালিম
দুখানি চৰণ নিতে
মাটি হই মিলিম বুকুত।

সোণোৱালী মেঘ হই
ৰঙা হাঁহি বিৰিঙাম
শেঁতা পৰা দুখনি ওঁঠত।

তোমাৰ ই ধূলি-বালি
তোমাৰ আকাশ-বায়ু
আই, মোৰ স্বৰগৰ বাস।

তুমি মোৰ মৰতৰ
পুণ্য মুকুতিৰ ভূমি
তুমি মোৰ তীৰ্থৰ প্ৰবাস।

অ' মোৰ চেনেহী দেশ
তোমাৰ দুখীয়া পঁজা
ৰচা তাত শান্তিৰ স্বৰগ।

ক'ত পাম এনে প্ৰীতি
সৰল প্ৰাণৰ ভাষা
সেৱাৰ মহিমাময় ত্যাগ।

দুখীয়াৰ ভগা পঁজা
একোখনি তীৰ্থ ত'ত
একোখনি পুণ্যৰ আশ্ৰম।

মৰিলে পুনৰ আহি
দুখীয়া দেশতে মোৰ
লওঁ যেন পুনৰ জনম।

—নলিনীবালা দেৱী

(6)

অসমীয়াৰ বিহু

বিহু আমাৰ অসমীয়াৰ জাতীয় উৎসৱ—বাপতি সাহোন। বিহু বুলিলেই সকলো অসমীয়াৰ মনত যেনেকুৱা আনন্দ হয় আৰু ডেকা-গাভৰুবিলাকৰ মন উত্ৰাৱল হয়, তেনেকুৱা আনন্দ আৰু উলাহ আন কোনো উৎসৱতেই নহয়। দুৰ্গোৎসৱ আজি অলপ দিনৰপৰাহে আমাৰ নগৰে নগৰে সোমাইছে। গাৱেঁ-ভূঞে এতিয়াও ভালকৈ সোমোৱা নাই। ইয়াৰ কাৰণ দুৰ্গোৎসৱ অসমীয়াৰ আগৰেপৰা চলি অহা উৎসৱ নহয়, কিন্তু বিহুৰ উৎসৱ হ'লে অসমীয়াৰ নিজা সম্পত্তি—ই অসমীয়াৰ হাড়ে-মগজুৰে লগা বস্তু।

আমাৰ অসমীয়াৰ বিহু তিনিটা। এটা কাতি মাহৰ পহিলা তাৰিখত, ইয়াক কাতি-বিহু বোলে।.........

মাঘৰ পহিলা তাৰিখৰপৰা সাত দিনলৈকে মাঘ বিহু। পুহ মাহৰ ভিতৰতে অসমীয়া মানুহে পথাৰৰ শালি ধান দাইমাৰি শেষ কৰে আৰু খেতিৰ উৎপাদন এই মহালক্ষ্মীগালেৰে চিৰা-পিঠা, সান্দহ ইত্যাদি ভোগ্যবস্তু বিহুৰ ছয়-সাত দিনমান আগৰেপৰা মাইকী মানুহে তৈয়াৰ কৰি ৰাখে।...

বহাগৰ পহিলা দিনত ৰাতিপুৱা শুই উঠিয়েই সকলোবিলাক মানুহে মূৰত মাহ-বটা গাত হালধি ঘঁহে। ঘৰৰ সমস্ত গৰুকে সেইদৰে মূৰত মাহ-হালধি দিয়ে আৰু জাক পাতি হাতত দীঘলতি, মাখিলতি, কুটা লাও-বেঙেনা লৈ গৰখীয়াইঁতে গৰুবিলাকক লৈ নৈ বা বিল পুখুৰীত গা ধুৱাই আনে। গা ধুৱাই ওলোটাই আনিবৰ সময়ত গৰুবিলাকক দীগলতি আৰু মাখিলতিৰে কোবায় আৰু লাও-বেঙেনাবিলাক গালৈ দলিয়াই দি দি গায়,—

দীগ্‌লতি দীঘল পাত, মাখি মাৰো জাঁত জাঁত।

মাৰ সৰু বাপেৰ সৰু, তই হবি বৰ গৰু।

লাও খা, বেঙেনা খা,

বছৰে বছৰে বাঢ়ি যা ॥

ইয়াৰ পিছত গৰুবিলাকক চৰিবলৈ এৰি দিয়ে। সকলো মানুহেই গা-পা ধুই-উঠি তলতীয়া জনে শ্ৰেষ্ঠজনক সেৱা কৰে। বয়সিয়ালসকলে "পূজা-সেৱা নাম-প্ৰসঙ্গ" কৰে। তাৰ পিছত মাতৃ, ভনী, স্ত্ৰী, কন্যা ইত্যাদি সকলোৱে জনে জনে যাৰ সাধ্য গামোচা, চেলেং বা বৰকাপোৰ গিৰিহঁতক, ল'ৰা-ছোৱালীক আন কি ইষ্ট-কুটুম্বকো দিয়ে। তাৰ পিছত সকলোৱে জা-জলপান খাই অলপ জিৰোৱা হ'লেই ওপৰ অসমত ডেকা-গাভৰুৱে পথাৰত বিহু গায় গৈ! নামনি অসমত ঢোপ, হাউ-গুডু-গুডু ইত্যাদি খেলে। ঘৰত থকাসকলে কড়ি খেলে, ভাটী-বেলা দৈবজ্ঞ ব্ৰাহ্মণসকলে ঘৰে ঘৰে নতুন পঞ্জিকা শুনায়। ব্ৰাহ্মণসকলে নাহৰ গছৰ পাতত এই মন্ত্ৰটো লেখি ঘৰে ঘৰে দিয়ে।

দেৱ দেৱ মহাদেৱ নীলগ্ৰীৱ জটাধৰ।

বাত-বৃষ্টি হৰ দেৱ মহাদেৱ নমস্তুতে ॥

এই নাহৰৰ পাত ঘৰৰ ছালত খুহি ৰাখে। গধূলি হ'লে গৰুবিলাকক আগৰেপৰা যতনাই থোৱা নতুন পঘাৰে বান্ধে। গোহালিৰ আগত তুঁহ, কপাহ-গুটি, দীগ্লতি, মাখিলতি ইত্যাদিৰে এটা ধোঁৱাৰ জাগনি দিয়ে। সেই জাগনি নতুন বিচনীৰে বিচে। জাগনি বিচিলেহে হেনো নতুন বিচনী শুদ্ধ হয়। শুদ্ধ হলেহে সেই বিচনীৰ বা মানুহে লয়। দ্বিতীয় বিহুৰ দিনা গধূলি হুচৰি গোৱা দলবিলাকে ঘৰে ঘৰে হুচঁৰি গাই ফুৰে। ডেকাগাভৰুৱে সাতো দিনে পথাৰত, নৈৰ বালিত, জোপোহাৰ আঁৰত বিহু গাই নাচি বাগি ফুৰে। সাত বিহুৰ দিনা ওপৰ অসমত বিহুৰ নাচ গীত কৰি গধূলি বিহু ভাঙে।······

(সংক্ষিপ্ত)

ৰজনীকান্ত বৰদলৈ

(7)

ভাৰতবৰ্ষ

কোন্ অনাদিৰ আদিত যিদিন বিদাৰী সুনীল সিন্ধু-বক্ষ
উঠিল জননী পতিত-পাৱনী হৰষিত কৰি দেৱতা লক্ষ।
কত তপস্যাৰ মূৰত স্ৰষ্টা স্ৰজিলে জননী ভাৰতবৰ্ষ
ইকি অপৰূপ! শুভ্ৰ শিৰেৰে সুনীল গগণ কৰিলে স্পৰ্শ।

নিজেই সৰজি নিজে আচৰিত বিধাতাই দেখি মহান সৃষ্টি
সন্তোষ দেৱ অমৃত নেত্ৰে জননী-বয়ান কৰিলে দৃষ্টি।
সুজলা-সুফলা শস্য-শ্যামলা সেয়েহে জননী ভাৰতবৰ্ষ
নিজ মহিমাৰ গুণ-গৰিমাৰে কোটি মানৱৰ বিধানে হৰ্ষ।

চৰণত ৰাজে সুনীল সিন্ধু, বক্ষ শ্যামল শস্যে ভৰা,
শুভ্ৰ কিৰীটি হিমাদ্ৰিচূড়াৰ ওপৰত নীল চন্দোৱা তৰা।
উদাৰ বক্ষ শোভিছে লক্ষ দেৱতা দানৱ অসুৰ নৰ
নাই ভেদাভেদ মহামিলনৰ পাহৰে ইয়াত আপোন পৰ।

ব্ৰহ্মপুত্ৰ গঙ্গা যমুনা শোভিছে সিন্ধু কণ্ঠহাৰ
দেৱ-বাঞ্ছিত বঙ্গভূমিত উজলি শতেক ফটিক ধাৰ।
দক্ষিণে ৰাখে অপাৰ সিন্ধু উত্তৰে গিৰি হিম-অচল
ৰাখিছে লঙ্ঘিব আকাশ-মাৰ্গ বিশাল দেহৰ প্ৰকাশি বল।

—শ্ৰীবিনন্দচন্দ্ৰ বৰুৱা

(8)

সময়

সময়ৰ টিকনিডাল হেনো আগফালে। কাজেই সময়তকৈ দুখোজ সদায় আগবাঢ়ি যাব নোৱাৰিলে সময়ে পাখি লগা কাঁড়ৰ দৰে উৰা মাৰিব খুজিলে পাছফালৰপৰা সেই টিকনিত ধৰি ৰখা টান হয়। এই কাৰণেই জ্ঞানী আৰু কৰ্মীলোকে নিৰ্ধাৰিত সময়ৰ দুই-চাৰি মিনিট আগেয়ে হলেও প্ৰস্তুত থাকে। "ইস্, চকুৰ আগতেই ৰেলখন এৰিলে" বুলি আধা মিনিট সময় বেলি কৰি দিনটো ষ্টেশনত ৰৈ থাকিব লগীয়া হোৱা ঘটনাও নঘটা নহয়। নিৰ্ধাৰিত সময়ত উপস্থিত হ'ব নোৱাৰাত অৰ্থহানি, মনস্তাপ হোৱা দৃষ্টান্তও পোৱা যায়। পাছৰপৰা বল দিয়া সেনা গৈ পোৱাত পাঁচ মিনিট পলম হোৱা বাবেই দিগ্বিজয়ী নেপোলিয়নে ৱাটাৰ্লু যুদ্ধত ঘাটিল বুলি কোৱা আছে। যুদ্ধ-বিগ্ৰহত সময়ৰ মূল্য দিহে জয়ী হ'ব পাৰি, এই কথা ভালদৰে হৃদয়ঙ্গম কৰি লাচিতে মোমায়েকৰ মূৰটো কাটিও কাৰ্যসিদ্ধি কৰিছিল। সেইকথা বুজিছিল বাবে লাচিত আজি মৰিও অমৰ।

সময় অমূল্য ধন বোলা কথাষাৰ সঁচা। একোজন ধনকুবেৰে এক মিনিটত হাজাৰ হাজাৰ টকা উপাৰ্জন কৰে। একোজন মানুহে হয়তো গোটেই জীৱনটো একেলগে হাজাৰ টকা চকুৰে নেদেখে। ঘোঁৰাচেকুৰত এক মুহূৰ্তৰ আগতে অহা ঘোঁৰাৰ গিৰিহঁতে লক্ষ লক্ষ টকা পোৱাৰ দৃষ্টান্ত আছে। ঘণ্টাত কুৰি মাইল যোৱা লৰী-মটৰ এখনৰ উপাৰ্জনত ঘণ্টাত দুমাইল যোৱা গৰু গাড়ীখনৰ সমান হ'ব নোৱাৰে। ঘনাই মাকোটো মাৰিব পৰা শিপিনীয়ে দিনটোত উলিওৱা দুখন গামোচাৰ মূল্য তিনিবাৰ টোঁৱাই মাকোমাৰি দিনটোত উলিওৱা এখন গামোচাৰ মূল্যতকৈ নিশ্চয় বেছি। পৰীক্ষাত প্ৰশ্নকাকত পিটিকি থাকি সময় নষ্ট কৰা পৰীক্ষাৰ্থীতকৈ তলৰ সূৰ ওপৰ কৰিবলৈ সময় নোপোৱা পৰীক্ষাৰ্থীয়ে নম্বৰ বেছি পাবই পাব।

সময়ৰ শৰ মাৰিব নাজানিলে শৰ পছুৰ মঙহ খাবলৈ আশা কৰা মিছা; সেই শৰে শহা এটাকো মাৰিব নোৱাৰে। ভোক চৰি যোৱাৰ পিছত মাছে মঙহে এগাল খালেও পিত্তৰ বাহ গুচোৱা টান। বতৰ চাই কঠিয়া নেপেলালে জেঠৰ বাৰখৰত সিঁচিলে গুণ নধৰে। চোৰে সিন্ধি দি বৰ পেৰাটো উলিয়াই নিয়াৰ পিছত সিন্ধিৰ মুখত চোৰ ধৰিবলৈ থাপ দি থাকিলে বয়বস্তু উলিয়াই লৈ পথাৰৰ মূৰত পেলাই থৈ যোৱা সুদা পেৰা-টোকে পোৱাৰ আশা নাথাকে। ৰোগে দেখা দিওঁতেই দুপালি ঔষধৰ ব্যৱস্থা নকৰিলে ৰোগীক তুলসীগুৰিলৈ উলিয়াই ধন্বন্তৰি মাতিলেও কাম নিদিয়ে। কৰ্মীলোকৰ সময়ৰ ভাগবিলাক দেখিলে আচৰিত হ'ব লাগে।

মহাত্মা গান্ধীৰ চৌবিশ ঘণ্টাৰ কাৰ্যতালিকা চালেই এই কথাৰ গম ধৰিব পাৰি। পৰুৱাৰ দৰে লা-নি নিছিগা কামেও তেওঁক জুমুৰি দি ধৰিব নোৱাৰে। এওঁলোকৰ মানত সময়ৰ সুৰুঙা বোলা ঠাই এডোখৰ নাই। সুৰুঙা থাকিলেও সি ভগা বেৰৰ জলঙা নহয়, বাঁহীৰ ফুটা কেইটাহে। বাঁহীত মুখ দিয়া মাত্ৰেই আঙুলিবিলাক তাত নাচি উঠি সপ্তস্বৰৰ ঢৌ তুলি দিয়ে। বিশ্ৰাম বোলা কথাটো তেওঁলোকৰ মানত বিশেষ ৰকমৰ শ্ৰমহে, তাৰপৰা বিৰতি নহয়। তেওঁলোকে কৰ্মৰপৰা অব্যাহতি নোলোৱা সাধাৰণ দুদিনীয়া জীৱন যাপন কৰিও অনন্ত সময়ক কৰ্ম গ্ৰন্থিৰে বান্ধি অনন্ত কাললৈ অমৰধাম লাভ কৰে। সময়ৰ জোখ কামতহে, ঘড়ীৰ কাঁইট কেইডালত নাই।

[সংক্ষিপ্ত]

—শ্ৰীনীলমণি ফুকন

(9)

অৱশেষ

ফুলিল মালতী ফুল সৰি পৰি গ'ল ।
বিলোৱা সৌৰভ মাত্র জগতত ৰ'ল ॥
ভাগি গ'ল বীণখনি, ছিগি গ'ল তাঁৰ ।
ৰই গ'ল অৱশেষ অমিয়া জোঁকাৰ ॥
পঞ্চত্বত লীন হ'ল তৰুণী সুন্দৰী ।
মধুৰ হাঁহিটি মাথোঁ থাকি গ'ল পৰি ॥
মাৰ গ'ল দ্বিতীয়াৰ জোনৰ জীৱন ।
থাকি গ'ল মধুৰতা কিৰিশ কিৰণ ॥
সন্ধিয়াৰ ধীৰ বায়ু ধীৰে গ'ল বলি ।
মৃদুল হিল্লোল ৰ'ল হৃদয় আকুলি ॥
আকাঙ্ক্ষাৰ অধীৰতা, উদ্বেগ হিয়াৰ ।
বাসনাৰ অতৃপ্ততা, আশাৰ নিকাৰ ॥
লাহে লাহে আঁতৰিল, ৰ'ল প্রতিধ্বনি ।
সুৰাগ সমল গ'ল, থাকিল বিননি ॥
ধন গ'ল, জন গ'ল, গ'ল কায়-ক্লেশ ।
সুখ্যাতি-অখ্যাতি ৰ'ল আত্মা অৱশেষ ॥

—লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা

LESSON 21

How to write letters in Assamese

(চিঠি লিখা পদ্ধতি)

Like English Assamese letters are also of various kinds, and there is a fixed form or framework for most kinds of letters.

This form consists of several parts, such as :—

(1) Heading of the letter (writer's address or place and date—শিৰোনামা, লিখকৰ ঠিকনা আৰু তাৰিখ)

(2) The greeting or salutation (সম্বোধন বা সম্ভাষণ)

(3) The body of the letter (মূল চিঠি)

(4) The subscription or end (চিঠিৰ উপসংহাৰ)

(5) Signature (চহী)

(6) The superscription (name and address of the person written to—চিঠি পাওঁতাৰ নাম আৰু ঠিকনা)

(1) The heading of the letter should be written on the right top of the writing paper.

(2) The greeting or salutation :—

Begin your letter, by greeting or saluting the person you write to, on the left-hand side—a little below the heading.

In Assamese শ্ৰীচৰণেষু, শ্ৰীচৰণকমলেষু, পূজনীয়, etc., are used in case of a letter written to one's father, mother or highly regarded superiors. মাননীয়েষু, শ্ৰদ্ধাস্পদেষু, etc. are

used to superiors or respectable persons in general. In equal status the use of মৰমৰ, প্ৰীতিভাজনেষু etc. are common. To write to the juniors or affectionate ones of younger age কল্যাণীয়, কল্যাণীয়েষু, মৰমৰ etc. are used.

In business-letters, applications and letters to unknown persons মহাশয়, প্ৰিয় মহাশয়, সবিনয় নিবেদন etc. are used commonly.

(3) Now begin the 'body of the letter' just below the salutation and in a new paragraph (i. e., leave a little space on the left-hand side.)

If the letter happens to be a long one, divide it into paragraphs.

(4) Subscription of the letter should be written at the end of the letter on the right-hand side. In letters written to superiors সেৱক, সেৱিকা, মৰমৰ, etc. are commonly used.

In letters written to persons of equal status আপোনালোকৰ, তোমালোকৰ, শুভাকাঙ্ক্ষী, বিনীত, etc. are written. In letters to juniors and affectionate persons আশীৰ্বাদক, আশীৰ্বাদিকা, মঙ্গলাকাঙ্ক্ষী etc. are used.

(5) Then comes the signature of the writer.

(6) At last the address of the person written to should be written on the post cards or envelopes.

Some salutations and subscriptions :

Salutations	*Subscriptions*
(i) To father, uncle, elder brother etc.—	
শ্ৰীচৰণেষু, শ্ৰীচৰণকমলেষু, পূজনীয়,	সেৱক, সেৱিকা
পৰম পূজনীয়, পূজ্য etc.	প্ৰণত, প্ৰণতা, মৰমৰ etc.

(ii) To mother, aunt, elder sister etc.—

শ্ৰীচৰণেষু, শ্ৰীচৰণকমলেষু, পূজনীয়া, পৰম পূজনীয়া, পূজ্যা etc.

সেৱক, সেৱিকা, প্ৰণত, প্ৰণতা etc.

(iii) To a son, younger brother etc.—

কল্যাণীয়, কল্যাণীয়েষু, কল্যাণবৰ, স্নেহাস্পদ, মৰমৰ etc.

আশীৰ্বাদক, আশীৰ্বাদিকা, শুভচিন্তক, কল্যাণাকাঙ্ক্ষী, কল্যাণাকাঙ্ক্ষিণী etc.

(iv) To a daughter, younger sister—

কল্যাণীয়া, কল্যাণীয়াসু, মৰমৰ etc.

(v) To respectable persons—

শ্ৰদ্ধেয়, শ্ৰদ্ধাস্পদ, শ্ৰদ্ধাস্পদেষু, শ্ৰদ্ধাভাজন, মাননীয়, মাননীয়েষু etc.

বিনীত, বিনীতা আপোনা-লোকৰ, নিবেদক, নিবেদিকা মৰমৰ etc.

(vi) To respectable women—

শ্ৰদ্ধেয়া, মাননীয়াসু etc.

(vii) To persons of the same rank—

প্ৰীতিভাজন, প্ৰীতিভাজনেষু, প্ৰিয়বৰ, প্ৰিয়বৰেষু, প্ৰিয় etc.

আপোনালোকৰ, তোমা-লোকৰ, বিনীত, নিবেদক, নিবেদিকা etc.

(viii) To unknown persons, business concerns etc.—

প্ৰিয় মহাশয়, প্ৰিয় মহোদয়, মাননীয় মহোদয়, সবিনয় নিবেদন etc.

আপোনালোকৰ, বিশ্বাসী etc.

Specimens of Letters.

Son's letter to his mother.

যোৰহাট, অসম

২৫।২।৭১

শ্ৰীচৰণকমলেষু—

শ্ৰীযুক্তা আই,

বহুত দিনৰপৰা আপোনালোকৰ কোনো খা-খবৰ নাপাই চিন্তাত আছোঁ। চিঠি পোৱাৰ লগে লগে সকলোৰে কুশল বাতৰি জনাই নিশ্চিন্ত কৰিব। দেউতা আৰু ককাইদেউক মোৰ প্ৰণাম জনালোঁ। মই মন দি পঢ়া-শুনা কৰিছোঁ। পূজাৰ বন্ধত এইবাৰ ঘৰলৈ যাব নোৱাৰিম—কিয়নো তেতিয়া হলে পঢ়া-শুনাৰ ক্ষতি হব। বছৰেকীয়া পৰীক্ষাৰ পিছত ডিচেম্বৰ মাহত কেইদিনমানৰ কাৰণে যাব পাৰোঁ। আপোনালোকৰ কাৰণে মনটো কেনেবা কেনেবা কৰে। গৌতম আৰু পৰেশক মৰম দিলোঁ, আপুনি মোৰ ভক্তিপূৰ্ণ প্ৰণাম গ্ৰহণ কৰিব।

ইতি—

সেৱক বিনয়

A letter from an elder brother to his younger one.

কল্যাণীয়—

মৰমৰ গোপাল,

তোমাৰ চিঠি ঠিক সময়তে পাইছোঁ। তুমি পৰীক্ষাত দ্বিতীয় হৈছা বুলি শুনি খুব ভাল লাগিল। অহা বছৰ যাতে প্ৰথম হব পাৰা তাৰ চেষ্টা কৰিবা। তোমাৰ পৰীক্ষাৰ খবৰটো শুনি মা খুব আনন্দিত হৈছে। কালি তেখেতে মন্দিৰত পূজা দি আহিছে।

২।১ দিনৰ ভিতৰতে তোমালৈ ৫০'০০ টকা পঠিয়াম। স্কুলৰ মাচুল আদায় কৰি দিবা আৰু যি এখন দুখন কিতাপ কিনিবলৈ বাকী আছে তাক কিনিবা।

আই ভালে আছে। সকবিলাক সকলোৰেই তোমাৰ কাৰণে পাগল। মিনু, পিণ্টু আৰু নমিতাই সদায়ে তোমাৰ কথা কৈ থাকে। গৰমৰ বন্ধত আহিবা।

আশীৰ্বাদ লবা। হোষ্টেলৰ অন্য বন্ধুবোৰৰ লগত মিলি-জুলি সাৱধানে থাকিবা। ইতি—

তোমাৰ

কাকাইদেউ

A letter to a Bookseller.

পোঃ আঃ—আমগুড়ি

জিলা—নগাঁও, অসম

মহাশয়,

অনুগ্ৰহ কৰি তলত লিখা কিতাপবিলাক যথাসম্ভৱ ভি. পি. ডাকযোগে ওপৰৰ ঠিকনাত পঠাই বাধিত কৰিব। আপোনালোকৰ দোকানৰ এখন কিতাপৰ তালিকাও ইয়াৰ লগতে পঠাব। ইতি—

আপোনাৰ বিশ্বাসী

অভিজিৎ ভট্টাচাৰ্য

কিতাপৰ নাম

১। আচাৰ্য বিনোবা—বিধুভূষণ দাসগুপ্ত

২। গীতা প্ৰৱচন—বিনোবা

৩। Divided India—Dr. Rajendra Prasad

৪। মোৰ সত্য অন্বেষণৰ কাহিনী—মহাত্মা গান্ধী

APPENDIX

[*A list of words commonly used in Assamese.*]

অইন (ain)—another.

অঁকৰা (añkarā)—dumb, stupid.

অঁৰা (añrā)—four.

অকণ (akaṇ)—a particle.

অকল (akal)—single, lonely.

অকাই পকাই (akāi pakāi)—in a round-about way.

অকামিলা (akāmilā)—unskilful.

অকাৰী (Akārı)—uncleaned.

অগাপিছা (agāpisā)—one after another.

অঁচা (añsā) to wash the mouth.

অচিৰতে (asiratē)—soon, before long.

অজলা (ajalā)—simple.

অজাতীয় (ajātıya)—outcaste.

অজান (ajān)—unknown.

অজ্ঞান (ajñān)—ignorant.

অঠাবৰ (aṭhāvar)—uncertain, doubtful.

অতিকৈ (atikoi)—too much, excessive.

অতিপাত (atipāt)—excessive.

অথনি (athani)—a short time before now.

অথিৰ (athir)—unsteady, restless.

অনা (anā)—to bring.

অনাথিতি (anāthiti)—helpless.

অনিয়া-অনি (aniyā-ani)—rivalry.

অপৈণত (apoinat)—not ripe.

অবাইচ (abāich)—obscene.

অবিকল (abikal)—exact.

অবিহনে (abihanē —in the absence of.

অবুজ (abuj)—stupid.

অবেকত (abekat)—unknown, unrevealed.

অবৈয়াল (abaiyāl)—rough tempered.

অভগন (abhagan)—inexhaustible.

অভং (abhang)—self-willed, obstinate.

অভঁজা (abhañjā)—ugly.

অমাত (amāt)—speechless, dumb.

অমানুহ (amānuh)—unworthy man, coward.

অযুগুত (ajugut)—improper.

অৰখীয়া (arakhīyā)—having nobody to look after.

অৰা (arā)—distance, extremity.

অৰিয়া-অৰি (ariā-ari)—rivalry.

অলপ (alap)—a small portion or quantity, a little.

অলপতে (alapatē)—recently.

অলপমান (alapmān)—a small portion.

অলৰ (alar)—unchangeable, motionless.

অলৈ তলৈ (aloi-taloi)—hither and thither.

অশলাগ (ahalāg)—ingratitude.

অশলাগী (ahalāgi)—ungrateful.

অশুৱনি (ahuvani)—ugly.

অসজ (ahaj)—bad, vile.

অসুচল (ahuchal)—inconvenience.

অহা (ahā)—to come.

অহা-যোৱা (ahājovā)—coming and going.

আই (āi)—mother.

আইচু (āisu)—an address to an Ahom lady.

আইটী (āitī)—a term of affection used in addressing a girl.

আইতা (āitā)—word used by the Ahoms in addressing mother.

আউল (āul)—disorder.

আও (āo)—an exclamation of surprise.

আওলা (āolā)—the eaves of a house.

আংবাং (āngbāng)—stupid.

আঁচোৰ (āñchor)—a scratch.

আঁঠু (āñṭhu)—the knee.

আঁঠুৱা (āñṭhuā)—mosquito curtain.

আঁৰ (āñr)—a screen.

আকলুৱা (ākluvā)—famine-stricken.

আকাল (ākāl)—famine, scarcity.

আকোলা-আকুলি—mutual-embracing.

আক-তাক (āk-tāk)—uncertain person.

আখৰ (ākhar)—a letter of the alphabet.

আখৰুৱা (ākhruvā)—literate.

আখল (ākhal)—the cookroom.

আখা (ākhā) / চৌকা (choukā) — a support for the cooking vessels.

আখি (ākhi)—knot of a bamboo or a tree, eye.

আখৈ (ākhai)—fried paddy.

আগ (āg)—front, top.

আগতীয়া (āgatīyā)—early, prior.

আগতে (āgate)—in front of, some time back.

আগৰ (āgar)—former.

আগলি (āgali)—forepart.

আগলৈ (āgaloi)—forward, in future.

আঘণ, আঘোণ—the eighth month of the Assamese year.

আচামী (āsāmi)—a defendant.

আজলা (ājalā)—simple, ignorant.

আজোখ (ājokh)—disproportionate.

আটাই (āṭāi)—all, whole.

আটিল (āṭil)—hard and tight.

আঠ (āṭh)—eight.

আঠা (āṭhā)—paste, gum.

আঠালতীয়া (āṭhālatiā)—sticky.

আঠাৱন (āṭhāvan)—fifty-eight.

আঢৈ (āṛhoi)—two and a half.

আতা (ātā)—grandfather.

আতাৰি (ātāri)—unfriendly.

আতৈ (ātoi)—a religious devotee.

আতৌ পুতৌ (ātou putou)—affection, regard.

আথানী (āthāni)—homeless.

আথান্তৰ (āthāntar)—danger.

আদাহীয়া (ādāhiyā)—middle age.

আধৰুৱা (ādhruā)—half-finished.

আধা (ādhā)—one-half.

আন (ān)—other.

আনকাল (ānkāl)—at other times.

আনাঘুনা (ānāghunā)—rumour.

আনালী (ānālı)—helpless.

আনোতা (ānotā)—one who brings.

আপচু (āpachu)—ugly, nasty.

আপডাল (āpḍāl)—act of tending or looking after.

আপুনি (āpuni)—you (respectful)

আপোন (āpon)—own, self.

আফচোচ্ (āfsos)—repentance.

আফাল (āfāl)—strike violently.

আফাল মাৰ (āfāl mār)—to throw violently.

আবাদ (ābād)—cultivation.

আবিয়ৈ (ābioi)—unmarried.

আবু (ābu)—grandmother

আবুৰ (ābur)—privacy, secrecy.

আবেলি (ābeli)—afternoon.

আমি (āmi)—we.

আয়ত (āyata)—long, extended.

আয়তী (āyatī)—a woman with her husband living.

আয়না (āyanā) } mirror.
আৰ্চী (ārsī)

আৰু (āru)—and.

আলফুল (ālphul)—very tender.

আলগ্ (ālag)—separate.

আলচ্ (ālas)—advice, consultation.

আলহী (ālabī)—guest, visitor.

আলি (āli)—a ridge, road.

আলৈ বিলৈ (ālai bilai)—misery.

আহলবহল (āhalbahal)—sufficiently spacious.

ইটা (iṭā)—brick.

ইন্দুৰ, এন্দুৰ (indur, endur)—a rat.

ইস্পাট (ispaṭ)—steel.

উখৰা (ukharā)—dry, hot tempered.

উখহ (ukhah)—swell.

উজনি (ujani)—the upper part of a stream.

উজলা (ujalā)—prominent, upraised.

উজু (uju)—easy.

উদং (udang)—open, empty.

উপশব্দ (upahabda)—an article.

উপাৰি (upāri)—digging up.

উবুৰি (uburi)—fallen or lying with the face downwards.

উভং (ubhang)—shameful, improper.

উভতি (ubhati)—annoyance.

উম (um)—warmth.

উমল (umal)—play like a child.

উৰণ (urān)—act of putting on.

উৰুলি (uruli)—a shout uttered by women on joyful occasions.

উলাহ (ulāh)—delight, pleasure.

উলিয়া (uliā)—to bring out.

এইপোনে (eiponē)—by this side.

এতিয়া (etiā)—now, at present.

এদিনা (edinā)—another day.

এনে (ēnē)—such.

এপিঠীয়া (epiṭhiā)—pertaining to one side.

এৰ (er)—to abandon.

এৰা (erā)—yes.

এৰা (erā)—to escape, left behind, refused.

এৰাএৰি (erāēri)—separation from each other.

এৰী (erī)—a species of silk-worm.

এলাগী (elāgī)—ugly.

এলাপেচা (elāpechā)—ordinary, negligible.

এলেহুৱা (elēhuwā)—lazy,slothful

এসাঁজীয়া (ehañjiā)—eaten once a day.

এহতীয়া (ehatiā)—having one hand only.

ওকণী (okaṇi)—a louse.

ওখ (okh)—high, tall.

ওচৰ (ochar)—near, close.

ওজৰ (ojar)—objection.

ওঠৰ (oṭhar)—eighteen.

ওভোতা (obhotā)—upside down, contrary.

ওৰ (ōr)—end, termination.

ওৰে দিন (ōrē din)—throughout the whole day.

ওলগনি (olgani)—act of bowing down in respect.

ওলা (olā)—to come out, to come to light.

কঁটীয়া (kanṭīā)—a dwarf.

ককাই (kakāi)—an elder brother.

কঁহাৰ (kañhār)—a bell-metal worker.

কচৰৎ (kasrat)—physical exercise

কটা (kaṭā)—to cut.

কণা (kaṇā)—without the faculty of seeing.

কণী (kaṇī)—an egg.

ক'ত (kot)—where.

কপলীয়া (kapalīā)—fortunate.

কপৌ (kapau)—dove.

কমবেছি (kambesi)—more or less

কমাৰ (kamār)—blacksmith.

কিতাপ (kitāp)—book.

কিনা (kinā)—to buy.

কিবা (kibā)—uncertain,

কোবাল (kobāl)—prompt.

কোমোৰা (komorā)—a pumpkin.

কোৱা (kowā)—a male crow.

খং (khang)—anger, rage.

খঙাল (khangāl)—of angry temper.

খজুলি (khajuli)—itches.

খদৰ (khadar)—khaddar, hand woven cloth of handspun yarn.

খৰকালি (kharkāli)—the dry season.

খৰাং (kharāng)—dry, not fertile.

খৰি (khari)—firewood, fuel.

খলিহৈ (khalihoi)—oilcake.

খাং (khāng)—a kind of small basket.

খাচীয়া (khāsiā)—a hill tribe inhabitating the Khasi Hills.

খাজুৰ (khājur)—the date.

খান্দ (khānda)—to dig.

খালাচ্ (khālās)—release.

খাহী (khāhī)—a castrated goat.

খুদ (khud)—broken rice.

খুৰা (khurā)—uncle.

খুলশালি (khulkhāli)—brother-in-law.

খুলশালী (khulkhālī)—sister-in-law.

খুৱা (khuā)—to feed.

খেদা (khēdā)—to drive off.

খোৰা (khorā)—a lame man.

গছ (gachha)—a tree.

গধুৰ (gadhur)—grave, important.

গয়াল (gayāl)—proud.

গৰখীয়া (garakhīyā)—a cowherd.

গৰা (garā)—a river bank.

গৰাকী (garākī)—a certain person

গা (gā)—the body, to sing.

গাঁত (gañt)—a hole.

গাঁৱলীয়া (gāñvaliyā)—a villager, rural, rustic.

গাধ (gādh)—an ass.

গা-মুৰি (gāmuri)—act of stretching the limbs.

গামোচা (gāmosā)—a napkin.

গিলাচ (gilās)—glass.

গুণা (guṇā)—a wire.

গোহালি (gohāli)—a cowshed.

ঘটী (ghaṭı)—bowl, a metallic water-pot.

ঘন (ghana)—thick, dense.

ঘনে ঘনে (ghanē ghanē)—repeatedly.

ঘাঁহ (ghañh)—grass, fodder.

ঘাই (ghāi)—chief, principal.

ঘাইল (ghāil)—wounded.

ঘাৰ (ghār)—the back of the neck.

ঘিণ (ghin)—hatred.

ঘিউ (ghiu)—ghee, clarified butter.

ঘুমটি (ghumṭi)—sleep, nap

ঘুমা (ghumā)—to sleep.

ঘূৰণি (ghūraṇi)—act of revolving.

ঘূৰণীয়া (ghūraniyā)—round, circular.

ঘূৰা (ghūrā)—to revolve.

ঘূৰাই আন (ghūrāi ān)—to bring back.

ঘূৰি ঘূৰি (ghūri ghūri)—again and again.

ঘৈণী (ghaiṇi)—wife, housewife.

ঘোঁৰা (ghoñrā)—horse.

ঘোঁৰাশাল ghoñrābāl)—a stable.

ঘোলা (gholā)—muddy, dirty.

ঘোপ (ghop)—a small dark place.

ঘোৰ (ghor)—frightful.

ঘোষা (ghoshā)—a chorus.

চকচকীয়া (chakchakiyā)—glittering.

চকল্, চকলা (chakal, chakalā)—a slice.

চকু (chaku)—the eye.

চক্ৰবাল (chakrabāl)—the horizon.

চচমা (chasmā)—spectacles.

চটি, চটি-জোতা—slipper.

চন (san)—year, era.

চন্দুক (sanduk)—a box, a chest.

চন্দুৱা (sanduā)—to put to shame.

চফা (safā)—clean.

চমিকি (samiki)—immediately.

চমু (chamu)—adjacent, brief.

চয়তান (shōytān)—a devil.

চৰকা (charakā)—a spinning wheel.

চৰম (charam)—shame.

চৰাই (charāi)—a bird.

চৰাই ঘৰ (sarāighar)—a rest house.

চৰিক (sarik)—a partner.

চৰ্দাৰ (sardar)—a headman.

চৰ্দি (sardi)—cold, chill

চৰ্বত (sarbat)—a cool drink.

চলোঁতা (chaloñtā)—an active man.

চহী (sahī)—signature.

চা (chā)—to look at, to see.

চাকৰ (chākar)—servant.

চাগৈ (sāgai)—perhaps

চাবি (chābi)—a key.

চামুচ (chāmus) a spoon.

চাৰি (chāri)—four.

চালতামামি—an annual account.

চাহ (sāh)—tea.

চিকণ (sikan)—fine, smooth.

চিকাৰ (sikār)—hunting.

চিনা (chinā)—to introduce.

চিয়াহী (chiāhī)—ink.

চুক (chuk)—a corner, an angle.

চুকলী (chuklī)—backbiting.

চুঙা (chungā)—tube.

চুটি (suṭi)—short, not high.

চুপাৰি (supāri)—dry betel nut.

চুপাৰিচ (supāris)—request.

চুমা (chumā)—a kiss.

চুৰট (churat)—a cigar.

চুলি (chuli)—hair.

চেঁউৰি (señuri)—a young female animal.

চেঁচা (cheñchā)—cool, cold.

চেগুণ (seguṇ)—teak wood.

চেনেহ (seneha)—affection, love.

চেনেহী (senehī)—a beloved person.

চেৰাগ (cherāg)—candle.

চৈধ্য (chaidhya)—fourteen.

চোহ (choh)—to suck.

ছয় (sōy)—six.

ছমহীয়া, ছয় মাহিলি (samahiyā, s͝oy māhili)—half-yearly.

ছয়ষষ্ঠি (s͝oykhasṭhī)—sixty-six.

ছয়সত্তৰ (s͝oyhattar)—seventy-six.

ছাল (sāl)—skin, bark.

ছিয়ান্নৱৈ (siyānnaboi)—ninety-six.

ছিয়াশী (sīyākhi)—eighty-six.

ছোৱালী (soāli)—a girl.

জখম (jakhām)—a wound.

জখলা (jakhalā)—a ladder.

জগৰীয়া (jagarīā)—guilty.

জগা (jagā)—to awaken.

জধেমধে (jadhemadhe)—without any regard, indiscriminately.

জৰী (jari)—rope, string.

জলকীয়া (jalakiā)—chilli.

জলজলীয়া (jaljalia)—very clear.

জলফাই (jalfāi)—olive.

জলমল (jalamal)—brilliance.

জলহাৰ (jalahār)—pond, tank.

জাগ (jāg)—to awake.

জাঙল (jāngal)—a crowd.

জাড়, জাৰ (jār)—cold.

জাল (jāl)—net, deception.

জিনিচ (jinis)—article.

জিবা, জিভা (jibā, jibhā)—tongue.

জিবাকটা (jibākaṭā)—greedy.

জিয়া (jiyā)—doubt, suspicion.

জিৰণি (jirani)—rest.

জিৰা (jirā)—to take rest, to repose.

জিল (jil)—to cover.

জী (ji)—daughter, to live.

জীয়ৰী (jīyarī)—an unmarried girl.

জুই (jui)—fire.

জুলাপ (julāp)—purgative.

জুলীয়া (julīyā)—liquid.

জেঠা (jeṭhā)—father's elder brother.

জেঠাই (jeṭhāi)—elder sister of one's father.

জেৰেঙা (jerengā)—a broom.

জেশাহু (jehāhu)—wife's elder sister.

জোঁটা (joñṭā)—things tied together, a bunch.

জোঁটাশালী (joñṭāhāli)—partnership.

জোঁৰ (joñr)—a torch.

জোখ (jokh)—to measure.
জোতা (jotā)—shoe.
জোনাই (jonāi)—the moon.
জোনাক (jonāk)—moonlit.
জোপা (jopā)—bush, shrub.
জোল, ঝোল (jol, jhol)—liquid.
জোৱান (jowān)—young, soldier.
টকা (ṭakā)—rupee.
টান (ṭān)—want, hard.
টিঁয়া (tiñyā)—a parrot.
টিঙালি (tiṅgālı)—very high.
টিপ-চহী (ṭipsahı)—thumb impression.
টেকেলা (ṭekelā)—a messenger.
টেঙৰ (ṭeṅgar)—sharp, intelligent, cunning.
টেঙা (ṭengā)—sour, acid.
টেটন (ṭeṭan)—a villain, a knave.
ঠাৰ (ṭhār)—a hint.
ঠাল (ṭhāl)—a branch.
ঠেং (ṭheng)—leg.
ডকাইত (ḍakāit)—a robber.
ডাঙৰ (ḍāngar)—big, large.
ডাঙৰীয়া (ḍāngariyā)—a respectable man.
ডাঢ়ি (ḍārhi)—beard, whiskers.

ডাবৰ (ḍābar)—spittoon.
ডাৱৰ (ḍāwar)—cloud.
ডিঙা (ḍingā)—a boat.
ডিঙি (ḍingi)—the neck,
ডিমা (ḍimā)—egg.
ডেকা (ḍekā)—young, young man.
ডেকাকাল (ḍekākāl)—youth.
ডেকেৰী (ḍekeri)—a young woman.
ঢৰা (ḍharā)—a mat.
ঢেমনি (ḍhemni)—a kept woman.
ঢৌ (ḍhau)—a wave.
তই (tai)—thou.
তৎাতৈয়া (tatātaiyā)—haste, hurry.
তহঁত (tahañt)—you.
তাই (tāi)—she.
তামোল (tāmol)—betel leaf with lime and nut.
তিৰোতা (tirotā)—a woman.
তুফান (tufān)—a violent tempest.
থপা (thapā)—a slap.
থিৰ (thir)—fixed, calm.
দ' (da)—deep water.
দঁতাল (dañtāl)—having tasks.
দমৰা (damrā)—a young bull.

দৰব (darab)—medicine.

দলং (dalang)—a bridge.

দহ (dah)—ten.

দাইল (dāil)—pulse.

দাপণ, দাপোণ (dāpon)—mirror.

দীঘল (dīghal)—long, high.

দেউতা (deutā)—father, sir.

দেও (deo)—an evil spirit.

দেঙ (deng)—a leap.

ধৰুৱা (dharuā)—indebted.

ধৰোঁতা (dharoñtā)—one who catches.

ধাউতি (dhāuti)—earnest desire.

ধুনীয়া (dhunīyā)—beautiful.

ধেমালি (dhemāli)—play, sport.

নৰিয়া (nariyā)—sick man.

নাল (nāl)—a handle.

নিচান (nisān)—a flag, a mark.

নিচিনা (nisinā)—similar, like.

পইচা (paisā)—a pice.

পচম (pasam)—wool.

পঢ়াশালি (parhāhāli)—a school.

পদুম (padum)—the lotus.

পদূলি (padūli)—a gateway.

পৰিয়াল (pariyāl)—family.

পলম (palam)—delay.

পাৰ (pāra)—a pigeon.

পাহৰ (pāhar)—to forget.

পুখুৰী (pukhurī)—a tank.

পুলিচ (pulis)—police.

পুৱা (puwā)—morning time.

পৈ (pai)—husband.

পোহৰ (pohar)—light.

ফচল (fasal)—crop.

ফুৰ (fur)—to walk.

বগা (bagā)—white.

বৰ (bar)—big, large, noble.

বৰগিৰী (baragirī)—wife's elder brother.

বৰপানী (barpānī)—inundation.

বৰবেমাৰ (barbēmār)—leprosy.

বৰ নৈ (bara nai)—the Brahmaputra river.

বৰল (baral)—a wasp.

বহল (bahal)—broad, wide.

বহাগ (bahāg)—the month of Baishākh

বহুমূলীয়া (bahumūlīā)—costly.

বাঁহ (bañh)—a bamboo.

বাইদেউ (bāideu)—an elder sister

বাঢ় (bārh)—to increase.

বাঢৈ (bārhai)—a carpenter.

বাত (bāt)—to repair, wind.

বাতৰি (bātari)—news.

বাতৰি কাকত (bātari kākat)—a newspaper.

বাৱন (bāwan)—fifty-two.

বাষষ্ঠি (bākhaṣṭhi)—sixty-two.

বিয়া (biyā)—marriage.

বিহু (bihu)—the last day of *Aswin*, *Pausa* and *Chaitra* observed as the day of pleasure and festivity by Assamese people.

বিহুৱা (bihuā)—relating to *Bihu.*

বুকু (buku)—the breast.

বুঢ়া (burhā)—an old man.

বুৰঞ্জী (buranji)—history.

বুৰা (burā)—to sink.

বেগাই (begāi)—quickly.

বেচা (bechā)—to sell.

বেচোঁতা (bechoñtā)—a seller.

বেচৰকাৰী (besarkāri—non-official.

বেছি (besi)—much.

বেজাৰ (bejār)—displeasure.

বেয়া (beyā)—bad, wicked.

বেলেগ (beleg)—separate.

বোকা (bokā)—mud.

বোজা (bojā)—load,

বোপাই (bopāi)—father.

ভঁৰাল (bhañrāl)—a storehouse.

ভঁৰালী (bhañrālī)—a storekeeper

ভৰি (bhari)—leg, foot.

ভনী (bhani)—younger sister.

ভাল (bhāl)—very well, yes

ভাল পা (bhāl pā)—to like, to love.

ভোক (bhok)—hunger.

মই (mŏi) – I, myself.

মইমতালি (maimatāli)—obstinacy.

মকৰ্দমা (makardamā)—a law suit.

মগনিয়াৰ (maganiyār)—a beggar.

মঙহ (mañgah)—flesh.

মচলা (masalā) - spice.

মতা (matā)—a male.

মৰং (marang)—a latrine.

মৰম (maram)—affection, love

মৰমিয়াল (maramiyāl)—affectionate.

মাখুন্দী (mākhundī)—a female elephant.

মাচুল (māsul)—freight, fee.

মাত (māt)—voice, sound, to speak.
মালিচ (mālis)—rubbing.
মূৰ (mūr)—head.
মোমাই (momāi' maternal uncle
মৌ (mou)—honey.
যঁতৰ (jañtar)—spinning wheel.
য'ত ত'ত (jot tot)—anywhere.
যুঁজ (juñj)—to fight.
যেতিয়া (jetiā)—when.
যোত (joy)—landed property.
ৰং (rang)—joy, colour.
ৰংঘৰ (ranghar)—pleasure house.
ৰ'দ (rod)—sunshine.
ৰাতি (rāti)—night.
ৰাতিপুৱা (rātipuvā)—morning.
ৰাতিফুৰা (rātifurā)—night-watch.
ৰান্ধ (rāndha)—to cook.
ৰৌ (rau)—a kind of big fish.
লগনিয়াৰ (laganiār)—back biter.
লৰা (larā)—to shake or stir.
ল'ৰা (lorā)—male child, boy.
লৰালৰি (larālari)—hurry.
লুকা (lukā)—to conceal.
লেখ (lekh)—to write.
লেখাৰু (lekhāru)—writer.
লেপ (lep)—ointment.
লো (lo)—tears, iron.
শ (ha)—dead body, hund...
শগুণ (hagun)—vulture.
শৰণীয়া (haraṇiyā)—under ... pro...
শহুৰ (hahur)—father-in-l...
শিয়াল (hiyāl)—jackal.
শুঙা (huṅgā)—to smell.
শুৱলা (huvalā)—elegant.
শুৱা (huvā)—to sleep.
সঁচা (hañchā)—real, true.
সদৌ (hadau)—all, whole.
সপোন (hapon)—dream.
সৰা (harā)—to cause to fall d...
সৰু (haru)—small, little.
সাজ (hāj)—to construct.
সাধু (hādhu)—saint, a moral tale, st...
সি (hi)—he, to sew.
সৈতে (haitē)—in company wi...
সোঁ (hoñ)—right.
সোণ (hoṇ)—gold.
সোনকাল (honkāl)—quick, morn...
হাঁহ (hāñha)—to laugh.
হোজা (hojā)—simple, stra...

END